

GRADSKA BIBLIOTEKA
— SUBOTICA —

Broj

Z II. 45/1

GRADSKA BIBLIOTEKA
— SUBOTICA —

Broj

3970-OB.

GRAD

SUBOTICA

I

KUPALIŠTE PALIĆ

Napisao i sastavio:
Ing. KOSTA PETROVIĆ
šef grad. građev. odeljenja

♦♦♦

Za zvaničnu upotrebu!
Ova se knjiga ne prodaje,
već služi isključivo za zva-
ničnu upotrebu grad. uprave

♦♦♦

Izdaje:
Gradska štamparija Subotica, Pozorišna ulica 2.
Tel. 180.

1497. 1111

KR. SLOB. GRAD

SUBOTICA

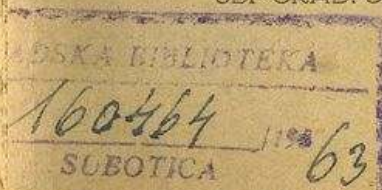
I

KUPALIŠTE PALIĆ

GRADSKA BIBLIOTEKA
SUBOTICA

NAPISAO I SASTAVIO:

Ing. KOSTA PETROVIĆ
ŠEF GRAD. GRADEV. ODELENJA

Za zvaničnu upotrebu!

Ova se knjiga ne prodaje, već
služi isključivo za zvaničnu
upotrebu gradske uprave.

IZDAJE:

GRADSKA ŠTAMPARIJA SUBOTICA, POZORIŠNA UL. 2.
TEL. 180.

SADRŽAJ.

SVA PRAVA PRIDRŽAVA PISAC.

t. br.

I
3970

Predgovor	Str. IX
---------------------	------------

I. Opis grada Subotice.

Opšti pregled.

Položaj Subotice. — Klima, flora i fauna. — Karakter Subotice i podela grada. — Stanovništvo	XV
--	----

Opština grada Subotice.

Gradonačelnik. — Gradski Senat. — Gradsko Predstavništvo. — Opštinski javni uređaji. — Opštinska imanja.	XX
--	----

Subotica kao saobraćajni centar	XXII
--	------

Subotica kao privredni centar.

Poljoprivreda. — Trgovina. — Zanati. — Industrija.	XXIII
--	-------

Subotica kao kulturni centar.

Drž. nadležstva. — Vojna nadležstva. — Verske institucije. — Prosvetne institucije. — Zdrav. institucije. — Socijalne institucije. — Staleske organizacije. — Nacionalna, prosvetna, dobrotvorna udruženja. — Športska udruženja. — Štampa.	XXVIII
---	--------

Znamenitosti Subotice.

Gradevine. — Parkovi. — Spomenici. — Kupalište Palić.	XXXI
---	------

Kratak historijat Subotice	XXXIV
---	-------

II. Boravak u Subotici.

Železnička stanica. — Promet stranaca. — Hoteli. — Restoracije i gostione. — Kafane. — Poslastičarne. — Pozorište. — Bioskopi. — Kupatila. — Autogaraže.	1
--	---

III. Saobraćajni uređaji.

Železnice. — Pošta, telegraf, telefon. — Tramvaj. — Autobuski saobraćaj. — Autotaksi. — Fijakeri. — Carinski posrednici i špediteri. — Nosaći.	7
--	---

IV. Drž. nadležstva.

Veliki župan	15
------------------------	----

Državne železnice.

Oblasna Direkcija. — Vojni Odsek. — Kontrola Prihoda. — Humanitarni Fondovi. — Železnička Stanica. — I. Inženjerska Sekcija. — III. Inženjerska Sekcija. — IV. Inženjerska Sekcija. — Železnička Radionica. — Železnička Ložionica. — Centralno Stovarište Materijala 15

Sudske institucije.

Okružni sud. — Drž. tužioštvo. — Sreski sud. — Javni beležnici. — Sudski izvršitelji 20

Carinarnica I. reda. — Sreska finansijska uprava. — Sreska uprava finansijske kontrole. — Žandarmerija. — Komesarijat želez. i pogr. policije. — Držav. matičarsko zvanje. — Držav. gran. veter. stanica. — Držav. veter. ured. — Držav. šumska uprava. — Kontrola mera. — Monopolske ustanove. — Nadzorništvo svilarstva. 22

V. Opština grada Subotice.

Gradonačelnik 25

Gradska uprava 25

Gradska policija 26

Gradsko troš. odeljenje. — Gradsko veterinarsko odel. — Šumska uprava. — Cestarske kuće. — Gr. zdrav. i socijalne institucije. — Grad. kult. institucije. — Grad. pred. uzeća. — Grad. slagališta. — Gradska ekonomija. — Ured za javnu čistoću. 28

VI. Vojna nadležstva. 33**VII. Verske institucije.**

Rimokat. veroispovest. — Srpsko pravosl. veroispovest. — Evang. veroispovest. — Reform. veroispovest. — Jevrejska veroispovest. — Ort. jevr. veroispovest. — Muham. veroispovest 35

VIII. Prosvetne institucije.

Pravni Fakultet. — Srednje škole. — Građanske škole. — Zanatl. škole. — Osnovne škole i zabavišta. 43

IX. Zdravstvene institucije.

Bolnice. — Ambulante. — Bakter. stanice. — Gradski kvart. lekari. — Apoteke. — Sanatoriji. — Kupatila. — Zavodi za dezinfekcije. 51

X. Socijalne institucije.

Okr. Blagajna za Osiguranje Radnika. — Uboški dom. — „Kolevka“. — Trah. dom. — Dom „Marija“. — Segrtski dom. 59

XI. Staleške organizacije.

Pravnici. — Lekari. — Inženjeri. — Veterinari. — Činov. udruženja. — Železničari. — Novinari. — Muzičari. — Poljoprivr. organizacije. — Trgovci i industrijalci. — Zanatlije. — Gostioničari. — Radenici i nameštenici. 63

XII. Nacionalna udruženja. 81**XIII. Prosvetna i dobrotvorna udruženja.**

Katolička. — Jevrejska. — Ženska dobrotvorna. — Dobrotvorna i privredna. — Vatrogasna. — Književna. — Prosvetna. — Pevačka. — Čitaonice i kasine. — Radnička. — Studentska. 85

XIV. Športska udruženja.

Automobil. — Atletika i nogomet. — Bicikl i motorni bicikl. — Filatelistika. — Gimnastika. — Hrvanje. — Lov. — Mačevanje. — Turistika. — Plivanje. — Skautizam. — Streljanje. — Šah. — Tenis. — Trke konja. — Veslanje. 99

XV. Štampa, štamparije i knjižare.

Novine. — Časopisi i kalendari. — Štamparije. — Knjižare i papirnice. 109

XVI. Novčani zavodi i osig. društva. 115**XVII. Industrije.** 119**XVIII. Trgovina i zanati.** 141**XIX. Spisak ulica i trgova.** 157**XX. Adrese telef. pretplatnika.** 169**XXI. Kupalište Palić.****Kratak opis.**

Položaj. — Jezero Palić. — Klimatičke prilike. — Historijat. — Kupališna sezona. 192

	Str.
Kupališni uređaji.	
Veliki Park. — Obala jezera. — Kursalon. — Kupališni hoteli. — Lekovite kupke. — Otvorena kupka. — Uprava. — Pošta. — Policija. — Mala Gostiona. — Luka.	197
Štrand kupatilo.	201
Privatni restorani i gostione.	202
Saobraćajni uređaji.	
Železnica. — Tramvaj. — Automobili.	203
Javne ustanove.	
Kapela. — Pošta. — Policija. — Apoteka. — Lekari.	203
Socijalne i društvene ustanove.	204
Šport i zabava.	205
Spisak ulica.	207

ISPRAVKE I DOPUNE.

Str.	22.	Carinarnica I. reda. Upravnik : Sotir Sotirović (umesto Ivan Gromes).
"	23.	Žandarmerijska stanica: Trumbićeva 25. Tel.: 8-53 (umesto 8-35).
"	27.	Kvartovne ispostave. b) Kupatilo Palić. Tel.: Palić 2 (umesto 1-08). Adr.: Kanjiški put 19 (umesto Horgoški put 19).
"	28.	2. Mitnice. Beogradski put 122, ima telefon 8-10. Daničićev put 2, ima telefon 8-09. Oslobodenja 148, ima telefon 8-08.
"	28.	2. Mitnice. Ima se dodati: l) Brzovozna mitnica, Đen. Milojevića. Tel.: 8-18.
"	30.	5. Gradski vatrogasci. Tel.: 23 (umesto 1-27). Adr.: Vilsonova 55 (umesto Trumbićeva 20).
"	36.	3. Župa sv. Đurda ima se dopuniti: Tel.: 8-43.
"	64.	Ima se izmeniti na: 54. Dr. Skaljer Lovro, Vilsonova 28. Tel.: 4-60.

PREDGOVOR.

Osnovu savremene uprave gradova čini sredenost temeljnih tehničkih podataka i statistika, na kojima se baziraju komunalni programi, a koji se godinama i decenijama sprovode u život.

Subotica nije nikad imala sredenu tehničku službu, pa usled toga nije se mogao grad smišljeno i sistematski razvijati.

Stanje do god. 1920.

Kakovo je bilo stanje u Subotici do godine 1920. pokazaće najbolje nekoliko markantnih primera:

1. U Nutarnjem gradu bilo je numerisanje kuća sprovedeno po kvartovima. Kod te stare nepodesne numeracije nastupio je bio potpuni kaos, jer se kuća po broju nije mogla pronaći, pod jednim te istim brojem bilo je 5 i više kuća, a sem toga 556 kuća nije imalo uopšte broja.

Gradsko je predstavništvo o tome raspravljalo, kao o kakovom problemu, od god. 1901. do god. 1920., ali do novonumerisanja nije došlo.

2. Godine 1911. bio je izrađen novi plan Subotice. U ovom su planu izostale bez imena i oznake 24 ulice. O Aleksandrovu, Segedinskim Vinogradima i Kupalištu Palić da se i ne govori, jer tamo ni jedna ulica nije imala ime, premda je u ovim delovima grada živelo više od 6000 građana.

Ovome se zapravo ne treba čuditi, kada se uzme na um, da nikada nije bila tačno fiksirana granica između Nutarnjeg grada i Pustara (Salaša).

3. Razvitak grada bio je potpuno onemogućen usled pomanjkanja potrebnih regulacionih osnova neposrednih okolina Nutarnjeg grada.

U prvom je redu ovde bila u pitanju regulatorna osnova Segedinskih Vinograda, jer je usled nesretnog položaja železničke mreže, Subotica stegnuta kao kakovim obručem i to baš u onom smeru, gde je postojala tendencija njenog razvitka. O potrebi ove regulacione osnove također se pretresalo od 1895. godine do 1921. god.

Naravno da stanovništvo nije moglo čekati na regulatornu osnovu, i Segedinski Vinogradi počeli su se izgrađivati bez sistema, što je dosledno tome donelo mnogo štete.

4. U numerisanju salaša nastupila je čitava zabuna, jer od godine 1882. (Snimanje katastra) nisu se sprovodile potrebne promene i dopune, tako, da je nastao taj apsurdni slučaj, da se n. pr. u Tavankutu pod istim kućnim brojem našlo do 200 kuća. Neću ni da govorim o ogromnom broju kuća, koje su se našle bez kućnog broja.

Posledice toga pokazale su se god. 1925. kada je vraćeno Vojnom Odelenju oko 2000 neuručenih poziva.

5. Za ilustraciju takozvanog gradskog „gazdovanja“ neka posluže sledeći primeri:

a) Današnja Gradska Kuća ne postoji u gruntovnici. Ne postoji iz prostog razloga, jer se nije našlo za potrebno, da se izvrši sprovedba faktičnog stanja, pa tako još uvek živi stara varoška kuća sa svim onim kućercima, koji su prilikom zidanja nove gradske kuće bili porušeni.

b) Godine 1911. bile su izvršene parcelacije i deobe gradskog zemljišta na Tavankutu. Gruntovna sprovedba bila je tako loše izvršena, da je tom prigodom nestala parcela od 636 katastralnih jutara. Ovo zemljište još i danas nije na gradskom imenu.

6. Potpunu dezorganizaciju dokazuje činjenica, da stanice Šomšičevo i Zobnatica, na glavnoj pruzi Beograd-Subotica-Budimpešta nemaju apsolutno nikakve veze sa kojim javnim putem. Ovo se moglo desiti samo tako, što se prilikom političko-administrativnog

uviđaja za gradnju železnice nije vodilo računa o javnim komunikacijama, premda je gradska opština po zakonu imala prava tražiti od železnice, da se otvore pristupni putevi. Prema tome, da nema dobrih građana, koji uviđaju greške gradske uprave, te puštaju dobrovoljno prolaz preko svojih zemljišta, stanice Šomšičevo i Zobnatica nebi bile pristupačne građanstvu.

Nabrojio sam nekoliko primera, a o stotini drugih manjih i većih omašaka i propusta nemogu radi skućenog prostora da govorim, ali svakako je ovo već dovoljno da prikaže kako se radilo na „uređenju“ i „unapređenju“ grada.

Sređivanje posle 1920. godine.

U augustu 1920. godine zauzeo je potpisani, položaj šefa gradskog Građevinskog Odelenja. Uočivši kaotično stanje u kojem se grad nalazi, izradio sam program rada, po kojem je gradsko Građevinsko Odelenje imalo delovati u idućem periodu vremena.

Gradonačelnik, pokojni Dr. Franja Sudarević, usvojio je ovaj program, što je služilo po tome kao osnova kod sređivanja Subotice.

Danas kada će ugledati svetlo ova priručna knjiga, završen je prvi period radova, i to period onih najpotrebnijih radova, bez kojih uopšte Subotica nebi imala osnova, da se naziva gradom.

Sveradove izvršilo je gradsko Građevinsko Odelenje sledećim redom:

1. Godine 1921. dobile su sve ulice I.-VIII. kvarta nova imena. U vezi sa ovim, izrađen je novi privremeni plan subotice (I.-VIII. kvart, bez Segedinskih Vinograda, Aleksandrova i Palića). Ovaj je plan sa kratkim opisom grada Subotice i imenima ulica izdala knjižara „Jedinstvo“ god. 1922.

2. Godine 1921. i 1922. izvršeno je novo numerisanje kuća po ulicama. U septembru 1922. bio je posao dovršen, a gradska je opština izdala u vlastitoj nakladi priručnu knjigu, koja je odlično poslužila za

podatke o novom i starom numerisanju i istovremeno davala odgovarajuće gruntovne uloške.

Ova knjiga ima 110 strana normalnog formata, a sadrži oko 30.000 podataka.

3. Kako sam već napomenuo, pravilan razvitak grada bio je ometen usled pomanjkanja regulacionih osnova za gradske periferije, a poglavito što nije postojala regulaciona osnova za Segedinske Vinograde.

Godine 1922. za gradonačelnika Dr. Andrije Pletikosića osnovan je geodetski odsek gradskog Inženjerskog Odelenja.

Odmah se pristupilo premeravanju Segedinskih Vinograda, i isto bi završeno god. 1923.

Po izvršenoj premeri izrađena je godine 1925. nova regulaciona osnova i time je utvrđen novi IX., X. i XI. kvart. Uspeh je ovog rada prešao svako očekivanje, što dokazuje nagla izgradnja toga dela grada, razvitak i stalno otvaranje novih ulica bez ikakvog troška za gradsku opštinu.

4. Godine 1926. za gradonačelnika Albe Malagurskog prihvatilo je gradsko Predsedništvo predlog potpisanog, da se provede novo numerisanje salaša i nova podela pustara. Ovo je najveći tehnički rad u Subotici (posle katastarske izmere), a koji je završen 1928. god.

5. Istovremeno sa novonumerisanjem salaša izvršeno je:

a) U *Kupalištu Palić* novo numerisanje. Data su imena ulicama i izrađen je nacrt Palića.

b) U IX., X., XI. i XII. kvartu izvršeno je novo numerisanje kuća, davanje imena ulicama i utvrđena je regulaciona osnova.

—

Svi navedeni radovi sačinjavaju jednu celinu koja daje gradu najbitnije odlike sredenosti.

Plod je ovog osmogodišnjeg ogromnog rada — oko sređivanja Subotice — također i ova knjiga, kao

i priložena nova karta unutarnjeg dela Subotice, izrađena u razmeri 1 : 10.000.

Prvi period oko sređivanja grada biće završen koncem ove godine, kada će biti izdana nova karta celokupne nutarnje i vanjske teritorije grada Subotice u razmeri 1 : 50.000, što se može očekivati do konca meseca oktobra.

Izdavanje ove priručne knjige i karata omogućeno je velikim zauzimanjem gosp. gradonačelnika Dr. Drag. Stipića.

Dalnji program.

Do Oslobođenja nije u Subotici postojala sredena i organizovana uprava u onom smislu, kako se danas zamišlja uprava jednog kulturnog i naprednog grada, jer nije u Subotici nikad bila sredena tehnička služba, što dokazuju navedeni podaci.

Želimo li napredak Subotice, i ako smo svesni odgovornosti koju nosimo pred docnijim pokolenjima, onda ne smemo stati posle svršenih najnužnijih radova, već moramo pristupiti daljnjem stvaranju preduslova za razvitak i napredak Subotice.

U ovom drugom periodu rada treba bezodvlačno i što hitnije izvršiti :

a) sređivanje gradskog imanja, jer nas čeka konačna likvidacija agrarnog pitanja ;

b) treba izvršiti premeravanja i izradu regulacionih osnova sviju gradskih periferija, gde niču na stotine novih kuća, bez svakog sistema ;

c) treba srediti odnošaje na svima javnim putevima, a isto tako treba stvoriti nove potrebne komunikacije ;

d) treba izvršiti sve pripremne radove za vodo- vod i kanalizaciju.

Program je zamašan, traži mnogo vremena i materijalnih žrtava, ali se ipak svi ovi radovi moraju izvršiti što pre.

Danas opština više ne raspolaže kao nekada sa ogromnim kompleksima zemljišta, pa stoga se više

ne može opštinom patrijarhalno upravljati, već se mora tražiti novih izvora, koji se mogu stvarati samo napretkom i razvitkom grada, a preduslov je ovom razvitku sredenost gradske uprave u svakom pogledu.

Moja je dužnost upozoriti na navedene činjenice merodavne faktore i celo građanstvo, — a svoju sam savest time smirio.

Gospoda inženjeri i ostali činovnici gr. Građevinskog Odelenja radili su od 1920. do danas neobično savesno i požrtvovno na izvršenju postavljenog programa, što im ovime priznajem i zahvaljujem.

Posebno valja istaći ozbiljan rad i stručnu spremu Ing. Alberta Prohaske, koji je rukovodio geodetski odsek.

Konačno moram naglasiti da su nabrojene publikacije i karte mogle biti zgotovljene samo neobičnom požrtvovnom saradnjom Ing. Otona Tomandla.

U desetoj godini od Oslobođenja i Ujedinjenja i ovaj sitan kulturni rad neka bude za napredak mile nam Jugoslavije i naše bele Subotice.

Subotica, avgusta 1928.

Ing. Kosta Petrović.

I. Opis grada Subotice.

A) Opšti pregled.

1. Položaj Subotice.

Subotica je po veličini i broju stanovništva treći grad u Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca.

Položaj je Subotice određen sa $46^{\circ} 6'$ severne širine i $37^{\circ} 19' 50''$ istočne dužine od Ferra, te leži na granici do Mađarske. Udaljenost je Gradske Kuće od granice Mađarske, (pogranični kamen broj 335, pruge Subotica—Budimpešta) vazdušnom linijom 8111'35 metara.

Teritorija se Subotice nalazi u bogatoj ravnici, između Dunava i Tise, a ipak na *prosečnoj apsolutnoj visini 115 m.* iznad Jadranskog mora.

Najviši je deo Subotice Srpski Kraj na Kelebiji 143 m. iznad mora, a najniži Kupalište Palić 102 m.

Usporedimo li ove apsolutne visine sa apsolutnim visinama teritorija na istoj geografskoj širini uz Dunav i Tisu, koje visine variraju oko 85 m., to se onda vidi odličan položaj Subotice, koja je uvek sigurna od poplava.

Severni je deo Subotice *diluvialan živ pesak*, koji je vezan poslednjih godina kulturom šuma, vinograda i pašnjaka. Južni deo, čuvena Bačka žitnica, je *les sa debelim slojevima humusa*. Ovaj je kraj bio stotinama godina većinom neobrađeni pašnjak i stepa.

Na granici između živog peska i lesa smeštena je sama *varoš*, a na sastavcima ovog peska i lesa *izbijaju vode*, koje čine niz *jezera* od severozapada spram jugoistoka, i to: Kelebijsko jezero površine

133 kat. jutra, Paličko jezero 997 kat. jutra, Krvavo jezero, Slano jezero i Ludaško jezero 546 kat. jutara. U istom je smeru i otok svih vazdušnih taloga na teritoriji Subotice sa dva potoka, i to kao odvodnja navedenih jezera, potok Bega, a za odvodnju vazdušnih taloga u južnom delu Subotice, potok Krivaja. Oba ova potoka nemaju nikakove veze sa Dunavom, već jedino sa Tisom u koju utiču.

2. Klima, flora i fauna.

Klima je prosta kontinentalna umerena stepska sa velikim brojem sunčanih dana. Ova je klima ugodna i zdrava. Srednja je godišnja temperatura 11° C, a razlika između prosečne temperature najstudenijeg meseca januara i najtoplijeg meseca jula iznosi prosečno 25° C. Ovakova velika razlika u temperaturi postoji samo u istočno evropskim ravnicama, u Rumuniji i Rusiji.

Godišnji vazdušni talozi iznose oko 550 do 600 mm, ali se ovi vazdušni talozi ne pojavljuju pravilno.

Vetrovi su u glavnom umereni južni, zapadni i severni, a za vreme leta znadu nastupiti iznimno kratkotrajni orkani i cikloni.

Flora je Subotice neobično bogata, jer ovde uspevaju sve vrste žitarica, kukuruz, sve vrste industrijskih biljaka, vinova loza, šume i u opšte sve što uspeva na najrodnijim zemljama.

Isto je tako bogata i *fauna*, a osobito s obzirom na marvogojstvo, svinjarstvo i konjogojstvo, dok u severnom delu Subotice, u šumama bogat je lov na zečeve, lisice, fasane i jarebice, a kraj jezera na divlje patke i guske.

3. Karakter Subotice i administrativna podela grada.

Subotica ima u svakom pogledu karakter poluzemljoradničkog grada, jer se polovina stanovništva bavi prvobitnom proizvodnjom.

Centar Subotice imade karakter grada, dok okolina ovog centra i periferija imaju sve osobine sela.

Subotica se razvila na tako velikoj površini na kojoj bi se udobno moglo smestiti 300 hiljada stanovnika, dok na toj površini danas živi jedva 60 hiljada stanovnika u 9200 kuća, koje su kuće izgrađene u 360 ulica. Ulice su široke, zasadene drvećem, jedva 17% njihove površine kaldrmisane.

U centru su grada kuće većinom jednospratne izuzetkom nekih, koje su dvospratne. Van centra sve su kuće prizemne (većim delom zidovi ovih kuća su nabijena zemlja), a svaka ima veliko dvorište za gazdinstvo.

Iz svega navedenog sledi, da je Subotica — kao poluzemljoradnički grad — po svojem izgledu u centru grad, dok će okolina centra još za dugo vreme imati izgled sela, jer postoji nepovoljna srazmera između broja stanovnika u unutarjem gradu i površine na kojoj ovi žive.

Opština grada Subotice prostire se na površini od 140.611 katastralnih jutara, što odgovara 809.166 kvadr. kilometara.

Subotica se deli na:

a) *Nutarnji grad*, koji zauzima površinu od 1992 kat. jut. a koji se deli na:

I. kvart	sa	761 kuća,	123 kat. jut.
II.	"	1108 "	225 " "
III.	"	1485 "	236 " "
IV.	"	940 "	114 " "
V.	"	1600 "	247 " "
VI.	"	996 "	136 " "
VII.	"	538 "	81 " "
VIII.	"	702 "	125 " "
IX.	"	273 "	210 " "
X.	"	258 "	255 " "
XI.	"	294 "	132 " "
XII.	" (Aleksandrovo)	245 "	108 " "

Ukupno: 9200 kuća, 1992 kat. jut.

b) *Kupalište Palić* prostire se na površini od 815 katastr. jutara (4.7 kvadr. kilometara) sa 370 kuća. Jezero Palić ima površinu 997 kat. jut., dakle kupalište i jezero Palić imaju ukupnu površinu od 1812 kat. jutara.

Pobliži podaci navedeni su pod XXI. Kupalište Palić.

c) *Pustare* (salaši) sačinjavaju spoljašnju teritoriju grada i zauzimaju površinu od 136.807 kat. jutara.

1. Aleksandrovo pustara	200 kuća,	2885 kat. jut.
2. Bajski vinogradi	425 "	940 " "
3. Bikovo	250 "	7830 " "
4. Čikerija	230 "	4600 " "
5. Čavolj	195 "	6460 " "
6. Dolnji Verušić	235 "	7135 " "
7. Dolnji Tavankut	660 "	7085 " "
8. Đurđin	270 "	8305 " "
9. Gornji Verušić	205 "	6180 " "
10. Gornji Tavankut	595 "	5320 " "
11. Hajdukovo	520 "	7710 " "
12. Istočni Vinogradi	205 "	1240 " "
13. Kelebija	390 "	6810 " "
14. Pavlovac	275 "	8440 " "
15. Palićke Ugarnice	130 "	3875 " "
16. Radanovac	345 "	2150 " "
17. Šupljak	235 "	5565 " "
18. Šebešić	355 "	5885 " "
19. Stara Torina	585 "	5277 " "
20. Tuk	55 "	2315 " "
21. Zobnatica	245 "	10980 " "
22. Zapadne Ugarnice	420 "	5585 " "
23. Zapadni Vinogradi	620 "	1970 " "
24. Žednik	370 "	12265 " "

Ukupno: 8015 kuća, 136807 kat. jut.

4. Stanovništvo.

Na celokupnoj teritoriji grada Subotice živi, po statistici iz god. 1926., 101.857 stanovnika. Od ovog broja obitava:

a) u <i>Nutarnjem gradu</i>	oko 60.000
b) u <i>Kupalištu Palić</i>	" 2.500
c) na <i>Pustarama</i>	" 40.000

Po narodnosti deli se stanovništvo na:

75.000 Bunjevaca i Srba	4000 Jevreja
21.000 Mađara	2000 Nemaca i drugih.

Po veroispovesti deli se na:

6.818 pravoslavnih	1.403 luterana i kalvina
89.142 rimokatolika	242 muslimana
220 grkokatolika	3.881 jevreja
99 raznih.	

Po zanimanju deli se stanovništvo:

<i>Prvobitna proizvodnja</i> (Poljoprivreda, stočarstvo, pčelarstvo, svilarstvo, ribolov i šumarstvo)		
44.609 stanovnika	49%	
<i>Industrija i zanat</i>	16.233	17.8%
<i>Trgovina i novčani zavodi</i>	6.075	6.6%
<i>Saobraćaj</i>	6.269	6.9%
<i>Javna služba i slobodna zanimanja</i>	8.519	9.4%
<i>Ostala zanimanja</i>	9.357	10.3%

Ovi su podaci uzeti iz „Privreda Vojvodine u 1927. godini“, a koju je knjigu izdala Trg.-Ind. Zan. komora u Novom Sadu.

Iz ovoga se jasno vidi zemljoradnički karakter grada. Međutim broj stanovnika, koji se bave prvobitnom proizvodnjom, opada, pošto je isti bio 1900. god. 59.4%, 1910. god. 53.5%.

Vredno je napomenuti, da su posle Oslobođenja nastala agrarnom reformom nova naselja Ličana, Crnogoraca i Bosanaca. Ukupno je kolonizirano 420 familija sa 2000 duša.

B) Opština grada Subotice.

Subotica je kraljevski slobodni grad sa punom samoupravom. Gradska se samouprava i uprava vrši putem :

1. Gradonačelnika,

koji je predstavnik grada i šef celokupne gradske administracije.

2. Gradski Senat.

Predsednik je Senata gradonačelnik, a članovi su finansijsko-ekonomski senator, vojno-socijalni senator, veliki beležnik i gl. odvetnik.

Referenti su gradskog Senata: šef gradske policije, šef građevinskog odeljenja, šef računovodstva, šef poreznog odeljenja, glavni fizik i šef trošarine.

3. Gradsko Predstavništvo

sačinjava 100 biranih gradskih odbornika, članovi i referenti gradskog Senata i 20 gradskih činovnika. Prema tome Gradsko Predstavništvo ima 132 člana.

Gradskom Predstavništvu predsedava veliki župan grada Subotice, koji je nadzorna vlast gradske samouprave.

4. Opštinski javni uređaji.

a) Kolnici i trotoari.

Površina je gradskih ulica I.—XII. kvart 1,524.068 m², od toga je izgrađeno 261.230 m², što znači, da 83 % gradskih ulica nije izgrađeno. Trotoari su 70 % izgrađeni.

b) Vodovod.

Vodovoda grad Subotica nema, već se stanovništvo snabdeva vodom iz 52 javna arteška bunara, koji su bušeni do dubine od prosečno 40 metara. Manji broj kućevlasnika ima vlastite arteške bunare.

Za izgradnju vododovoda bušen je probni duboki arteški bunar od 200 metara, koji dokazuje, da postoji mogućnost izgradnje vodovoda.

c) Kanalizacija.

Kanalizacija ne postoji, već su samo u manjem broju ulica odvodni jendeci izgrađeni.

d) Javno osvetljenje i tramvaj.

Javno je osvetljenje u Subotici dvostruko, plinom i elektrikom.

Gradska Plinara snabdeva plinom javno ulično osvetljenje, industrije i privatna kućanstva za loženje. Plinara je osnovana 1890., a ima vodova u ukupnoj dužini od 70 km. Uličnih svetiljaka ima 1100. Godišnja je produkcija plinare 500.000 m³.

Električna Centrala osvetljava samo uži centar grada. Električna je centrala podignuta god. 1895—96, te ista 6. decembra 1955. god. po isteku koncesije prelazi u vlasništvo grada.

Isto je preduzeće vlasnik *električnog tramvaja*, koji je izgrađen god. 1895—96., a po isteku koncesije 11. septembra 1955. god. prelazi također u vlasništvo grada.

Elektr. centrala producira godišnje 3,500.000 KW., a elektr. tramvaj prevozi godišnje 1.500.000 putnika.

e) Gradska klanica.

Gradska je klanica izgrađena 1891. god. i danas već ne odgovara zahtevima.

5. Opštinska imanja.

Grad je Subotica bio poznat kao jedna od najbogatijih opština.

Razgraničenjem sa Mađarskom izgubila je opština 16.300 kat. jutara svoga zemljišta.

Usled agrarne reforme oduzeto je gradu Subotici do sada 14.012 kat. jutara prvoklasne oranice.

Na ovaj je način opština grada Subotice izgubila preko 30.000 kat. jutara zemlje.

U predašnjem opštinskom gazdinstvu dolazio je glavni prihod od opštinskih zemalja. Gubitkom zemalja otpala je opština od svog glavnog prihoda. Usled toga nastao je teški poremećaj u gazdinstvu, kojeg će se posledice još za dugo osećati.

Gradska opština raspolaže sa 192 kompleksa zgrada (481 zgrada).

C) Subotica kao saobraćajni centar.

Subotica je jedan od najvažnijih saobraćajnih centara Kraljevine, a svakako najvažniji saobraćajni centar Vojvodine. U Subotici koncentrišu se sve železničke linije i svi drumovi, koji teku u Bačkoj od juga, jugozapada i jugoistoka spram severa, što znači drugim rečima, da se ovde na severnoj granici koncentrišu sve komunikacije, koje treba da služe za izvoz, a isto tako koncentrišu se ovde i sve železničke pruge od zapada, severa i istoka prelazeći granice države, te na ovaj način postaje Subotica centar uvoza.

Subotica je prema tome glavni železnički centar Vojvodine, jer se ovde sastaje sedam železničkih pruga, i to:

- a) Subotica—Novisad—Beograd;
- b) Subotica—Kelebija—Budimpešta;
- c) Subotica—Dalj (za Osijek)—Vinkovci (za Zagreb);
- d) Subotica—Dragutinovo (za Bukarešt)—Pančevo;
- e) Subotica—Horgoš (za Segedin)—Stari Bečej—Novisad;
- f) Subotica—Crvenka—Bogojevo;
- g) Subotica—Baja.

Istovremeno Suboticom prolazi: Simplon Orientekspres, Orientekspres i Direkt Orient. Suboticom prolaze i sve direktne brzovozne veze istoka sa zapadom.

Subotica je centar telefonskih i telegrafskih veza, jer raspolaže sa svim internacionalnim vezama.

Automobilizam je razvijen u dovoljnoj meri, ako se uzmu u obzir slabi putevi u Vojvodini.

Subotica raspolaže samo sa jednom potpuno izgrađenom cestom Subotica—Horgoš—Senta—Stari Bečej—Novisad—Beograd. Svi ostali drumovi izgrađeni su samo delimično tako, da su u proleće i jesen neupotrebivi za automobilski saobraćaj.

Ukupni je broj putničkih i teretnih automobila 190.

D) Subotica kao privredni centar.

Subotica je jedan od glavnih privrednih centara Jugoslavije, a što se tiče poljoprivrede, može se mirne duše reći, da je glavni centar, jer se u Subotici od 21.283 gazdinstva bavi 10.641 (50% od sviju gazdinstva u Subotici) prvobitnom proizvodnjom.

1. Poljoprivreda.

Zemljoradnja u Subotici kao i u celoj Vojvodini sačinjava bazu, na kojoj se razvijaju skoro sve ostale grane privredne delatnosti.

Obradene su u Subotici sledeće površine:

23.600 ha	pšenica	. . . . .	40%
27.160	„ kukuruz	. . . . .	46%
5.741	„ ječam, raž i ovas	. . . . .	10%
2.104	„ krompir	. . . . .	} 4%
103	„ pasulj	. . . . .	
26	„ hmelj	. . . . .	

Ovi su podaci uzeti iz „Privreda Vojvodine“ u 1926. god.

Subotičko žito i zob poznato je i traženo.

Zemljoradnja je u Subotici u napretku, jer se zemlja racionalnije iskorišćava i sve više upotrebljava

veštačko đubre. U Subotici nalazi se i fabrika veštačkog đubreta „Zorka“ d. d.

Površina nerodnog tla je jedva 3°/_o.

Vinogradarska kultura razvija se sve više, jer se u poslednje vreme zasađuju novi vinogradi, koji treba da nadoknade gubitak onih prilikom razgraničenja sa Mađarskom. Ukupno je zasađeno vinovom lozom 7.900 katastr. jutara.

Od *industrijskih biljki* kultivira se sa velikim uspehom hmelj. Godine 1928. zasađena površina hmeljom porasla je na 250 jutara. Danas imamo u Subotici 20 velikih sušnica hmelja. Osim hmelja kultivira se još šećerna repa i paprika.

Vodnih zadruga u Subotici nema, premda postoji zato potreba.

Šume. Gradska je opština zasadila do sada 7.500 katastr. jut. šuma, te na ovaj način povezala pesak vejavac u severnom delu teritorije. Šuma je pretežnim delom bagremova, u manjoj meri hrastova i bukova.

Po podacima Trgovačko-Industrijske i Zanatske Komore u Novom Sadu (Privreda Vojvodine u god. 1926. tabela III.) stanje je domaće stoke u Subotici, prema popisu 1926. :

13.376 govoda	63.359 svinja
118 bivola	20.366 ovaca
15.168 konja	276 koza
118 mazga i mula	181.620 pernate živine
47 magaraca	1.689 košnica

Stočarstvo je u Subotici razvijeno, ali još uvek ne do one visine, kako bi to bilo moguće uz postojeće povoljne prilike.

Govedarstvo je u napretku. Gaji se simentalska pasmina.

Konjarstvo isto tako napreduje a gaje se osobito engleski punokrvni i polukrvni konji. Poznata je privatna ergela Julija Leľbaha.

Svinjarstvo se osobito razvija i napreduje. Gaje se svinje mangolice, koje su podobne za nagomilavanje masti.

U poslednje vreme počelo se mešati mangolicu sa engleskim rasama, te se pokazuju odlični rezultati, jer se kraj masti dobiva i prvoklasno meso.

Živinarstvo je u nazadovanju.

Ribarstvo u jezerima je u napretku, a gaji se poglavito šaran.

Navedeni podaci pokazuju da u Subotici postoje svi prirodni i ekonomski p eduslovi za brz razvitak agrarne industrije, a zatim t govine i zanatstva, pa zato se mora očekivati u najskorije vreme u ovim smerovima napredak.

2. Trgovina.

Subotica je važan trgovački centar, kojemu gravitira okolina počev od Bajmoka, Crvenke, Sente i Horgoša. Ovu okolinu u glavnom snabdeva Subotica.

U Subotici ima ukupno oko 420 trgovačkih radnja, koje se dele na sledeće struke :

Auto	3	Manufakturne robe veletrg.	3
Boja	5	Manufakturne robe	29
Bonboni	3	Mašine poljoprivredne . . .	6
Brašno	4	Mlekare	4
Cveće prirodno	3	Modistkinje	11
Cveće veštačko	2	Muzički instrumenti	7
Crkveni pribori	1	Nameštaj	4
Drogerije	4	Optičari	3
Drvare	32	Obučarske radnje	11
Džakovi	2	Paprika	2
Gvoždarske veletrgovine . .	3	Pernata živina	9
Gvoždarske trgovine	5	Pogrebni zavodi	6
Hartija veletrgovine	2	Pomodne robe	17
Igračke	2	Radio	2
Jaja eksport	4	Ribe	1
Juveliri	18	Staklo	9
Knjižare	10	Šećer	3
Kolonijalne robe veletrgov .	5	Šeširi	4
Kolonijalne robe	116	Šivaći strojevi	4
Konfekcija	3	Sportski artikli	1
Kratke robe veletrgovina . .	3	Tehničke radnje	1
Kratke robe	16	Ugalj	5
Krevetsko perje	3	Vino	6
Kreć	6	Voće	6
Kvasca veletrgovina	1	Žitarske radnje	4
		Žitarske agenture	9

a) *Vašari i pijace.*

Godišnje održava se pet velikih vašara, koji su poznati osobito zbog velikog prometa konja, goveda i svinja i svih ostalih poljoprivrednih produkata.

Nedeljne pijace održavaju se svakog ponedjeljka i petka, te su one faktično glavno prometno sredstvo za izvoz sviju poljoprivrednih produkata iz Subotice.

Dnevne pijace služe samo za podmirivanje potreba gradskog stanovništva.

b) *Izvoz.*

Poljoprivredni proizvodi Gornje Bačke izvoze se većim delom preko Subotice. U glavnom se izvozi pšenica, kukuruz i ostala hrana.

Važniji je izvoz stoke, jer se iz Subotice izvoze konji, koji su na svetskim pijacama poznati, goveda, a svinje se izvoze u živom i zaklanom stanju. Nadalje se izvozi sirova koža, jaja, pernata živina, perje, vuna, voće i zelje.

c) *Uvoz.*

Subotica je važna kao uvozni centar, jer se preko Subotice snabdeva veći deo Vojvodine sa raznom robom, koja se uvozi u našu državu, a poglavito manufaktura, gvožđe, mašine, staklo, hartija, kolonijal i t. d.

Koliko je Subotica važna kao uvozni i izvozni centar pokazuju najbolje statistički podaci o prikupljenim carinama u celoj Kraljevini, iz kojih proizlazi, da je Subotica (gde se nalazi carinarnica I. reda) već na trećem mestu.

Bankarstvo je u razvitku.

Narodna Banka ima također svoju filijalu u Subotici. Samostalnih domaćih zavoda ima pet.

Filijala velikih banaka iz Beograda i Zagreba ima također pet, a osim toga postoje dve bankarske radnje.

Kraj ukupnog broja od 14 novčanih zavoda postoje još i 14 osiguravajućih društava.

3. **Zanati.**

Zanatstvo je u Subotici — u svim strukama — neobično jako razvijeno. Ovo ponajbolje dokazuje da Zanatlijsko Udruženje u Subotici imade 2060 članova. Kod ovih zanatlija zaposleno je više od 1800 šegrta.

Iz ovoga se vidi, da je neobično veliki broj malih zanatlija u Subotici, te da više od $\frac{1}{4}$ kvalifikovanih zanatlija radi bez pomoćnog osoblja u malim radionicama.

Istovremeno sa ovom pojavom prelazi zanat sve više u industriju, koja konkuriše zanatlijama jeftinom proizvodnjom.

Posledica je ovih pojava, da zanatstvo preživljuje tešku krizu i to na štetu malih zanatlija.

Osobito je razvijen zanat stolara, kojih ima oko 120, no također veoma je jako zastupan obučarski i papučarski zanat, koji broji ukupno 330 zanatlija.

4. **Industrija.**

Najveći deo industrije u Subotici predstavlja agrarna industrija. Posve je prirodno, da je ova industrija u razvitku. Za razvitak postoje povoljni preduslovi, jer u Subotici ima obilje sirovina, odgovarajuće radne snage i neobično povoljne saobraćajne mogućnosti.

Sa oslobođenjem počele su se razvijati u većoj meri i druge vrste industrija, koje su delomično već i pre postojale, a kojima su nove prilike stvarale preduslove za njihov razvitak.

Subotička industrija nalazi svoju pijacu za agrarnu industriju u glavnom u inostranstvu, te stvara preduslove za razvitak izvoza. Za ostalu industriju glavna je pijaca Vojvodina, a za nekoje vrste dolazi u obzir kao pijaca i ostali delovi države, a sem toga Bugarska i Rumunija.

Tačni podaci o svim vrstama industrije nalaze se: XVII. Industrija.

E) Subotica kao kulturni centar.

1. Državna nadležstva.

U Subotici je sedište velikog broja državnih nadležstva, od kojih su važnija:

Veliki župan grada Subotice,
Direkcija Državnih Željeznica,
Okružni i Sreski Sud,
Državno Tužništvo,
Carinarnica I. Reda,
Sreska Finansijska Uprava.

Pobliži i ostali podaci navedeni su na strani 15.

2. Vojna nadležstva.

U Subotici je *Komanda Potiske Divizijske Oblasti,* zatim *Komanda Potiske Pešadijske Brigade* i *Komanda Druge Konjičke Brigade.*

Pobliži i ostali podaci na strani 33.

3. Verske institucije.

a) *Rimokatolička veroispovest.*

U Subotici je sedište Bačke Biskupije.

Unutarnji grad deli se na četiri župe, a spoljašnji također na četiri župe.

b) *Srpsko-pravoslavna veroispovest*

ima dve crkvene opštine i to jednu u VII., a drugu u XII. kvartu.

c) Od ostalih veroispovesti postoje u Subotici: *Evangelička Veroispovest,* *Reformatorska Veroispovest,* *Jevrejska Veroispovest* i *Ortodoksna Jevrejska Veroispovest.*

Ostali i pobliži podaci: strana 35.

4. Prosvetne institucije.

U Subotici nalaze se sledeće prosvetne institucije:

- a) *Pravni Fakultet,*
- b) *2 Gimnazije,*
- c) *Trgovačka Akademija,*
- d) *Učiteljska Škola,*
- e) *Gradska Muzička Škola,*
- f) *3 građanske škole,*
- g) *3 zanatlijske škole i*
- h) *82 osnovne škole i zabavišta.*

Na ovom je mestu vredno spomenuti, da je osnovna nastava u Subotici uzorno snabdevena sa svim potrebnim materijalnim sredstvima.

Pobliži i ostali podaci na strani 43.

5. Zdravstvene institucije.

U Subotici nalaze se:

- a) *4 bolnice,*
- b) *Besplatna Državna Ambulanta,*
- c) *Državna Bakteriološka stanica,*
- d) *13 apoteka,*
- e) *2 sanatorija,*
- f) *3 kupatila i*
- g) *2 zavoda za dezinfekciju.*

Pobliži i ostali podaci: strana 51.

6. Socijalne institucije.

Od socijalnih ustanova najvažnija je:

- a) *Okružna Blagajna za Osiguranje Radenika,*

kod koje je osigurano samo u Subotici 10.500 radnika zaposlenih kod 4000 poslodavaca.

b) *Dečji Dom „Marija“*, zadužbina je Marije Vojnić Tošinice za vaspitanje ženske siromašne dece.

Nadalje postoje tri oblasne socijalne ustanove i to:

c) *Oblasni Dečji Dom „Kolevka“*,

d) *Dom za Trahomaticnu Decu*,

e) *Oblasni Šegrtski Dom*.

Pobliži i ostali podaci: strana 59.

7. Staleške organizacije.

Staleške su organizacije razvijene u Subotici u velikoj meri, te postoje 45 udruženja i organizacija.

Pobliži i ostali podaci: strana 63.

8. Nacionalna, prosvetna, dobrotvorna udruženja.

Društven je život u Subotici isto tako veoma razvijen, te postoji:

a) *Devet nacionalnih udruženja*,

b) *Jedanaest katoličkih socijalno-prosvetnih udruženja*,

c) *Pet jevrejskih udruženja*,

d) *Šest ženskih dobrotvornih udruženja*,

e) *Pet dobrotvornih i privrednih udruženja*,

f) *Jedno vatrogasno udruženje*,

g) *Deset prosvetnih udruženja*,

h) *Četiri pevačka udruženja*,

i) *Devet čitaonica i kasina*,

k) *Tri radničke kulturno-prosvetne organizacije*,

l) *Pet udruženja univerzitetske omladine*.

Pobliži i ostali podaci: strana 81.

9. Šport ka udruženja.

Subotica je važan športski centar. U Subotici se gaje sve vrste športa, a momentano dominira nogomet, tako da su ostale grane športa potisnute u pozadinu.

Ukupni je broj sviju športskih društava u Subotici 28.

U Subotici je sedište Subotičkog Nogometnog Podsaveza, koji broji u Subotici 12 društava, a van Subotice 15 društava.

Dva društva imaju vlastito igralište.

U Subotici je također i sedište Koturaškog Podsaveza.

U poslednje vreme osobito se razvija tenis-šport tako, da danas Subotica broji 18 tenis-igrališta.

Pobliži i ostali podaci: strana 99.

10. Štampa.

U Subotici izlazi 11 novina, i to:

2 dnevnika,

8 nedeljnika,

1 list dvonedeljno.

Osim toga izlaze tri mesečnika.

Štamparija ima 12, knjižara i papirnica 8.

Pobliži i ostali podaci: strana 109.

F) Znamenitosti Subotice.

a) Građevine.

1. Gradska Kuća.

U centru grada, na Karadorđevom trgu leži monumentalno izgrađena Gradska Kuća, prema na-

crtima arhitekata Komora i Jakaba. Ova je građevina podignuta troškom od 2,660.000 zl. kruna u razdoblju od 1908—1912. Ista je najveća opštinska zgrada u državi, zaprema površinu od 5775 m², ugrađeni prostor iznosi 95.000 kub. metara. Toranj je Gradske Kuće visok 95 metara.

U prizemlju su smešteni trgovački lokali, dok su oba sprata iskorišćena za Gradsku Upravu.

Vredno je spomenuti bogato, slovenskim motivima ukrašenu Veliku Većnicu.

2. Katoličke crkve.

Crkva sv. Terezije, na trgu sv. Ćirila i Metoda, monumentalna je građevina u barok stilu. Crkva je duga 61 met., široka 21 met., a građena je punih 25 godina (dovršena 1728.).

Crkva sv. Mihovila (Franjevačka crkva) na trgu Fra Jese, izgrađena na mestu, gde je nekad bila subotička „Kula“ (tvrđava). Za vreme turske opasnosti sklanjao se narod u ovu „Kulu“ i branio od neprijatelja.

Crkva sv. Roka, na Beogradskom putu, sagrađena je god. 1896., u gotskom stilu.

Crkva sv. Đorđa, Paje Kujundžića ulica, najlepša je crkva u Subotici, izgrađena u gotskom stilu.

3. Srpsko-pravoslavne crkve.

Crkva sv. Vaznesenja na uglu Knez Mihajlove i Zmaj Jovine ulice, podignuta je god. 1725. Prilikom renoviranja ukrašena je ikonama Paje Jovanovića.

Crkva sv. Dimitrija u XII. kvartu stara je preko 100 godina.

4. Sinagoga.

Ova je sinagoga najlepša u državi, a sagrađena je 1905. god., nalazi se na Zrinjskom trgu.

5. Palata Direkcije Državnih Železnica

je monumentalna građevina novijeg vremena, podignuta na trgu Vojvode Putnika.

6. Za prosvetne ciljeve

imade Subotica nekoliko monumentalnih građevina, od kojih je vredno skrenuti pažnju na:

Pravni Fakultet, Vilsonova ul. Zgrada je podignuta 1898. god.;

Državna Muška Gimnazija u Trumbićevoj ulici, građena je u renesans stilu god. 1898.;

Gradanska Škola u Vilsonovoj ulici i

Trgovačka Škola na Zrinjskom trgu.

Konačno je vredno spomenuti *Gradsko Pozorište*, koje je građeno god. 1854, u vezi sa sadanjim „Hotelom Beograd“. Pozorište je izgorelo god. 1915., a ponovno je izgrađeno 1926. god.

Spoljašnji izgled pozorišta je jednostavan, ali je zato nutarnje uređenje i razdeoba najmodernija i uzorna.

7. Okružni Sud

nalazi se u vlastitoj palati pored Parka Kralja Petra.

b) Parkovi.

Razmerno svojoj površini Subotica oskudeva parkovima i nasadima, pošto u svemu ima samo dva parka od kojih se jedan naziva Dudovom Šumom, a drugi Park Kralja Petra.

c) Spomenici.

Na trgu Slobode podignut je 1927. god. spomenik Caru Jovanu Nenadu, koji je podignut prilikom

400 godišnjice smrti prvog osnivača zasebne oblasti slovenskog karaktera u bivšoj južnoj Ugarskoj. Car Jovan uzeo je Suboticu za svoju prestolnicu, te je od dotle neznatnog mesta nastao veliki grad.

d) Kupalište Palić,

najmodernije uređeno, te u svemu nadoknađuje subotičkim građanima pomanjkanje parkova.

Poblizi podaci nalaze se pod XXI. Kupalište Palić.

G) Kratak historijat Subotice.

Subotica, koja je bila kraljevsko dobro, spominje se 1391. godine pod imenom Sabatka, Sobotka, Zabatka.

Godine 1434. dobiva Zabatku u dar Sibinjanin Janko.

Godine 1459. poseduje Zabatku kralj Matija.

1476. dobiva je Pongrac, 1501. Korvin Ivan, a 1519. Török Miško.

Godine 1526. car Jovan Nenad savlada u boju Töröka Balinta, te ga protera iz Subotice, a sam se nastani u „Kuli“ (današnji franjevački samostan, na Trgu Fra Jese), odakle je upravljao celom Vojvodinom.

Godine 1687. do 1743., za vreme t. zv. Vojničke Uprave vladali su ovim krajem kapetani Bačke, od kojih se spominje Sučić, Marković i Vidaković. Za ovo razdoblje, a pod Sučićem nazivlje se Subotica „Suboticom“.

Godine 1743. postaje Subotica malom varošicom i dobiva velike slobode u opštinskoj upravi, a vlast opštine proširuje se na ceo subotički atar, kojeg sačinjavaju pustare Čantavir, Bajmok, Verušić, Ludoš, Zobnatica, Načvin, Vamtelek, Đurđin, Tavankut, Šebešić, Kelebija, Tompa, Jasenovac i Palić.

Godine 1779. nastojanjem Josića i Parčetića postaje Subotica kraljevski slobodni grad „Maria Theresiopolis“, te je kao takav i do danas ostao.

Ovom je prilikom Marija Terezija potvrdila i proširila sva postojeća prava opštine.

Iz godine 1789. postoji kod Gradske Uprave i prvi plan Subotice, izrađen po Gabrielu Vlašiću.

II. Boravak u Subotici.

A) Železnička stanica.

Tel.: 7-70.

Adr.: Park Kralja Petra.

Glavna železnička stanica nalazi se u centru grada.

Za putnike, koji putuju u inostranstvo, nalaze se u severnom delu stanice:

- a) posebna železnička blagajna,
- b) carinarnica, i
- c) železnička policija, gde se vidiraju putne isprave.

B) Promet stranaca.

Za unapređenje prometa stranaca postoji

Putnik Subotica,

zastupništvo Putnika, društva za saobraćaj putnika i turista u Kraljevini S. H. S., a. d. Beograd,

Tel.: 77.

Kancelarija: Kralja Aleksandra 8.

Telegrami: **Putnik Subotica.**

C) Hoteli.

1. Hotel Beograd.

Tel.: 37.

Adr.: Kralja Aleksandra 2.

Zakupnik: *Laza Tumbas.*

Hotel ima 32 sobe, električno osvetljenje, centralno grejanje. Cena: sa 1 krevetom od Din. 45.—, sa 2 kreveta od Din. 75.—.

3. *Steiner Mirko.*

Tel.: 2-06.

Adr.: Jelačićeva 10.

4. *Inšitoris Šandor.*

Tel.: —

Adr.: Vilsonova 44.

G) Gradsko Pozorište i koncertna dvorana.

Tel.: 5-60.

Adr.: Kralja Aleksandra 1.

Osnovano 1854. — Izgorelo 1915. — Ponovno izgrađeno 1926.

Gradsko Pozorište nema stalne trupe, već radi povremeno sa gostovanjima Narodnog Pozorišta iz Beograda i Zagreba i Oblasnog Pozorišta Novi Sad—Osijek.

Broj mesta : 747.

Administraciju Pozorišta vodi Gradska Štedionica. Tel.: 400.

U vezi sa pozorištem postoji velika *koncertna dvorana* sa 400 sedišta.

H) Bioskopi.1. *Gradski Bioskop.*

Tel.: 5-60.

Adr.: U zgradi Pozorišta.

Administraciju vodi Gradska Štedionica.

2. *Bioskop Lifka.*

Tel.: 8-87.

Adr.: Trg Ćirila i Metoda 19.

Broj mesta : 500.

I) Banke i bankarske radnje.

Podaci: XVI. Banke i Osiguravajuća Društva.

K) Kupatila.1. *Kupatilo Fekete.*

Tel.: —

Adr. Pašićeva 12.

Podaci: IX. Zdravstvene Institucije.

2. *Kupatilo Heisler.*

Tel.: 4-06.

Adr.: Sokolska 9.

Podaci: IX. Zdravstvene Institucije.

3. *Kupalište Palić.*

Podaci: XXI. Kupalište Palić.

L) Autogaraže.1. *American Auto.*

Tel.: 61.

Adr.: Paje Kujundžića 4.

Vlasnik: *Josip Weigand.*

Mesta za 15 kola.

2. *Automobilia.*

Tel.: 1-51.

Adr.: Skadarska 7.

Vlasnik: Ing. *Leo Stras.*

Mesta za 20 kola.

3. *Bata Lajčo.*

Tel.: —

Adr.: Zrinjski trg 24.

Mesta za 15. kola.

4. *Nađ Geza.*

Tel.: —

Adr.: Štosova 14.

Mesta za 15 kola.

5. *Presburger Josip.*

Tel.: —

Adr.: Oslobođenja 23.

Mesta za 15 kola.

III. Saobraćajni uređaji.

A) Železnice.

1. Oblasna direkcija.

Podaci: IV. Državna nadležstva.

Isto vredi za ostale ustanove državnih železnica.

2. Železnička stanica za unutarnji grad.

Tel.: 7-70 i 7-72.

Adr.: Park Kralja Petra.

Za putnički saobraćaj nalazi se na stanici:

- a) *deo stanice za saobraćaj u državi;*
- b) *saobraćaj za inostranstvo;*
- c) *putnička carinarnica;*
- d) *komesarijat žel. policije;*
- e) *pošta;*
- f) *menjačnica.*

Ostali podaci: IV. Državna nadležstva.

3. Železničke pruge i stanice na teritoriji Subotice.

a) Pruga Subotica—Novi Sad—Beograd.

Stajalište Aleksandrovo	od stan. Subotica km.	5
Stanica Šomšićevo	" " " "	10
Stajalište Verušić	" " " "	14
Stanica Žednik	" " " "	19
Stajalište Zobnatica	" " " "	23
Stajalište Vojnićevo	" " " "	29

b) Pruga Subotica—Kelebija—Budapest.c) Pruga Subotica—Sombor—Dalj (za Osijek)—Vinkovci
(za Zagreb).

Stajalište Predgrade . . .	od stanice Subotica km.	3
Stanica Šebešić . . .	" " " "	8
Stajalište Ljutovo . . .	" " " "	13
Stanica Tavankut . . .	" " " "	17
Stajalište Kunbaja . . .	" " " "	21

d) Pruga Subotica—Senta—Dragutinovo (za Bukuresti)—
Pančevo.

Stanica Bikovo	od stanice Subotica km.	13
Stajalište Gabrić	" " " "	15

e) Pruga Subotica—Horgoš (za Szeged)—St. Bečej—
Novi Sad.

Stanica Palić	od stanice Subotica km.	8
Stanica Šupljak	" " " "	12

f) Pruga Subotica—Crvenka—Bogojevo.

Stanica Subotica-Bolnica . . .	od stan. Subotica km.	4
Stajalište Crnković Salaš . . .	" " " "	9
Stanica Hrvatski Majur . . .	" " " "	12
Stajalište Bačka Krivaja . . .	" " " "	16
Stanica Pavlovac	" " " "	19
Stanica Đurđin	" " " "	22
Stajalište Đurđin Salaši . . .	" " " "	23

g) Pruga Subotica—Sub. Salaši—Baja.

Ova je pruga u saobraćaju samo do granice.

Stajalište Subotica-Fabrika . . .	od stan. Subotica km.	4
" Čikerija Ukrsnica . . .	" " " "	7
" Kelebija Salaši . . .	" " " "	9
" Subotički Salaši . . .	" " " "	12

4. **Internacionalne luksuzne i brzovozne**
direktne veze.a) *Simplon—Orient-Express.*

Svakodnevni luksuzni voz Calais—Paris—Milano—Zagreb—Vinkovci—Beograd—Sofija—Carigrad(—Solun).

Ogranak ovoga voza od Vinkovaca preko Subotice za Bukuresti prolazi svakodnevno kao brzi voz kroz Suboticu.

b) *Orient-Express.*

Triputa nedeljno luksuzni voz Calais—Paris—München—Wien—Budapest—Bukuresti.

Ogranak ovoga voza od Budimpešte preko Subotice za Carigrad prolazi triputa nedeljno kroz Suboticu, i to u oba smera kao ubrzani putnički voz.

c) *Direct Orient.*

Svakodnevni direktan brzi voz Paris—Milano—Zagreb—Vinkovci—Beograd—Sofija—Carigrad(—Solun).

Ogranak ovoga voza od Vinkovaca preko Subotice za Bukuresti prolazi svakodnevno kao putnički voz kroz Suboticu.

d) *Direktna veza Beograd—Subotica—Wien—*
*Zürich—Paris.*e) *Direktna veza Beograd—Subotica—Budapest—*
*Praha—Karlový Vary—Berlin.*f) *Direktna veza Beograd—Subotica—Budapest—*
*Pištany—Warszava.*g) *Direktna veza Beograd—Subotica—Budapest—*
*Wien—Köln—Bruxelles—Ostende.*h) *Direktna veza Beograd—Subotica—Bukuresti.*

B) Pošta, telegraf i telefon.

1. Glavna pošta Subotica I.

Tel.: 4-89.

Adr.: Vilsonova 27.

Upravnik: **Dušan Popov.**

Delokrug: a) pošta od 8—12 i 14—18 sati;
 b) telegraf i telefon neprekidno;
 c) evidencija radija;
 d) novi telefonski priključci.

2. Pošta Subotica II.

Tel.: 4-85.

Adr.: Na železničkoj stanici, Park Kralja Petra.

Upravnik: **Svetislav Bankjerović.**

Zvanični časovi od 8—12 i 14—21 sati.

3. Telegrafska-telefonska-terenska-tehnička sekcija (T. T. T. T.) XVIII.

Tel.: 7-21.

Adr.: Vilsonova 27.

Šef: **Marko Modrčin.**

Delokrug: tehnički radovi teritorije Gornje Bačke i Baranje.

4. Kontraktualne pošte.

a) Kupalište Palić

u zgradi uprave Kupališta Palić.

Telefon za grad interurban.

Zvanični časovi: od 8—12 i 14—18, osim nedelje i praznika.

b) Žednik broj 202.

Telefon za grad interurban.

Zvanični časovi: od 8—12 i 14—18, osim nedelje i praznika.

c) Dolnji Tavankut broj 428.

Bez telefona.

Zvanični časovi: od 8—12 i 14—18, osim nedelje i praznika.

5. Poštanske agencije na železničkim stanicama samo za listove i pakete.

a) *Železnička stanica Šebešić.*b) „ „ *Bikovo.*c) „ „ *Šomšičevo.*

C) Tramvaj.

Tel.: 1-08.

Adr.: Daničićev put 22.

Detaljni podaci: XVII. Industrije.

a) Tramvaj imade tri linije:

1. Jelačićeva ulica, Daničićevim putem do Štranda kupališta Palić;

2. Jelačićeva ulica do kraja Prestolonaslednika Petra ulice;

3. od Okružnog Suda, Beogradskim putem do crkve u XII. krugu (Aleksandrovo).

b) Letnji red vožnje

od 20. maja do 1. septembra:

Pruga I. Palić.

Polazak:	od Jelačićeve ulice	sa Palića
Prvih kola u	5·07	5·30

(Kola saobraćaju svakih 16 minuta do 21 časa.)

	Od Jelačićeve ulice	Sa Palića
Noćna služba: u	21'00	21'35
	21'35	22'10
	22'10	22'45
	22'45	23'30*
	23'30	24'00

Nedeljom		
i kad se oglasi:	0'45	1'30
	2'15	3'00

* Veza za Aleksandrovo samo nedeljom i kad se oglasi.

Pruga II. Aleksandrovo.

Polazak: od Okružnog Suda iz Aleksandrova		
Prvih kola u	5'05	5'30
poslednjih kola	21'00	24'15

(Kola saobraćaju svakih 13 minuta.)

Nedeljom i kad se oglasi:		
polaze jedna kola u	23'55	24'15

D) Autobusni saobraćaj.

Tel.: — Adr. Draškovićeve 33.

Vlasnik: *Sabo Batančić i drugovi.*

Saobraćaj od 7—20'30 čas.

1. Linija: Gradska Kuća—Paje Kujundžića ul.—do kraja Oslobođenja ulice.

2. Linija: Gradska Kuća—Prestolonasl. Petra ul.—Save Tekelije do fabrike Zorke.

E) Autotaxi.

Stajalište pred Varoškom Kućom.

Broj autotaxija: 30.

Tarifa po pogodbi.

F) Fijakeri.

Ukupan broj fijakera 81.

Stajališta: na Trgu Fra Jese,
Železnička stanica,
Trg Ćirila i Metoda i
Trumbićeva ulica.

G) Carinski posrednici i špediteri.

Podaci: XVIII: Zanati i obrt.

H) Nosači.

Ukupan broj nosača 5.

Stajalište na Železničkoj stanici.

IV. Drž. nadležstva.

A) Veliki župan grada Subotice.

Tel.: 65.

Adr.: Karadordev Trg 1.

Veliki župan: **Dušan Manojlović.**

Kancelarije: Gradska Kuća, soba br. 29, I. sprat.
Prima stranke: od 10—13 čas.

B) Državne železnice.

1. Oblasna Direkcija Državnih Železnica u Subotici.

Vlastita telefonska centrala preko
broja 54, 1-16, 1-30, 7-75 i 7-76. Adr.: Trg Vojvode Putnika 2.

Zvanični čas.: 7³⁰—14 čas.

Publika se prima: 10—12 čas.

Broj činovnika: 400.

Direktor: **Dr. Jako Borko.**

Tel.: 7-71.

I. sprat.

Zam. direktora: *Ing. Jovan Veljanović.*

I. sprat.

A) **Opšte Odelenje.**

Načelnik: *Josip Petrić.*

I. sprat, soba 6.

Odelenje se deli na:

a) *Personalni Odsek:*

Šef: *Dr. Franjo Štamperger.*

I. sprat, soba 11.

b) **Administrativni Odsek:**
 Šef: *Milan Igalić.* I. sprat, soba 13.

c) **Računski Odsek:**
 Šef: *Milan Nikolić.* Prizemlje, soba 9.

B) Saobraćajno-Komercijalno Odeljenje.

Načelnik: *Petar Alavanić.* II. sprat, soba 18.

a) **Opšti Odsek.**
 Šef: *Branko Petrović.* II. sprat, soba 22.

b) **Saobraćajni Odsek.**
 Šef: *Milan Grubanović.* II. sprat, soba 19.

c) **Komercijalni Odsek.**
 Šef: *Franjo Kocijančić.* II. sprat, soba 26.

V) Građevinsko Odeljenje.

Načelnik: *Ing. Pavle Staržik.* II. sprat, soba 8.

a) **Opšti odsek.**
 Šef: *Ing. Ljubomir Jovičević.* II. sprat, soba 1.

b) **Odeljenje za Održavanje Pruge.**
 Šef: *Ing. Franjo Bosković.* II. sprat, soba 6.

c) **Odeljenje za Građenje.**
 Šef: *Ing. Milan Apostolović.* II. sprat, soba 4.

G) Mašinsko Odeljenje.

Načelnik: *Ing. Toma Nikolić.* Prizemlje, soba 30.

a) **Opšti Odsek.**
 Šef: *Vojislav Almažan.* Prizemlje, soba 28.

b) **Odsek za vuču.**
 Šef: *Ing. Boris Mosunov.* Prizemlje, soba 30.

c) **Kolski Odsek.**
 Šef: *Ing. Heinrich Reich.* Prizemlje, soba 32.

H) Štamparija Direkcije.
 U zgradi Direkcije.

Zaposleno 92 radenika.

2. Vojni Odsek kod Direkcije u Subotici.

Tel.: Centrala Direkcije. U zgradi Direkcije.

Zvanični časovi: 8—12 i 15—18.

I. sprat, soba 1.

3. Kontrola Prihoda Gen. Direkcije Drž. Železnica.
 (Ekspozitura.)

Tel.: Centrala Direkcije. U zgradi Direkcije.

Šef: *Josip Korošec.*

Prizemlje, soba 3.

Zvanični časovi: 7³⁰—14.

4. Oblasna Uprava Humanitarnih Fondova.

(U sastavu admin. odseka opšteg odeljenja.)

Tel.: 8-23.

Adr.: Aleksandrova ul. 13.

Referent: *Gajo Zbutega.*

Ima 4500 članova.

Zaposleno 12 lekara.

5. Zeleznička Stanica.

Vlastita centrala preko Tel.: 7-70 i 7-72.   Adr.: Park Kralja Petra.
Šef: *Franjo Gregorić.*

U sklopu stanice:

a) *Putnička stanica.*

Podaci: III. Saopraćajni uređaji.

b) *Brzovozni teretni magazin*
za brzovoznu robu u državi.

c) *Teretna stanica na Carinskoj ulici*
za predaju i primanje sporovozne robe.

d) *Železničko carinsko posredništvo*
za brzovoznu i sporovoznu robu.

e) *Ambulanta za železničko osoblje.*
Šef: *Dr. Rista Jeremić.*

6. I. Inžinjerska sekcija za održavanje pruge.

Tel.: preko stanice.   Kancelarija na stanici.
Šef: *Ing. Aleksandar Čosić.*

Delokrug: a) održavanje stanice Subotica, pruge od Žednika do granice Kelebija, pruge od Subotice do granice Čikerija i pruge od Sombora do Horgoša;

b) Stovarište materijala za održavanje pruge.

7. III. Inžinjerska sekcija za održavanje pruge.

Tel.: 5-86.   Adr.: Paje Dobanovačkog 2.
Šef: *Ing. Andrija Havaš.*

Održavanje:

a) Pruga Subotica—Bogojevo—Palanka;

b) " Bački Breg—Sombor;

c) " Apatin—Sonta—Odžaci.

8. IV. Inžinjerska sekcija za održavanje pruge.

Tel.: 3-96.   Adr.: Zmaj Jovina 18.
Šef: *Ing. Bernard Šik.*

Održavanje pruge Subotica—Senta—St. Bečej—Novi Sad—Titel.

9. Železnička Radionica

pod direktnom upravom Generalne Direkcije.

Tel.: 6-54.   Nalazi se na železničkoj stanici.
Upravnik: *Ing. Jovan Jocić.*

Delokrug:

a) radovi za Subotičku Direkciju;

b) podržavanje žel. zanatlijske škole u rangu Niže Tehničke Škole.

Škola u prostorijama radionice.

Nastavnika: 13.

Đaka: 80.

10. Železnička Ložionica.

Tel.: 4-73.   Na železničkoj stanici.
Šef: *Ing. Branislav Stanković.*

U sklopu se ložionice nalaze:

a) *Električna centrala.*

Tel.: 7-90.   Nalazi se na žel. stanici.

Osnovana 1928.

Zaposleno 10 radenika.

Ima 1 lokomobil i

2 diselmotora sa ukupno 400 HP.

b) *Fabrika za proizvodnju plina*
za osvetljenje vozova.

Tel.: preko stanice.   Nalazi se na žel. stanici.

Osnovano 1922.

Proizvodi 600 m³ za 24 sata.

11. Centralno stovarište materijala.

(Filijala Glavnog Centralnog Stovarišta u Batajnici.)

Tel.: preko stanice. Nalazi se na žel. stanici.

Šef: *Danilo Rašeta.*

Snabdeva sa materijalom Subotičku Železničku Direkciju.

C) Sudske Institucije.

1. Okružni sud.

Tel.: 1-46. Adr.: Park Kralja Petra 1.

Zvanični časovi: 7—14.

Broj sudija: 15.

Predsednik: **Stevan Pavlović.**

a) *Senat za građanske parnice.*

Predsednik: *Stevan Pavlović.*

b) *Senat za stare prizivne stvari.*

Predsednik: *Dr. Ljuba Vasiljević.*

c) *Senat za rešavanje građ. priz. i utočnih stvari podnetih od subotičkog sreskog suda.*

Predsednik: *Vlaho Carević.*

d) *Senat za rešavanje građ. i priz. i utočnih stvari podnetih od senčanskog i topolskog sreskog suda.*

Predsednik: *Milan Latinović.*

e) *Senat za stečajne stvari.*

Predsednik: *Stevan Pavlović.*

f) *Krivični senat.*

Predsednik: *Stevan Pavlović.*

g) *Krivični prizivni senat.*

Predsednik: *Dr. Ljuba Vasiljević.*

h) *Senat za štampu.*

Predsednik: *Mate Starčević.*

i) *Optužni senat.*

Predsednik: *Dr. Ljuba Vasiljević.*

2. Drž. Tužioštvo.

Tel.: 53.

Adr.: Park Kralja Petra 1, I. sprat.

Starešina: **Svetislav Maksimović.**

Broj držav. tužioca: 3.

3. Sreski sud.

Tel.: 7-25.

Adr.: Park Kralja Petra 1.

Zvanični časovi: 7—14.

Broj sudija: 7.

Starešina: v. d. *Dr. Martin Klunić.*

4. Javni beležnici.

a) *Dr. Vladislav Manojlović*

Tel.: 1-67.

Adr.: Kralja Aleksandra 8.

b) *Dr. Stipan Matijević*

Tel.: 5-09.

Adr.: Sokolska 14.

c) *Dr. Radivoj Miladinović*

Tel.: 1-52.

Adr.: Štrosmajerova 11.

5. Sudski izvršitelji.

a) *Filip Buzoš*

Tel.: —

Adr.: Jukićeva 34.

b) *Blaž Perčić*

Tel.: —

Adr.: Vukovićeva 39.

c) *Vladimir Romanov*

Tel.: —

Adr.: Marije Tošinice 5.

D) Carinarnica I. Reda.

Na železničkoj stanici.

Tel.: 4-18.

Adr.: Park Kralja Petra.

Upravnik: **Ivan Gromes.**Delokrug: a) grad Subotica;
b) odeljak u Kamarašu.

Odseci:

a) Celokupan carinski unutarnji i pogranički rad.

Izdavanje dvovlasničkih dozvola.

b) Saobraćajni odsek.

c) Carinsko-poštanski odsek.

E) Sreska Finansijska Uprava.

Tel.: 4-05.

Adr.: Sudarevićeva 8.

Šef: **Svetislav Švabić.**

Delokrug:

1. Poreski, trošarinski i takseni predmeti za ceo subotički izborni okrug.

2. Izvršenje budžeta samo za grad Suboticu.

F) Sreska Uprava Finansijske Kontrole.

Tel.: —

Adr.: Pašićeva 11.

Starešina: **Franjo Šarić.**

Delokrug:

a) *Kontrola nad odeljcima:*

1. U gradu:

*Odeljak za varoš i**Odeljak za carinarnicu.*

Tel.: —

Adr.: Zagrebačka 4.

2. Na pustarama:

*Odeljak Dolnji Tavankut 419,**Odeljak Kelebija 64 i**Odeljak Hajdukovo 697.*

3. Van teritorije Subotice:

*Odeljak Bačka Topola,**Odeljak Bajmok I,**Odeljak Bajmok II,**Odeljak Kraljev Breg i**Odeljak Horgoš.*b) *Viziranje dvovlasničkih dozvola.***G) Subotička žandarmerijska četa
2. žandarmerijskog puka.**

Tel.: 8-35.

Adr.: Trumbićeva 25.

Delokrug: Teritorija Gornje Bačke.

Žandarmerijske stanice:

1. *Trumbićeva 25.*

Tel.: 8-35.

2. *Dolnji Tavankut broj 474.*

Tel.: 1-01.

3. *Čavolj broj 240.*

Tel.: —

4. *Čavolj broj 46.*

Tel.: —

5. *Žednik broj 203.*

Tel.: —

6. *Stara Torina broj 379.*

Tel.: inter. Palić.

**H) Komesarijat železničke i pogranične
policije.**

Tel.: 8-33.

Na železničkoj stanici, Park Kralja Petra.

Šef: **Bogoljub Predić.****I) Državno matičarsko zvanje.**

Tel.: —

Adr.: Gradska Kuća, I. sprat, soba 34.

Šef: **Milan Jorgović.**

Ispostave:

1. *Žednik broj 101, u policijskoj postaji.*2. *Stara Torina broj 356, u školi „Kajmakčalan“.*3. *Dolnji Tavankut broj 519, u mlinu Šokšić.*

K) Drž. granična veterinarska stanica.

Tel.: 5-18. Na železničkoj stanici, Park Kralja Petra.

Šef: **Dr. Ljubomir Mladenović.****L) Drž. veterinarski ured grada Subotice.**

Tel.: 5-18. Na železničkoj stanici, Park Kralja Petra.

Šef: **Grga Čović.****M) Državna Šumska Uprava.**

Tel.: 2-93. Adr.: Zmaj Jovina 32.

Šef: **Ing. Stipan Đurić.****N) Kontrola mera i dragocenih metala.**

Tel.: 5-33. Adr.: Kralja Aleksandra 13, II. sprat.

Šef: *Savo Ivanović.*

Zvanični časovi: 8—12 i 14—17.

O) Monopolske ustanove.**a) Monopolska Veliko Prodaja Soli.**

Tel.: 8-36. Adr.: Zmaj Jovina 9.

Zastupnik: **Transport D. D.****b) Monopolsko stovarište.**

Tel.: — Adr.: Carinska 15.

Za veleprodaju duhana.

P) Nadzorništvo Svilarstva.

Tel.: — Adr.: Kosovo Polje 4.

V. Opština grada Subotice.**A) Gradonačelnik:****Dr. Dragutin Stipić.**

Gradonačelnički ured:

Tel.: 34. I. sprat, soba 75.

Privatan stan:

Tel.: 1-62. Adr.: Skotus Viatora 9.

B) Gradska uprava.**1. Finansijsko i ekonomsko odeljenje.**Savetnik: **Dr. Koloman Hofman**

zamenik gradonačelnika.

Tel.: 5-02. I. sprat, soba 41.

2. Socijalno i vojno odeljenje. Savetnik: **Josip Poljaković.**

Tel.: 6-15. II. sprat, soba 133.

3. Kulturno i administrativno odeljenje. Veliki beležnik: **Franjo Vukić.**

Tel.: 6-16. I. sprat, soba 67.

4. Odvetništvo. Glavni odvetnik: **Dr. Cvetko Ognjanov.**

Tel.: 1-03. I. sprat, soba 72.

5. Građevinsko odeljenje.Šef: **Ing. Kosta Petrović.**

Tel.: 6-17. II. sprat, soba 92.

6. Fizikat. Glavni fizik: **Dr. Milutin Pavković.**

Tel.: 79. III. sprat, soba 149.

7. Računovodstvo.Šef: **Aleksandar Suvajdžić.**

Tel.: 4-42 I. sprat, soba 38.

8. Porezno odeljenje.Šef: **Obrad Jakovljević.**

Tel.: 2-63. I. sprat, soba 61.

9. Siročadsko odeljenje. Predsednik: **Ivan Vidaković.**

Tel.: — II. sprat, soba 92.

C) Gradska policija.**1. Šef policije:****Dr. Veljko Momirović.**

Tel.: 24. II. sprat, soba 120.

2. Političko odeljenje. Referent: *Lazar Turanov.*

Tel.: — II. sprat, soba 119.

3. Krivično odeljenje. Referent: *Andrija Mazić.*

Tel.: 2-26. II. sprat, soba 115.

4. Policija mesta. Referent: *Mladen Prodanović.*

Tel.: — II. sprat, soba 107.

Lazar Ivandekić.

Tel.: — II. sprat, soba 106.

5. Obrtno odeljenje. Referent: *Stevan Tikvicki.*

Tel.: — II. sprat, soba 127.

6. Prijavno odeljenje. Referent: *Toša Mijatov.*

Tel.: — II. sprat, soba 124.

7. Dežurni organi.

Dežurni kapetan.

Tel.: 3-26. II. sprat, soba 108.

8. Kvartovne ispostave.**a) U gradu:****a) I.—II. kvart.**

Tel.: 2-58. Adr.: Paje Kujundžića 83.

b) III.—IV. kvart.

Tel.: 2-59. Adr.: Viška 12.

c) V.—VI. kvart.

Tel.: 2-64. Adr.: Save Tekelije 96.

d) VII.—VIII. kvart.

Tel.: 2-61. Adr.: Zapadni Vinogradi 17.

e) XII. kvart (Aleksandrovo).

Tel.: 3-21. Adr.: Glavna 9.

b) Kupatilo Palić.

Tel.: Palić 1-08. Adr.: Horgoški put 19.

c) Pustare :**a) Žednik.**

Tel.: Žednik 4. Adr.: Žednik 247.

b) Dolnji Tavankut.

Tel.: — U gradskoj kući, II. sprat, soba 110.

c) Mali Bajmok.

Tel.: 26. Adr.: Bajski Vinogradi 34.

D) Gradsko trošarinsko odeljenje.

1. Kancelarija.

Tel.: 5-31.

II. sprat, soba 81.

Upravnik: **Dr. Matija Evetović.**

2. Mitnice.

- a) Bajski Vinogradi 34 (Somborski put).
- b) Beogradski put 122.
- c) Daničićev put 2.
- d) Kosovo Polje 10.
- e) Lošinjska 3.
- f) Majšanski put 1.
- g) Oslobođenja 148.
- h) Save Tekelije 105.
- i) Svetla 40.
- k) Ulica 13. Novembra 75.

E) Gradski veterinarski ured kao odeljenje gradske policije.

1. Gradski veterinari:

Vojislav Sabadoš
Kosovče Suvajdžić

2. Ured za izdavanje marvenih listova.

Tel.: —

Bajski Vinogradi 34.

F) Šumska uprava.

1. Uprava nad gradskim šumama poverena je

Drž. Šumskoj Upravi.

Šef: *Ing. Stipan Đurić.*

Tel.: 2-93.

Adr.: Zmaj Jovina 32.

2. Lugarske kuće:

- a) Hajdukovo . . . 49.
- b) " . . . 462.
- c) " . . . 696.
- d) Čavolj . . . 46.
- e) " . . . 82.
- f) " . . . 229.
- g) " . . . 240.
- h) Gornji Tavankut 536.
- i) Dolnji Tavankut 782.

G) Cestarske kuće.

1.	Na Topolskom	putu km	6.	Aleksandrovo	broj	175.
2.	"	"	9.	Dolnji Verušić	"	104.
3.	"	"	16.	Žednik	"	107.
4.	" Čantavirskom	"	2.	Aleksandrovo	"	46.
5.	" Bikovačkom	"	5.	Paličke Ugarnice	"	107.
6.	" Senčanskom	"	3.	" "	"	2.
7.	" St. Kanjiškom	"	1.	Kanjiški put	"	30.
8.	" Horgoškom	"	2.	Radanovac	"	329.
9.	" Majšanskom	"	4.	Čavolj	"	206.
10.	" Haláškom	"	8.	"	"	34.
11.	" G. Tavankutskom	"	0.	Zapadne Ugarnice	"	262.
12.	" Bajmočkom	"	2.	" "	"	255.
13.	" "	"	9.	Dolnji Tavankut	"	838.
14.	" Pačirskom	"	7.	Šebešić	"	200.

H) Gradske zdravstvene i socijalne institucije.

1. Gradska javna bolnica.

Podaci: IX. Zdravstvene institucije.

2. Kwartovni lekari.

Podaci: IX. Zdravstvene institucije.

3. Epidemijska bolnica.

Osnovana 1913.

Tel.: — Adr.: Zapadni Vinogradi 301.

Ima mesta za 100 bolesnika.

4. Uboški dom.

Osnovano 1836.

Tel.: 7-05. Adr.: Save Tekelije 96.

Ima mesta za 100 osoba.

5. Gradski spasavaoci.

Tel.: 1-27. Adr.: Trumbićeva 20.

6. Gradski vatrogasci.

Tel.: 23. Adr.: Vilsonova 55.

7. Zavod za desinfekciju i desinsekciju.

Tel.: — Adr.: Zapadni Vinogradi 301.

I) Gradske kulturne institucije.**1. Muzička škola.**

Podaci: VIII. Prosvetne Institucije.

2. Gradsko Pozorište.

Podaci: II. Boravak u Subotici.

3. Gradska biblioteka.

Tel.: — Adr.: Štrosmajerova 3.

Upravitelj: *Mijo Mandić.*

Ima 12.000 dela u 25.000 svezaka.

Biblioteka otvorena: 8—13
i 14—16 čas.**4. Gradski orkestar.**

Tel.: — Adr.: Štrosmajerova 3.

Direktor: *Cvetko Manojlović.*Voda orkestra: *Josip Herman.*

Muzičara: 32.

Orkestar služi kao:

a) crkvena muzika u crkvi Sv. Terezije,

b) kao pozorišni orkestar.

K) Gradska preduzeća.**1. Gradska Štedionica.**

Podaci: XVI. Banke i Osig. Društva.

2. Gradska Plinara.

Podaci: XVII. Industrija.

3. Gradska Štamparija.

Podaci: XVIII. Zanat i obrt.

4. Gradska Klanica.

Tel.: 25. Adr.: Tuk broj 118, Senćanski put.

Upravnik: *Franjo Bogdanov.*

Godišnje klanje:

5.000 komada marve,

6.000 „ teladi,

18.000 „ ovaca,

7.000 „ jaganjaca,

13.000 „ svinja.

L) Gradska slagališta.**1. Gradsko slagalište.**

Tel.: 89. Adr.: Zmaj Jovina 30.

a) Odeljenje za baždarenje buradi.

2. *Dijecezanski računski ured.*Načelnik: *Ilija Kujundžić*, prelat.3. *Dijecezanski ženidbeni sud.*Oficijal: *Petar Ewetović*, papinski komornik.*Semenište.*

Deli se u dve grupe:

120 gimnazijalaca, od kojih je u Subotici nastanjeno 48; i

23 bogoslova, koji svršavaju teološki fakultet u Đakovu, Zagrebu i Splitu.

Seminarski referent: *Franjo Švraka*.b) **Župe:**I. **Nutarnji grad.**1. *Župa sv. Tereze:*Župnik: *apost. adm. Ljudevit Budanović*.

Tel.: 80.

Adr.: Trg Ćirila i Metoda 12.

Broj duša: 25.480.

2. *Župa sv. Roke.*Župnik: *prelat Blaško Rajić*.

Tel.: 4-64.

Adr.: Beogradski put 52.

Broj duša: 14.653.

3. *Župa sv. Đurđa.*Župnik: *Beno Hegediš*.

Tel.: —

Adr.: Paje Kujundžića 79.

Broj duša: 10.950.

4. *Župa sv. Mihajla.*Administrator: otac *Gaudenc Kujundžić*, reda sv. Franje.

Tel.: 3-88.

Trg Fra Jese 7.

Broj duša: 13.500.

II. **Pustare:**1. *Župa na pustari Stara Torina.*Župnik: *J. Kovač*.

Tel.: —

Adr.: Stara Torina 356.

Broj duša: 7.249.

2. *Župa na pustari Tavankut.*Župnik: *Antun Berger*.

Tel.: —

Adr.: Dolnji Tavankut 420.

Broj duša: 8.362.

3. *Župa na pustari Žednik.*Administrator: *Petar Ewetović*.

Tel.: —

Adr.: Žednik 200.

Broj duša: 8.025.

4. *Župa na pustari Bikovo.*Administrator: *Franjo Bertron*.

Tel.: —

Adr.: Župa: Stara Torina 356.
Kapela pored škole 43.

Broj duša: 3.400.

c) **Groblja.**I. **Nutarnji grad.**1. *Bajsko groblje* za župu sv. Terezije i sv. Mihajla, koje je ujedno i opšte groblje.2. *Kersko groblje* za župu sv. Roke.3. *Senćansko groblje* za župu sv. Đorđa.4. *Groblje u Aleksandrovu.*II. **Pustare.**1. *Groblje na pustari Stara Torina.*2. *Groblje na pustari Gornji Tavankut.*3. *Groblje na pustari Žednik.*

d) **Samostani.**1. *Samostan reda Sv. Franje.*Starešina: *Gaudenc Kujundžić.*

Tel.: 3-88.

Adr.: Trg Fra Jese 7.

Broj braće: 10.

2. *Samostan Školskih Sestara od „Naše Gospe“.*Nastojnica: *Leticija Marija Marceković.*

Tel.: —

Adr.: Zrinjski Trg 22.

Broj sestara: 28.

Samostan podržava žensku osnovnu i žensku građansku školu.

e) **Katoličke crkvene opštine na području Subotice.**1. *Sv. Terezija.*

Predsednik: Franjo Švraka.

Načelnik: Dr. Josip Prčić.

2. *Sv. Roko.*

„ Blaško Rajić.

„ Miško Prčić.

3. *Sv. Đurđa.*

„ Beno Hegedüs.

„ Andrija Čović.

4. *Sv. Mihovila.*

„ Gaudencije Kujundžić.

„ Nesto Lendvai.

5. *Sv. Josipa.*

„ Antun Ternay.

„ Dr. Julije Veréb.

6. *Kalvarija.*

„ Josip Percsy.

„ Roko Poljaković.

7. *Bajski Vinogradi.*

„ Pavao Hegyi.

„ Martin Pejić T.

8. *Aleksandrovo.*

„ Antun Haug.

„ Kalman Ivanić.

9. *Tavankut.*

„ Antun Berger.

„ Blaž Vuković.

10. *Šebešić.*

Predsednik: Jakov Schwerer.

Načelnik: Andrija Dulić.

11. *Đurđin.*

„ Matija Körmöczy.

„ Lazo Dulić.

12. *Klisa.*

„ Antun Vojnić-Tunić.

„ Albe Stipić.

13. *Žednik.*

„ Pere Evetović.

„ Blaž Dulić.

14. *Bikovo.*

„ Franjo Bertron.

„ Nikola Matković.

15. *Palić.*

„ O. Valentin Mekovec

„ Lipot Hiel.

16. *Kelebija.*

„ Franjo Takács.

„ Veco Pandžić.

B) **Srpska-pravoslavna veroispovest.**a) **Crkvene opštine.**1. *Srpska pravoslavna crkvena opština u Subotici.*Crkva: *Sv. Vaznesenja* na uglu Knez Mihajlove i Zmaj Jovine ul.Paroh: *Iso Ludajić*, u parohijskom domu, Pančevačka ul. 1 — i*Marko Protić*, u kući Ostojićeve zadužbine, Karađordev trg 3.

Telefon Parohijskog Doma: 380.

Predsednik opštine: *Dr. Vladislav Manojlović*, kr. javni beležnik.

Broj duša: 4.800.

2. *Srpska pravoslavna crkvena opština Aleksandrovo. (XII. kvart.)*Crkva: *Sv. Dimitrija* na uglu Čantavirskog puta i Glavne ulice.

Paroh: *Staniša Mihajlović*, u parohijskom domu.

Tel.: — Adr.: Čantavirski put 23.

Predsednik opštine: *Vojin Isakov*.

Broj duša: 950.

b) Groblja.

1. U Zapadnim Ugarnicama.

Na ovom se groblju nalaze dve kapele zadužbine obitelji Ostojić i obitelji Radić.

2. U *Aleksandrovu* (XII. kvart) na kojem se nalazi kapela Ilije Mijatova.

3. *Senčansko groblje* na kojem je jedan deo za pravoslavne.

c) Zaduzbine

kojima crkvena opština rukuje.

1. *Zaduzbina Jovana i Tereze Ostojića* iz koje se daje 12 štipendija za visoke i srednje škole.

2. *Zaduzbina Dušana Radića* iz koje se daje jedna štipendija, a ostali prihod pripada crkvenoj opštini.

3. *Zaduzbina Joce i Mice Radić*.

4. *Zaduzbina Danice Konjević*.

Osim navedenih ima još nekoliko manjih zaduzbina.

C) Evangelička augs. veroispovest.

1. Crkvena opština.

Crkva: Paje Kujundžića 17.

Sveštenik: *Robert Santo*.

Tel.: — Adr.: Paje Kujundžića 17.

Predsednik opštine: *Julije Lebach*, Aleksandrova 1.

Broj duša: 700.

2. Groblje.

Bajsko groblje.

D) Reformatorska veroispovest.

1. Opština.

Hram: Zrinjski trg 24.

Sveštenik: *Aleksandar Kovácsi*.

Tel.: — Adr.: Zrinjski trg 24.

Broj duša: 1100.

2. Groblje.

Bajsko groblje.

E) Jevrejska veroispovest.

1. Crkvena opština.

Hram: Na uglu Zrinjskog i Zmaj Jovinog Trga.

Rabi: *Dr. Josip Gerson*.

Tel.: 7-45. Adr.: Pašićeva 13.

Predsednik opštine: *Dr. Adolf Klein*.

Tel.: 4-14. Adr.: Zrinjski trg 11.

Kancelarija opštine:

Tel.: 84. Adr.: Pašićeva 13.

Broj duša: 5040.

2. Groblje.

U *Bajskim Vinogradima*.

Tel.: 1-25.

B) Drž. Muška Gimnazija.

Osnovana 1747. god.

Tel.: 2-25.

Adr.: Trumbićeva 1.

Direktor: *Janko Garić.*

Broj nastavnika: 42.

Broj odeljenja: 28.

Broj učenika: 1200.

C) Drž. Trgovačka Akademija.

Osnovana: 1907. god.

Tel.: 1-88.

Adr.: Frankopanska 2.

Direktor: *Josip Putnik.*

Broj nastavnika: 9.

Broj odeljenja: 5.

Broj učenika: 200.

Učenici imaju svoju banku „Napredak“ d. d.

D) Drž. Učiteljska Škola.

Osnovana 1871. god.

Tel.: —

Adr.: Vilsonova 29.

Upravitelj: *Hristofor Svirčević.*

Broj nastavnika: 14.

Broj odeljenja: 4.

Broj učenika: 120.

E) Drž. Ženska Gimnazija.

Osnovana 1925. god.

Tel.: —

Adr.: Vilsonova 38.

Direktor: *Mirko Medenica.*

Gimnazija je 4-razredna.

Broj nastavnika: 15.

Broj odeljenja: 8.

Broj učenika: 280.

F) Gradska muzička škola.

Osnovana 1859. god.

Tel.: —

Adr.: Štrosmajerova 3.

Direktor: *Cvetko Manojlović.*

Podučava: gudalačke instrumente, klavir, solo i horsko pevanje, teoriju muzike.

Broj nastavnika: 14.

Broj učenika: 270.

G) Drž. muška građanska škola.

Osnovana 1892. god.

Tel.: —

Adr.: Vilsonova 38.

Upravitelj: *Vasa Vukašinović.*

Broj nastavnika: 12.

Broj učenika: 270.

H) Drž. ženska građanska škola.

Osnovana 1877. god.

Tel.: —

Adr.: Vilsonova 38.

Upraviteljica: *Kata Taupert.*

Broj nastavnika: 8.

Broj učenika: 230.

I) Rim.-kat. ženska građanska škola „od Naše Gospe“.

Osnovana 1874. god.

Tel.: —

Adr.: Zrinjski trg 22.

Upraviteljica: *sestra Marija Rihardis Srenko.*

Broj nastavnica: 6.

Broj učenica: 200.

Samostan ima internat za 45 učenica.

K) Opšta zanatska i zanatsko-trgovačka škola.

Muška odeljenja: u školi sv. Roke Beogradski put 50.

Ženska odeljenja: Frankopanska 2, škola „13. Novembra“.

Tel.: 6-35. Upravitelj: *Svetozar Udicki*.

Nastavnika: 50.

Učenika: 1000 (obaveznih preko 1800).

L) Železnička zanatlijska škola.

Škola u prostorijama Železniške radionice.

Tel.: 6-54. Šef: *Ing. Jovan Jocić*.

Nastavnika: 13.

Učenika: 80.

M) Ženska zanatska škola.

Osnovana 1922. god.

Tel.: — Adr.: Kralja Aleksandra 13.

Predsednica: *Vera Milekić*.

Broj nastavnica: 2.

Broj odeljenja: 2. (za rublje i haljine.)

Broj učenica: 70.

Školu je osnovala i uzdržava Dobrotvorna Zadruga Srпкиnja uz pripomoć Ministra za Socijalnu Politiku.

N) Drž. osnovne škole i zabavišta.

1. Školska nadzorništva.

Za grad Suboticu postoje dva školska nadzorništva:

I. Školsko Nadzorništvo.

Tel.: —

Adr.: Varoška Kuća III. sprat, soba 176.

Nadzornik: *Radomir Vujić*.

II. Školsko Nadzorništvo.

Tel.: —

Adr.: Varoška Kuća III. sprat, soba 178.

Nadzornik: *Aleksandar Mikić*.

2. Škole i zabavišta.

<i>Školske zgrade:</i>	u gradu	25
	pustare	57
	Ukupno	82

<i>Broj nastavnika:</i>	u gradu	90
	pustare	73
	Ukupno	163

<i>Broj odeljenja:</i>	u gradu	90
	pustare	73
	Ukupno	163

<i>Broj učenika:</i>	u gradu	4400
	pustare	3600
	Ukupno	8000

3. Školske zgrade.

A) U gradu:

1. Gradanska „Kralj Petar Oslobođilac“, IV., Vilsonova 38.
2. Vežbaonica, IV., Vilsonova 29.
3. Osn. šk. I. kv. „Dositej Obradović“, I., Česka 27.
4. „ „ II. „ „Pop Pajo Kujundžić“, II., Trg Sv. Đurđa 2.
5. „ „ III. „ „Biskup Antunović“, III., Beogradski put 50.
6. „ „ IV. „ „Kralj Aleksandar“, IV., Boškovićeve 1.
7. „ „ V. „ „Bunjevačka Matica“, V., Ul. 13. Novembra 27.
8. „ „ VI. „ „Svetozar Miletić“, VI., Stipe Grgića 72.

9. Osn. šk. VII. kv. „Oslobodenje“ (13. novembra 1918.)
VII., Frankopanska 2.
10. „ „ VIII. „ „Karadorđe“, VIII., Plitvička ul. 2.
11. „ „ „Sveti Sava“, VIII., Knjaza Mihajla 24.
12. „ „ „Kraljica Marija“, VII., Zrinjski trg 6.
13. „ „ „Prestolonasl. Petar“, Aleksandrovo, Čantavirski put 32.
14. „ „ „Natošević“ „ „ „ 29.
15. Zabavište I. kv. „Carica Milica“, I., Dunavsk. Art. Puka 13.
16. „ „ II. „ „Jugovića Majka“, II., Jurjevska 21.
17. „ „ III. „ „Knjeginja Ljubica“, III., Beogradski put 47.
18. „ „ IV. „ „Knjeginja Zorka“, IV., Boškovićeve 20.
19. „ „ V. „ „Princeza Jelena“, V., Ul. 13. Novembra 22.
20. „ „ V. „ „Majka Jevrosima“, V., Gajeva 15.
21. „ „ VI. „ „Kosovska devojka“, VI., Praška 54.
22. „ „ VII. „ „Majka Angelina“, VI., Frankopanska 13.
23. „ „ VIII. „ „Karadorđe“, VIII., Plitvička ul. 2.
24. „ „ Aleksandrovo, Glavna 15.
25. Osn. šk. VII. kv. „Naše Gospe“, Zrinjski trg 22.

B) Na pustarama :

1. Osn. šk. „Miroljub Evetović“, Bajski Vinogradi 33.
2. „ „ „Blaško Rajić“, Zapadne Ugarnice 365.
3. „ „ „Kosovo“, IX., Majšanski put 51.
4. „ „ „Petar Preradović“, IX., Majšanski put 53.
5. „ „ „Miloš Obilić“, Čavolj 207.
6. „ „ „Kraljević Marko“, Hajdukovo 663.
7. „ „ „Car Dušan“, Tuk 1.
8. „ „ „Car Jovan crni“, Tuk 2.
9. „ „ „Vojvoda Putnik“, Radanovac 134.
10. „ „ „Zmaj Ognjeni Vuk“, Hajdukovo 48.
11. „ „ „Branko Radičević“, Palić, Majurska 9.
12. „ „ „Car Lazar“, Hajdukovo 130.
13. „ „ „Devet Jugovića“, Hajdukovo 491.
14. „ „ „Zmaj Jovan Jovanović“, Palićke Ugarnice 69.
15. „ „ „Knez Miloš“, Stara Torina 103.
16. „ „ „Kajmakčalan“, „ „ 356.
17. „ „ „Vuk Karadžić“, „ „ 540.
18. „ „ „Narodne Gusle“, Stara Torina 678.
19. „ „ „Pajo Bačić“, Bikovo 201.

20. Osn. šk. „Ilo Kujundžić“, „ „ 260.
21. „ „ „Knez Mihajlo Ico Čurčić“, Šupljak 365.
22. „ „ „Malagurski“, Bikovo 43.
23. „ „ „Đura Jakšić“, Gornji Verušić 215.
24. „ „ „Kumanovo“, Dolnji Verušić 173.
25. „ „ „Franjo Sudarević“, „ „ 123.
26. „ „ „Božo Sarčević“, „ „ 334.
27. „ „ „Petar Petrović Njegoš“, „ „ 50.
28. „ „ „Drugi Ustanak“, Žednik 204.
29. „ „ „Staniša Neorčić“, „ „ 332.
30. „ „ „Stevan Nemanja“, Zobnatica 408.
31. „ „ „Bregalnica“, Žednik 513.
32. „ „ „Dragutin Milodanović“, Đurđin 98.
33. „ „ „Kralj Milutin“, „ „ 225.
34. „ „ „Đeno Dulić“, „ „ 33.
35. „ „ „Luka Sučić“, Pavlovac 232.
36. „ „ „Nikola Kujundžić“, Pavlovac 334.
37. „ „ „Mijo Mandić“, Dolnji Verušić 1.
38. „ „ „Barna Vidaković“, Šebešić 425.
39. „ „ „Biskup Štrosmajer“, „ „ 72.
40. „ „ „Subota Vrlić“, Dolnji Tavankut 346.
41. „ „ „Ivan Gundulić“, „ „ 307.
42. „ „ „Jovan Gavrilović“, „ „ 476.
43. „ „ „Car Uroš“, Gornji „ „ 919.
44. „ „ „Stevan Sindelić“, „ „ 863.
45. „ „ „Aleksa Šantić“, „ „ 576.
46. „ „ „Sveta Ana“, „ „ 334.
47. „ „ „Tanasko Rajić“, Dolnji Tavankut 717.
48. „ „ „Strahinić Ban“, Čikerija 274.
49. „ „ „Ivan Evetović“, „ „ 37.
50. „ „ „Lazo Mamužić“, Zapadni Vinogradi 312.
51. „ „ „Davorin Trstenjak“, „ „ 424.
52. „ „ „Arsenije Čarnojević“, Kelebija, 121.
53. „ „ „Zrinjski i Frankopan“, „ „ 425.
54. „ „ „Đura Daničić“, Palić, Mamužićeva alea 25.
55. „ „ „Prvi Ustanak“, Žednik 201.
56. „ „ „Nikola Tesla“, Zobnatica 134.
57. „ „ „Sava Tekelija“, Dolnji Tavankut 478.

O) Đački domovi.

1. Studentski dom Pravnog Fakulteta.

U zgradi Pravnog Fakulteta, ima 9 soba sa 50 kreveta na besplatnu upotrebu siromašnih studenata.

Tel.: —

Adr.: Vilsonova 54.

2. Đački dom.

Vlasnici: *Prof. Mihajlo Šefer*
i *Prof. Geza Štefik.*

Tel.: 7-04.

Adr.: Daničićev put 50.

Ima mesta za 100 učenika srednjih škola.

Nadzor vrši Ministarstvo Prosvete putem direktora Drž. Muške Gimnazije.

GRADSKA BIBLIOTEKA
SUBOTICA

IX. Zdravstvene institucije.

A) Gradska javna bolnica.

Osnovana 1897. god.

Tel.: 1-13.

Adr.: Bеоградski put 124.

Upravitelj: **Dr. Paja Ivković-Ivandečić.**

Bolnica smeštena u 13 paviljona.

Broj kreveta: 450.

Broj lekara: 13.

Odeljenja:

1. Kožno-venerično i umobolno odeljenje.

Primarius: *Dr. Paja Ivković-Ivandečić.*

Broj kreveta: 164.

2. Hirurško-ginekološko i porođajno odeljenje.

Primarius: *Dr. Dušan Maluhev.*

Broj kreveta: 100.

3. Interno i zarazno odeljenje.

Primarius: *Dr. Josip Martinis.*

Broj kreveta: 86.

4. Očno odeljenje.

Primarius: *Dr. Ivo Šercer.*

Broj kreveta: 100.

B) Gradska Epidemijska Bolnica.

Osnovana 1913. god.

Tel.: —

Adr.: Zapadni Vinogradi 301.

Upravitelj: *Dr. Milutin Pavković.*

Ima 100 mesta.

C) Privremena Vojna Bolnica.

Tel.: —

Adr.: Zapadni Vinogradi 301.

Ima 100 mesta.

**D) Jevrejska Bolnica Milosrđa
Dr. Bernarda Singera.**

Tel.: 4-56.

Adr.: Vojnić Tošinice 11.

Ima 32 mesta.

Odeljenja:

1. *Opšte odeljenje.*

Ima 22 mesta.

2. *Porodajno odeljenje.*

Ima 10 mesta.

E) Besplatna Državna Ambulanta.

Osnovana 1920. god.

Tel.: 4-57.

Adr.: Harambašićeva 2.

Odeljenja:

1. *Za venerične i kožne bolesti.**Dr. Danilo Marković*

Ordinira od 8—11 sati.

2. *Za trahomu.**Dr. Antun Barta*

Ordinira od 9—10 sati.

3. *Dispanzer za plućne bolesti.**Dr. Josip Martinis*

Ordinira od 11—12 sati.

4. *Odeljenje za dečje bolesti.**Dr. Elek Reis*

Ordinira od 9—10 sati.

5. *Državna školska poliklinika.**Dr. Josip Rukavina*

Ordinira od 9—11 sati.

Poliklinika ima kupatilo za školsku decu sa 12 tuševa.

F) Drž. Baktoreološka Stanica.

Osnovana: 1921. god.

Tel.: 4-75.

Adr.: Gradska Kuća, III. sprat, 147.

Šef: *Dr. Žika Jakšić.*

Odeljenja:

1. *Baktoreološka stanica.*2. *Pasterov zavod.*3. *Kemijski laboratorij.***G) Gradski kvartovni lekari.**a) **U gradu:**1. *Za I—II. kvart:**Dr. Joso Čović.*

Tel.: 1-91.

Adr: Paje Kujundžića 36.

2. Za III.—IV. kvart:

Dr. Mileta Đuričić.

Adr.: Beogradski put 58.

Tel.: —

3. Za V.—VI. kvart:

Dr. Bela Ostrogonac.

Adr.: Harambašićeva 8.

Tel.: 3-87.

4. Za VII.—VIII. kvart:

Dr. Kosta Plavšić.

Adr.: Paje Kujundžića 14.

Tel.: 8-04.

b) Na pustarama:

1. Žednik broj 101.

Dr. Veljko Bjeladinović.

Tel.: —

2. Dolnji Tavankut broj 418.

Dr. Jovan Crnković.

Tel.: —

3. Šupljak broj 34.

Dr. Arpad Kostolarji.

Tel.: —

**H) Ambulanta Okružnog Ureda
za Osig. Radenika.**

Podaci: X. Socijalne Institucije.

I) Ambulanta na železničkoj stanici.

Dr. Risto Jeremić.

K) Apoteke.

1. Apoteka kod „Anđela Čuvara“.

VI. Nikolajević

Adr.: Prestolonasl. Petra 7.

Tel.: 4-89.

Noćna služba: svakog 1.—8. u mesecu.

2. Apoteka kod „Božjeg Zaštitnika“.

Eugen Deči

Adr.: Save Tekelije 28.

Tel.: —

Noćna služba: svakog 8.—15. u mesecu.

3. Gradska apoteka kod „Svete Terezije“.

Jovan Richter

Adr.: Jelačićeva 9.

Tel.: 5-80.

Noćna služba: svakog 15.—22. u mesecu.

4. Apoteka kod „Krone“.

Bertalan Nad

Adr.: Trg Slobode 1.

Tel.: 2-78.

Noćna služba: svakog 23.—1. u mesecu.

5. Apoteka kod „Sokola“.

Rada Pivarev

Adr.: Karadordev trg 9.

Tel.: —

Noćna služba: svakog 8.—15. u mesecu.

6. Apoteka kod „Sv. Antuna“.

Bela Vertes

Adr.: Obilićev Venac 3.

Tel.: —

Noćna služba: svakog 15.—23. u mesecu.

7. Apoteka kod „Sv. Josipa“.

Franjo Pinter

Adr.: Jelačićeva 8.

Tel.: —

Noćna služba: svakog 8.—15. u mesecu.

8. Apoteka kod „Sv. Roke“.

Stevan Aradski

Adr.: Beogradski put 55.

Tel.: —

Noćna služba: svakog 23.—1. u mesecu.

9. Apoteka k „*Sv. Srcu Isusovu*“.*Ivan Hudovski*

Tel.: — Adr.: Vilsonova 39.

Noćna služba:

10. Apoteka kod „*Svete Trojice*“.*Ervin Sabo*

Tel.: — Adr.: Crnojevićeva 19.

Noćna služba: svakog 24.—1. u mesecu.

11. Apoteka kod „*Zagovornice*“.*Franjo Silberleitner*

Tel.: 5-92. Adr.: Karadordev trg 6.

Noćna služba: svakog 1.—8. u mesecu.

12. Apoteka kod „*Zlatnog Krsta*“.*Alfred Blum*

Tel.: 2-71. Adr.: Štrosmajerova 11.

Noćna služba: svakog 1.—8. u mesecu.

13. Apoteka kod „*Zmije*“.*Joca Ivković*

Tel.: — Adr.: Zrinjski trg 4.

Noćna služba: svakog 15.—22. u mesecu.

L) Sanatoriji i kupatila.

1. Sanatorij i kupatilo Dr. Zoltan Heisler.

Osnovano 1890. god.

Tel.: 4-06. Adr.: Sokolska 9.

Sanatorij ima 15 kreveta.*Kupatilo* ima 16 jednostavnih i 3 dvostruke kupke.Hidro-terapija. Električne kupke. Ugljene kupke.
Blatne kupke.Otvoreno od 7—18 sati bez prekida, nedeljom
do 12 sati.

2. Sanatorij Dr. Mirko Wilhelm.

Osnovano 1920. god.

Tel.: 70. Adr.: Paje Kujundžića 13.

Broj kreveta 12.

3. Kupatilo Danika Fekete.

Tel.: — Adr.: Pašićeva 12.

Otvoreno:

1. Dnevno od 7—12 i 13³⁰—19 sati.

2. Ženske: utorak i četvrtak.

3. Muški: ostale dane.

Broj kupka: 10 jednostavnih i 2 dvostruke.

2 velika bazena.

Parno kupatilo sa 85 kabina.

Maser, pediker, brijač.

4. Kupatila na Paliću.

Podaci: XXI. Kupalište Palić.

M) Zavodi za dezinfekciju.1. *Gradski zavod za dezinfekciju i dezinsekciju.*

Tel.: 79. Adr.: Zapadni Vinogradi 301.

2. *Zavod za dezinsekciju sa ciklonom.*

Tel.: 8-02. Adr.: Ćirila i Metoda trg 5.

X. Socijalne institucije.

A) Okružna Blagajna za Osiguranje Radenika.

Osnovana 1893., od 1926. u vlastitoj kući.

Tel.: 1-10.

Adr.: Đenerala Milojevića 25.

Upravitelj: *Dorđe Brkić.*

Delokrug: Subotica, Senta sa srezom, Stara Kanjiža, Stari Bečej sa srezom, Topola sa srezom i opština Bajmok.

Zaposleno 53 nameštenika.

Osiguranih radenika: U Subotici 10.500 kod 4000 poslodavaca.

Institucije:

1. Ambulante.

- a) *Za hirurgiju.*
- b) *Zubna.*
- c) *Interna.*
- d) *Očna.*
- e) *Rentgen.*

Zaposleno 13 lekara.

2. Oporavilište Palić.

Osnovano 1921. god.

Tel.: Palić 14.

Adr.: Riječka 13 i 15.

Ima mesta za 60 bolesnika. U jednoj sezoni koristi se oporavilištem 250 osoba.

B) Gradski Uboški Dom.

Osnovano 1836. god.

Tel.: 7-05.

Adr.: Save Tekelije 96.

Ima mesta za 100 osoba.

C) Oblasni Dečji Dom „Kolevka“.

Osnovano 1903. god.

Tel.: 1-35.

Adr.: Daničićev put 43.

Upravitelj: *Nenad Rajić.*

Ima mesta za 100 dece.

D) Dom za Trahomičnu Decu.

Osnovano 1921. god.

Tel.: —

Adr.: Beogradski put 117.

Upravitelj: *Živojin Nikolić.*

Ima mesta za 100 muške dece od 12—18 god.

Za vaspitanje dece uređene su tri radionice, i to:

- a) za trikotažu,
- b) za obučarski zanat i
- c) za stolarski zanat.

E) Dečji Dom „Marija“.

Osnovan 1904. god.

Tel.: 6-06.

Adr.: Daničićev put 11.

Upravitelj: *Svetozar Udicki.*

Ovaj je dom osnovan iz velike

„Zadužbine Marije Toše Vojnić“.

Zadužbina je stupila u život 1904. sa imetkom od
 400 lanaca zemlje u Zobnatici,
 35   "   "   na Kelebiji i
 22 motike vinograda.

Godine 1922. bude 115 lanaca zemlje zamenjeno
 za 5 kuća u Marije Tošinice ulici.

Sa zadužbinom rukovodi Ministarstvo Socijalne
 Politike.

Zadatak je zadužbine: Primiti, izdržavati i vas-
 pitati siromašku žensku decu do 18. godine.

Primaju se u dom deca od 6—15 godina.

Vaspitavanje se vrši u zanatu, a izuzetno, oso-
 bito nadarena deca šalju se u stručne škole.

U sadanjem domu smešteno je 18 dece, — ali
 će se dom proširiti za 40 dece.

Marija Toše Vojnić sahranjena je u familijarnoj
 kapeli, koja se nalazi na uglu Crnojevićeve i Dudove ul.

F) Oblasni Šegrtski Dom.

Osnovano 1922. god.

Tel.: 8-62.

Adr.: Marije Tošinice 5.

Upravnik: *Sima Ilić.*

Ima mesta za 75 šegrta.

Zadatak je smestiti i izvesti na put siromašnu
 mušku decu od 14—18 godina, koja se žele posvetiti
 zanatu.

Dom se održava iz:

- a) doprinosa Ministarstva Soc. Politike;
- b) doprinosa oblasti Bačke i
- c) iz zarade pitomaca.

G) Oblasna Uprava Humanitarnih Fondova.

Podaci: IV. Državna nadležstva.

XI. Staleške organizacije.

A) Organizacije pravnika.

1. Pravničko Udruženje u Subotici.

Tel.: —

Adr.: Okružni Sud, soba 60.

Predsednik: *Stevan Pavlović.*

Članova: 110.

2. Advokatska Komora u Novom Sadu.

Članovi komore sa sedištem u Subotici:

1.	Dr. Barta Adam, Vilsonova 11. . . .	Tel.: 4-66.
2.	„ Bán Lajos, Kr. Aleksandra 5. . . .	„ 3-68.
3.	„ Bakule Geza, Jelačićeva 8. . . .	„ —
4.	„ Bárdoš Ižo, Paje Kujundžića 3. . . .	„ 6-53.
5.	„ Békeffy György, P. Kujundžića 5. . . .	„ —
6.	„ Biró Andor, Zmaj Jovin trg 3. . . .	„ 93.
7.	„ Brenner Josip, Pozorišna 2. . . .	„ —
8.	„ Boschan Šamu, Pozorišna 2. . . .	„ 6-84.
9.	„ Čanyi Tibor, Park Kr. Petra 4. . . .	„ 7-37.
10.	Dedić P. Nikola, Sudarevićeva 9. . . .	„ —
11.	Dr. Dimitrijević Dragomir, Šenoe 9. . . .	„ 4-96.
12.	„ Dohany Aleks., Trumbićeva 2. . . .	„ —
13.	„ Fischer J., Kr. Aleksandra 4. . . .	„ 13.
14.	Gavanski A., Antunovićeva 18. . . .	„ —
15.	Dr. Gereb Mihajlo, Vilsonova 21. . . .	„ 2-85.
16.	Grabovac Pavle, Vilsonova 15. . . .	„ 4-38.
17.	Dr. Gutman Josip, Vilsonova 15. . . .	„ 4-38.
18.	„ György Imre, Štrosmajerova 16. . . .	„ 2-43.
19.	„ Havaš Emil, Kr. Aleksandra 4. . . .	„ 6-26.
20.	„ Hirth Franjo, Brozova 2.	„ 5-67.

21.	Dr. Horváth Mor, Vilsonova 25. . .	Tel.: 9.
22.	" Ivković-Ivandečić M., Prerad. 17.	" 8-81.
23.	" Kalmar Elemir, Kr. Aleksandra 4.	" 13.
24.	" Katanec Mihovil, Zagrebačka 18.	" 1-40.
25.	" Kellert Benő, Pašićeva 5. . .	" 4-15.
26.	" Kendelac Milivoj, Vilsonova 25.	" 5-64.
27.	" Kiš Josip, Trg Ćirila i Met. 5. .	" 4-67.
28.	" Klein Isidor, Zrinjski trg 27. . .	" —
29.	" Klein Matija, Štrosmajerova 9. .	" 1-78.
30.	" Krishaber J., Kr. Aleksandra 5.	" 2-13.
31.	" Kovač Drag., Manojlovićeva 6.	" —
32.	" Kunetz Bela, Sokolska 2. . . .	" 5-36.
33.	" Lipozenčić L., P. Kujundžića 19.	" —
34.	" Lorant Zoltan, Kr. Aleksandra 7.	" 3-68.
35.	" Löbl Marcel, Zrinjski trg 10. . .	" 6-97.
36.	" Magarašević A., Vilsonova 15. .	" 4-38.
37.	" Majoroš Adolf, Krupeževićeva 2.	" —
38.	" Malagurski B., Sudarevićeva 15.	" 8-25.
39.	" Mamužić Veco, Sudarevićeva 9.	" —
40.	" Manojlović J., Kr. Aleksandra 8.	" 2-81.
41.	" Mijatov Milorad, Pašićeva 14. . .	" 1-83.
42.	" Miladinović Slob., Vilsonova 25.	" 9.
43.	Dr. Nagy Ödön, Zrinjski trg 4. . . .	" —
44.	" Paloc Šimon, Jelačićeva 4. . . .	" 99.
45.	" Pakaški Br., P. Dobanovačkog 5.	" —
46.	" Pataki Antun, Antunovićeva 4. . .	" —
47.	Dr. Perc Drag., P. Kujundžića 26. .	" —
48.	" Pirnitzer M., P. Dobanovačkog 5.	" —
49.	" Popović Milivoj, Sokolska 1. . . .	" 3-46.
50.	" Prčić Josip, Prestol. Petra 18. . .	" —
51.	" Ognjanov Svetozar, Pozorišna 2.	" 6-08.
52.	" Rafajlović M., Knj. Mihajla 10.	" 11.
53.	" Ruby Julije, Antunovićeva 19. . .	" —
54.	" Škaljer Lovro, Poštanska 9. . . .	" —
55.	" Strelitzky D., Kr. Aleksandra 1.	" 3-22.
56.	" Schwartz Lj., Štrosmajerova 16.	" 3-22.
57.	" Schwitzer D., Štrosmajerova 8.	" 5-93.
58.	" Sekelj Aron, Pašićeva 7.	" 3-94.

59.	Dr. Sekelj Zoltan, Vilsonova 4. . . .	Tel.: 4-04.
60.	" Silaši Filip, Badalićeva 2.	" 1-36.
61.	" Silaši Ödön, Badalićeva 2.	" 1-36.
62.	" Singer Bela, P. Dobanovačkog 2.	" 7-99.
63.	" Singer Šimon, Šenoe 22.	" 2-65.
64.	" Tabaković P., Štrosmajerova 6. . .	" 2-42.
65.	" Tisza Andrija, Kr. Aleksandra 4.	" 13.
66.	" Tordai Ižo, Manojlovićeva 6. . . .	" 2-98.
67.	" Vaš Antun, P. Dobanovačkog 10.	" —
68.	" Večei Šamu, Sudarevićeva 5. . . .	" —
69.	" Wilhelm E., Kr. Aleksandra 4. . . .	" 92.
70.	" Vereb Julio, Šenoe 11.	" —
71.	" Vojnić-Hajduk Josip, Albina 3. . . .	" —
72.	" Vojnić-Tunić St., Sudarevićeva 7.	" 7-83.
73.	" Vujić Milan, Trg Ćirila i Met. 5.	" 4-67.
74.	" Vukotić Milan, Knj. Mihajla 10.	" 11.

B) Organizacije lekara.

1. Društvo lekara u Vojvodini.

(Sekcija Subotica.)

Tel.: 7-84.

Adr.: Ćirila i Metoda trg 5.

Predsednik: *Dr. Dušan Maluhev.*

Broj članova: 50.

2. Lekarska Komora za Srbiju, Srem i B. B. B.

Članovi komore sa sedištem u Subotici:

1.	Dr. Abelsberg Pavle, Pašićeva 8. . . .	Tel.: 5-34.
	spec. za nos, grlo i uho	
2.	" Andrejević A., Park Kr. Petra 7.	" 4-52.
	zubni lekar	
3.	" Balog Ernest, Poštanska 9.	" 6-18.
	hirurg	
4.	" Barta Antun, Štrosmajerova 22. . .	" 1-28.
5.	" Bjeladinović Veljko, Žednik 101.	" —

6. Dr. Blum Vladislav, Trumbićeva 2. . . Tel.: —
zubni lekar
7. " Čajkaš Blaško, Trg Ćir. i Met. 6. " 66.
8. " Ćović Josip, P. Kujundžića 36. . " 1-91.
9. " Crnković I., Dol. Tavankut 418. " —
10. " Deneberg St., Kr. Aleksandra 4. " —
zubni lekar
11. " Đuričić Mileta, Beogradski put 58. " —
12. " Dobroslovački D., Karadžićeva 6. " —
13. " Fekete Vladislav, Zagrebačka 14. " —
14. " Fogel Ibolja, Kr. Aleksandra 4. " —
15. " Frenkl A., Trg Ćirila i Metoda 3. " 2-11.
16. " Gabor Artur, Park Kr. Petra 7. " 7-03.
zubni lekar
17. " Heisler Zoltan, Sokolska 9. . . " 4-06.
18. " Herman Drag., Krupeževićeva 1. " 7-34.
rentgenolog
19. " Hös Dezider, Jurjevska 13. . . " 6-74.
20. " Ivković-Ivand. P., Štosmajerova 22. " 1-39.
upravitelj Gr. Bolnice
21. " Jeremić Risto, Dir. Drž. Žel. . . " —
22. " Kemenj Lajčo, Frankopanska 21. " 6-91.
23. " Klein Adolf, Zrinjski trg 11. . . " 4-14.
24. " Klein Andrija, Oslobođenja 12 . . " 2-36.
ginekolog
25. " Klein Blanka, Zrinjski trg 11. . . " —
spec. za dečje bolesti
26. " Kohn Mirko, Pašićeva 11. . . . " —
27. " Kostolanji Arpad, Šupljak 34. . . " —
28. " Kovač-Striko M., Zrinjski trg 2. " 2-10.
ginekolog akušer
29. " Krmpotić D., P. Kujundžića 32. . . " —
30. " König David, Krupeževićeva 6. . " 6-76.
31. " Litman Sidonija, Sokolska 4. . . . " —
32. " Löw Joso, Jevrejska bolnica . . . " —
33. " Löw Geza, Štosmajerova 11. . . . " —
34. " Majoroš Stevan, Trg Slobode 5. " —
zubni lekar

35. Dr. Malušev Dušan, Trg Ćir. i Met. 5. " 7-84.
hirurg
36. " Mardešić L., Palić, Horgoški put 71. Tel.: —
37. " Marković D., Park Kr. Petra 1. " 6-07.
venerolog
38. " Martinis Josip, Trg Ćir. i Met. 5. " 8-02.
internista
39. " Merey Bela, Dunav. Art. Puka 5. " —
zubni lekar
40. " Mezei Iso, Zrinjski trg 17. . . . " 2-15.
41. " Mezei Stevan, Cara Dušana 6. . . " 6-95.
42. " Mezei Ladislav, Zrinjski trg 17. . " 2-15.
rentgenolog
43. " Miladinović B., P. Kujundžića 12. " —
spec. za uho, nos i grlo
44. " Munk Artur, Save Tekelije 29. . . " 1-07.
45. " Nej Vladislav, Karadorđev trg 2. " 6-80.
46. " Ostrogonac Bela, Harambašićeva 8. " 3-87.
47. " Pavković Milutin, Pozorišna 2. . . " —
glavni gr. fizik
48. " Perazić Božidar, I. Antunovića 5. " 8-97.
49. " Plavšić Kosta, P. Kujundžića 14. " 8-04.
50. " Rabstein Matija, Karadorđev trg. 7. " 39.
51. " Reis Aleksa, Vilsonova 54. . . . " 8-71.
spec. za dečje bolesti
52. " Reök Ivan, Jelačićeva 1. . . . . " 2-68.
hirurg
53. " Revfi Ljud., Trg Ćir. i Met. 10. " 8-84.
hirurg
54. " Rukavina Josip, Bogovićeveva 9. . " —
55. " Santo Gavro, Sokolska 2. . . . . " 8-66.
56. " Segö Franjo, Pašićeva 9. . . . . " —
zubni lekar
57. " Sekelj Mirko, Jelačićeva 7. . . . " 5-55.
spec. za ženske bolesti
58. " Silard Tibor, Sudarevićeveva 14. . " —
59. " Singer Adolf, Kr. Aleksandra 15. " 6-10.
spec. za unutarnje bolesti

60. Dr. Schäfer A., Knez Mihajlova 6. . . „ 8-91.
lekarski laboratorium
61. „ Šercer Ivo, Sudarevićeva 26. . . „ —
okulista
62. „ Šime Izak, Palić, Horgoški put 78. Tel.: —
63. „ Šlezinger M., Kr. Aleksandra 9. . . „ —
zubni lekar
64. „ Šreiber M., Kr. Aleksandra 15. . . „ —
okulista
65. „ Šreiber Z., Kr. Aleksandra 15. . . „ —
okulista
66. „ Šugar Nikola, Trumbićeva 20. . . „ —
spec. za živčane bolesti
67. „ Török Bela, Jelačićeva 4. . . . „ 4-30.
internista
68. „ Vajda Veco, Poštanska 9. . . . „ 6-59.
zubni lekar
69. „ Večei Eugen, Trg Ćir. i Met. 5. . . „ 5-39.
70. „ Vidaković Franjo, Sučićeva 2. . . „ 6-50.
71. „ Wilhelm Adolf, Šenoe 20. . . . „ 1-14.
okulista
72. „ Wilhelm Mirko, P. Kujundžića 13. „ 70.
hirurg
73. „ Wohl Josip, Vilsonova 23. . . . „ 3-78.
spec. za porodaje
74. „ Wolf Julio, Zmaj Jovina 2. . . . „ 2-32.
spec. za dečje bolesti

C) Organizacija Inžinjera.

1. Udruženje Jugosl. Inžinjera i Arhitekta.

(Sekcija Novi Sad, Podružnica Subotica.)

Tel.: 6-17.

Adr.: Gr. Kuća, Inžinjersko odeljenje.

Predsednik: Ing. Kosta Petrović.

Broj članova: 30.

2. Inžinjerska Komora Novi Sad.

Članovi komore sa sedištem u Subotici:

1. Ing. Bedö Franjo, Šenoe 19. . . . . Tel.: 4-36.
2. „ Ivković-Ivandečić Ivan, Šenoe 28. „ —
3. „ Mačković Beno, Vilsonova 16. . . „ —
4. „ Šovari Zoltan, Dun. Art. Puka 5. „ —
5. „ Štras Leo, Pašićeva 2. . . . . „ 1-55.
6. „ Vadas Pavle, Agina 5. . . . . „ 6-03.
7. „ Vali Đula, Sokolska 4. . . . . „ —
8. „ Vaci Stevan, Daničićev put 8. . . „ 5-84.

D) Jugosl. Veterinarsko Udruženje.

(Sekcija Subotica.)

Tel.: 5-18. Adr.: Granična vet. stanica, Železnička stanica.

Predsednik: Dr. Ljubomir Mladenović.

Broj članova: 11.

Članovi koji vrše privatnu praksu:

1. Čović Grgo, Sudarevićeva 3. . . . . Tel.: 17.
2. Kolonić Vojislav, Šenoe 17. . . . . „ 7-56.
3. Mladenović Dr. Ljubomir . . . . . „ 5-18.
Pogr. vetr. stanica, Železnička stanica
4. Sabadoš Vojislav, Karađorđev trg 2. „ 4-13.
5. Suvajdžić K., P. Kujundžića 36. . . . „ —

E) Činovnička Udruženja.

1. Profesorsko Društvo.

(Sekcija Beograd, Pododbor Subotica.)

Osnovano 1920. god.

Tel.: —

Adr.: Drž. Muška Gimnazija.

Predsednik: Branko Orlović.

Broj članova: 50.

2. Učiteljsko Udruženje Subotica.

Osnovano 1922. god.

Tel.: —   Adr.: Osnovna škola, Frankopanska 2.
Predsednik: *Milan Todorov.*

Broj članova: 40.

3. Udruženje Drž. Činovnika i Penzionera u Subotici.

Osnovano 1928. god.

Tel.: —   Adr.: Pravni Fakultet.
Privremeni predsednik: *Dr. Miodrag Acimović.*
Društvo je u osnivanju.

4. Udruženje Vojvođanskih Penzionera.

Osnovano 1925. god.

Tel.: —   Adr.: Kosovska 19.
Predsednik: *Antun Ičković.*

Broj članova: 900.

F) Organizacije Železničara.

1. Udruženje Jugoslovenskih Nacionalnih Železničara i Brođara.

(Oblasna uprava za teritoriju Subotičke Direkcije.)

Tel.: Direkcija.   Adr.: Železnička Direkcija.
Predsednik: *Mihajlo Nikolić.*

Broj članova: 4000.

Pod Oblasnu Upravu podpadaju sledeći pododbori: Subotica, Novi Sad, Vršac, Vel. Bečkerek, Vel Kikinda, Sombor, Vinkovci i Brod.

2. Udruženje Jugoslavenskih Nacionalnih Železničara i Brođara.

(Pododbor Subotica.)

Tel.: 7-70.   Adr.: Železnička stanica.
Predsednik: *Vlastimir Krstić.*

Broj članova: 1400.

Sekcije:

- a) *Železnička kuhinja.* Obilićev Venac 5.
b) *Železnička Potrošačka Žadruga.* Na železničkoj stanici.

3. Stručno Udruženje Mašinovođa Kraljevine S.H.S. (Oblasna Uprava Subotica.)

Tel.: —   Adr.: Zmaj Jovina 41.
Predsednik: *Ivan Danelić.*

Broj članova: 280.
Ima vlastiti dom.

4. Udruženje Ložaća u Kraljevini S. H. S. (Pododbor Subotica.)

Tel.: —   Adr. Miloš Obilića 65.
Predsednik: *Bartul Kujundžić.*

Broj članova: 270.

G) Jug. Novinarsko Udruženje.

(Sekcija Novi Sad, Klub Subotica.)

Osnovano 1920. god.

Tel.: 5-10.   Adr.: Zmaj Jovin trg 3.
Predsednik: *Ivan Hubert.*

Broj članova: 20.

H) Udruženje Muzičara Kraljevine S. H. S.

(Podsavez Subotica.)

Osnovano 1926. god.

Tel.: —   Adr.: Muzička škola, Štrosmajerova 3.
Predsednik: *Cvetko Manojlović.*

Broj članova: 40.

I) Poljoprivredne Organizacije.

1. Subotičko Privredno Udruženje.

Osnovano 1900. god.

Tel.: 3-37.

Adr.: Knjaz Mihajla 2.

Predsednik: *Dr. Julije Vojnić.*

Broj članova: 900.

Ima vlastiti dom.

2. Subotičko Udruženje Zemljoposjednika.

Osnovano 1928. god.

Tel.: —

Adr.: Laze Mamužića 20.

Predsednik: *Nesto Skenderović.*

Broj članova: 500.

3. Udruženje Gornjo Bačkih Vinogradara.

Osnovano 1920. god.

Tel.: —

Adr.: Carinarska 13.

Predsednik: *Stipan Piuković.*

Broj članova: 180.

4. Agrarna Zajednica.

Osnovana 1921. god.

Tel.: —

Adr.: Trg Kralja Tomislava 9.

Predsednik: *Tima Milutinović, Verušić broj 323.*

Broj članova: 950.

5. Mesna Zadruga za Poljoprivredni Kredit.

Osnovana 1927. god.

Tel.: —

Adr.: Trg Kralja Tomislava 9.

Predsednik: *Slavoljub Rus.*

Broj članova: 50.

K) Organizacije Trgovaca i Industrijalaca.

1. Savez Gornjobačkih Industrijalaca u Subotici.

Osnovan 1921. god.

Tel.: 3-02.

Adr.: 8. Pešad. Puka 5.

Predsednik: *Dušan Manojlović.*

Broj članova: 32.

2. Udruženje Trgovaca i Industrijalaca (Lojd).

Osnovano 1899. god.

Tel.: 3-02.

Adr.: 8. Pešad. Puka 5.

Predsednik: *Dr. Vladislav Manojlović.*

Sekretar: *Dr. Miloš Pavlović.*

Broj članova: 700.

Udruženje ima u istoj kući vlastitu kasinu. Tel. 3-09.

L) Zanatlijska Udruženja.

1. Subotičko Zanatlijsko Udruženje.

Osnovano 1886. god.

Tel.: 1-70.

Adr.: Trumbićeva 8.

Predsednik: *Koloman Prčić.*

Broj članova: 2060.

Zvanični časovi udruženja: 8—12 i 15—17.

Delokrug:

a) štiti interese zanatlija.

b) I. stepena obrtna vlast u koliko predmet ne spada gradskoj policiji.

Udruženje ima vlastiti dom.

Sekcije udruženja:

1. *Berberi.*

Broj članova: 179.

Predsednik: *Stevan Ranisavljević.*

2. *Bravari.*

Broj članova: 64.
Predsednik: Pero Vasić.

3. *Ćurčije.*

Broj članova: 24.
Predsednik: Lajčo Špicer.

4. *Električari.*

Broj članova: 27.
Predsednik: Geza Nađ.

5. *Gradevinarski poduzetnici.*

Broj članova: 17.
Predsednik: ml. Stevan Kladek.

6. *Krojači muški.*

Broj članova: 182.
Predsednik: Tome Futo.

7. *Krojači ženski.*

Broj članova: 83.
Predsednik: Stevan Ristić.

8. *Limari.*

Broj članova: 23.
Predsednik: Samuel Banyai.

9. *Mesari i kobasičari.*

Broj članova: 228.
Predsednik: Veco Tikvicki.

10. *Moleri i ličioći.*

Broj članova: 41.
Predsednik: Jakov Špicer.

11. *Obućari (čizmari i cipelari).*

Broj članova: 238.
Predsednik: Đuro Pendžić.

12. *Papučari.*

Broj članova: 98.
Predsednik: Aleksandar Seker.

13. *Pekari.*

Broj članova: 47.
Predsednik: Dimitrije Misajlović.

14. *Sajdžije.*

Broj članova: 22.
Predsednik: Đuro Paul.

15. *Stolari, tesari, crepari, kolari i t. d.*

Broj članova: 300.
Predsednik: Aleksandar Tenkelj.

16. *Šećerdžije.*

Broj članova: 27.
Predsednik: Stevan Rakić.

17. *Zidari.*

Broj članova: 62.
Predsednik: Mijo Gabrić.

18. *Ostale zanatlije*

koje nemaju posebne sekcije.
Ukupan broj: 400.

2. **Udruženje Samostalnih Zanatlija i Građana.**

Osnovano 1923. god.

Tel.: 2-35.

Adr.: Trg Ćirila i Metoda 1/d.

Predsednik: Đuro Pendžić.

Broj članova: 400.

Zadatak: Pomaganje bolesnih članova.

Ima vlastiti dom.

3. Zadruga Subotičkih Malih Zanatlija za Pomaganje Bolesnih Članova.

Osnovana 1926. god.

Tel. —

Predsednik: *Stipan Peić.*

Adr.: Sokolska 10.

Broj članova: 160.

M) Udruženje Gornjobačkih Gostioničara.

Osnovano 1898. god.

Tel.: —

Predsednik: *Marko Stipić.*

Adr.: Albina 2.

Broj članova: 380.

N) Organizacije Radenika i Nameštenika.

I. Radnička Komora za Vojvodinu.

(Povereništvo Subotica.)

Tel.: 6-57.

Adr.: Ivana Antunovića 11/II.

Poverenik: *Lazar Petrović.*

Zadatak: Zaštita sviju interesa radenika i nameštenika.

II. Slobodni Sindikati.

Radničke i namešteničke organizacije, koje se nalaze u sastavu „Ujedinjenog Radničkog Sindikalnog Saveza Jugoslavije“ (U.R.S.S.J.):

1. Podružnica Saveza Metalških Radnika Jugoslavije.

Tel.: —

Adr.: Tolstojeva 18. Radnički Dom.

Predsednik: *Antun Lajoš.*

Broj članova: 170.

Cilj: Da svestrano štiti i pomaže materijalne, socijalne i društvene potrebe svojih članova.

2. Podružnica Saveza Berberskih Radnika-ca Jugoslavije.

Tel.: —

Adr.: Tolstojeva 18. Radnički Dom.

Predsednik: *Dragutin Nad.*

Broj članova-ica: 56.

Cilj: Zaštita moralnih i materijalnih interesa svojih članova-ica.

3. Podružnica Saveza Radnika i Radnica Odjevne Industrije i Obrta Jugoslavije.

Tel.: —

Adr.: Tolstojeva 18. Radnički Dom.

Predsednik: *Đula Kozma.*

Broj članova: 65.

Cilj: Zaštita moralnih i materijalnih interesa svojih članova.

4. Podružnica Saveza Privatnih Nameštenika Jugoslavije.

Tel.: —

Adr.: Tolstojeva 18. Radnički Dom.

Predsednik: *Kosta Stojković.*

Broj članova: 22.

Cilj: Da sindikalnom i klasnom borbom postigne za svoje članove što bolje uslove rada i nagrade. Putem kurseva, predavanja i publikacija podiže intelektualni nivo svojih članova. Vodi statistiku o pri-vrednom položaju svojih članova.

III. Nezavisni Sindikati.

Radničke organizacije, koje se nalaze u sastavu „Centralnog Radničkog Sindikalnog Odbora Jugoslavije“ (C.R.S.O.J.):

1. Podružnica Saveza Radnika Drvodjeljske Industrije i Obrta Jugoslavije.

Tel.: —

Adr.: Tolstojeva 18. Radnički Dom.

Predsednik: *Dezider Revid.*

Broj članova: 86.

Cilj: Zaštita moralnih i materijalnih interesa svojih članova.

2. *Pododbor Saveza Radnika Metalne Industrije i Obrta Jugoslavije.*

Tel.: —

Adr.: Tolstojeva 18. Radnički Dom.

Predsednik: *Milan Varjaški.*

Broj članova: 106.

Cilj: Zaštita moralnih i materijalnih interesa svojih članova.

3. *Pododbor Saveza Radnika i Radnica Kožarske Industrije i Obrta Jugoslavije.*

Tel.: —

Adr.: Tolstojeva 18. Radnički Dom.

Predsednik: *Lajčo Bistricki.*

Broj članova: 70.

Cilj: Zaštita moralnih i materijalnih interesa svojih članova.

4. *Podružnica Saveza Radnika Građevne Industrije i Obrta Jugoslavije.*

Tel.: —

Adr.: Tolstojeva 18. Radnički Dom.

Predsednik: *Antun Bukvić.*

Broj članova: 75.

Cilj: Zaštita moralnih i materijalnih interesa svojih članova.

5. *Podružnica Saveza Radnika Odjevne Industrije i Obrta Jugoslavije.*

Tel.: —

Adr.: Tolstojeva 18. Radnički Dom.

Predsednik: *Josip Hegediš.*

Broj članova: 45.

Cilj: Zaštita moralnih i materijalnih interesa svojih članova.

6. *Pododbor Saveza Trgovačkih Pomoćnika i Privatnih Činovnika.*

Tel.: —

Adr.: Tolstojeva 18. Radnički Dom.

Predsednik: *Mirko Miškolci.*

Broj članova: 26.

Cilj: Zaštita moralnih i materijalnih interesa svojih članova.

7. *Savez Poljoprivrednih Radnika-ca Jugoslavije (Centrala Subotica).*

Tel.: —

Adr.: Tolstojeva 18. Radnički Dom.

Predsednik: *Lajčo Matić.*

Broj članova: ukupno 1895.

22 podružnice na teritoriji Vojvodine.

Cilj: Zaštita moralnih i materijalnih interesa svojih članova.

IV. Neutralni Sindikati.

1. *Podružnica Saveza Grafičkih Radnika-ca Jugoslavije (Centrala Zagreb).*

Tel.: —

Adr.: Tolstojeva 18. Radnički Dom.

Predsednik: *Petar Ikotić.*

Broj članova-ica: 238.

Cilj: Zaštita moralnih i materijalnih interesa svojih članova i putem tarifnih kolektivnih ugovora obezbeđuje iste. Kroz svoju štampu podiže moralni i intelektualni nivo svojih članova. Kroz stručnu Internacionalu Grafičkih Radnika-ca učestvuje u svim stručnim i ostalim pitanjima i pokretima grafičkih radnika sveta.

2. *Podružnica Saveza Bankovnih Činovnika i Nameštenika Jugoslavije (Centrala Zagreb).*

Tel.: 302.   Adr.: 8. Pešad. Puka, Trgovački Lojd.

Predsednik: *Stanko Petrović.*

Broj članova: 90.

Cilj: Da radi na regulisanju odnosa između svojih članova i njihovih poslodavaca uvođenjem obaveznog kolektivnog ugovora; poboljšanje nagrada i opštih uslova rada svojih članova. Osnivanje zajedničkog Penzionog Fonda svojih članova.

V. **Ostale Profesionalne Organizacije Radenika i Nameštenika.**

1. *Udruženje Trgovačke Omladine.*

Osnovano 1924. god.

Tel.: —   Adr.: Paje Kujundžića 66.

Predsednik: *Durica Brkić.*

Broj članova: 300.

2. *Kelnerski Dom.*

Osnovan 1891. god.

Tel.: —   Adr.: Trg Vojvode Putnika 12.

Predsednik: *Duro Bellem.*

Broj članova: 140.

Zadatak: Pomaganje bolesnih članova.

3. *Šofersko Udruženje.*

Tel.: —   Adr.: Gradska Kafana.

Predsednik: *Toni Ban.*

Broj članova: 38.

XII. Nacionalna udruženja.

1. **Udruženje Rezervnih Oficira i Ratnika Kraljevine S. H. S.**

(*Pododbor Subotica.*)

Tel.: 36.   Adr.: Oficirski Dom, Trg Vojvode Putnika 3.

Predsednik: *Milivoj Mitrović.*

Broj članova: 130.

2. **Narodna Odbrana.**

(*Odbor u Subotici.*)

Osnovan 1921. god.

Tel.: —   Adr.: Pravni Fakultet, Vilsonova 53.

Predsednik: *Dr. Miodrag Aćimović.*

Broj članova: 400.

3. **Sokolsko Društvo, Subotica.**

Osnovano 1919. god.

Tel.: 6-17.   Adr.: Gradsko Inžinjersko Odelenje.

Starešina: *Ing. Kosta Petrović.*

Broj pripadnika: 700.

Vežbaona: Drž. Gimnazija, Trumbićeva 1.

Letno vežbalište i štrand u kupalištu Palić:

„Sokolovac“ Bezeredi Park 1.

Dve zastave: za članove i naraštaj.

Dve muzike: članska i naraštajska.

4. Dobrovoljačko Udruženje.

Osnovano 1919. god.

Tel.: 4-96.

Adr.: Šenoina 3.

Predsednik: *Dr. Draga Dimitrijević.*

Broj članova: 47.

5. „Petar Mrkonjić“ Udruženje Srpskih Četnika

(*Sekcija Subotica.*)

Osnovano 1920. god.

Tel.: —

Adr.: Teretna 16.

Predsednik: *Vojin Petrović.*

Broj članova: 60.

6. Jadranska Straža.

(*Mesni Odbor.*)

Osnovana 1925. god.

Tel.: —

Adr.: Okružni Sud, Dr. Lj. Vasiljević.

Predsednik: *Dr. Ivo Milić.*

Broj članova: 300.

Društvo ima svoje sekcije:

- a) studenata Pravnog Fakulteta i
- b) đaka srednjih škola.

7. Aeroklub.

Ovaj je klub postojao ali sada neradi.

8. Hrvatski Sokol.

Osnovan 1926. god.

Tel.: 1-40.

Adr.: Zagrebačka 18.

Starosta: *Ing. Ivković-Ivandečić.*

Broj pripadnika: 200.

Vežbaona: Ćirila i Metoda 19.

9. „Severna Zvezda“.

Kult. i hum. nacionalno društvo.

Osnovano 1928. god.

Tel.: 8-33.

Adr.: Železnička stanica, Komesarijat policije.

Predsednik: *Radomir Vujić.*

Broj članova: 500.

XIII. Prosvetna i Dobrotvorna Udruženja.

A) Katolička Socialno-Prosvetna Društva.

1. Bunjevačko Momačko Kolo.

Osnovano 1920. god.

Tel.: —

Adr.: Trg Ćirila i Metoda 14.

Predsednik: *Tomo Kujundžić.*

Cilj: Katolička prosveta za poljoprivrednu omladinu.

2. Hrvatski Katolički Orao.

Osnovan 1921. god.

Tel.: —

Adr.: Trg Ćirila i Metoda 14.

Predsednik: *Ljudevit Pozderović.*

Cilj: Prosvetno-telesni odgoj katoličke muške omladine.

3. Hrvatska Katolička Orlica.

Osnovana 1925. god.

Tel.: —

Adr.: Trg Ćirila i Metoda 14.

Predsednica: *Zlata Vrbanjac.*

Cilj: Prosvetno-telesni odgoj katoličke ženske omladine.

4. Katoličko Devojačko Društvo I.

Osnovano 1911. god.

Tel.: —

Adr.: Trg Ćirila i Metoda 14.

Predsednica: *Marga Peić Tukuljac.*

Cilj: Prosvetno-karitativan rad.

5. Katoličko Devojačko Društvo Sv. Roke.

Osnovano 1921. god.

Tel.: — Adr.: Beogradski put 52.

Predsednica: *Alojzija Bogešić.*

Cilj: Prosvetno-karitativan rad.

6. Katolički Krug.

Osnovan 1892. god.

Tel.: — Adr.: Trg Ćirila i Metoda 14.

Predsednik: *Ilija Kujundžić.*

Cilj: Prosvetni rad.

7. Katolički Krug Sv. Roke.

Osnovan 1906. god.

Tel.: — Adr.: Beogradski put 52.

Predsednik: *Blaško Rajić.*

Cilj: Prosvetan rad.

8. Katoličko Momačko Društvo.

Osnovano 1885. god.

Tel.: — Adr.: Harambašićeva 5.

Predsednik: *Dr. Ljudevit Nača.*Cilj: Prosvetan rad za obrtničku omladinu.
Društvo ima „Odeljenje za Devojke“**9. Patronaža Sv. Roke.**

Osnovana 1922. god.

Tel.: — Adr.: Beogradski put 47.

Predsednica: *Marija Dulić.*

Cilj: Karitativan rad.

10. Pučka Kuhinja.

Osnovana 1923. god.

Tel.: 3-88. Adr.: Franjevački Samostan.

Predsednik: *O. Vasilije Baligač.*

Cilj: Prehrana siromašne i zapuštene dece.

11. Sv. Vicencija Društvo.

Osnovano 1888. god.

Tel.: — Adr.: Trg Ćirila i Metoda 12.

Predsednik: *Župnik Sv. Terezije.*

Cilj: Karitativan rad, pohađanje i pomaganje siromašnih.

B) Jevrejska Udruženja.**1. Mesna cionistička Organizacija.**

Osnovana 1927. god.

Tel.: 6-84. Adr.: Pozorišna 2.

Predsednik: *Dr. Samuel Bošan.*

Broj članova: 200.

2. Sveto Društvo (Chevra Kadischa)

Osnovano 1800. god.

Tel.: — Adr.: Zrinjski trg 23.

Predsednik: *Franjo Levi.*

Broj članova: 500.

Cilj: Potpomaganje sirotinje i pogreb mrtvih.

3. Udruženje Talmud Tora.

Osnovano 1918. god.

Tel.: 5-67. Adr.: Brozova 2.

Predsednik: *Dr. Franjo Hirt.*

Broj članova: 400.

Cilj: Vaspitavanje omladine u veri.

4. Udruženje Milosrđa Dr. Bernarda Singera.

Osnovano 1923. god.

Tel.: 4-56.

Adr.: Marije Tošinice 11.

Predsjednik: *Dr. Izidor Milko.*

Broj članova: 3500.

Cilj: Bolnička njega siromašnih.

5. Zadruga Patronaže.

Osnovana 1852. god.

Tel.: 6-97.

Adr.: Zrinjski trg 10.

Predsjednica: *Ud. Šalamuna Lebl.*

Broj članova: 400.

Cilj: Vaspitanje i staranje za decu bez roditelja.

C) Ženska Dobrotvorna Udruženja.

1. Dobrotvorna Zajednica Bunjevaka.

Osnovana 1919. god.

Tel.: —

Adr.: Beogradski put 72.

Predsjednica: *Ud. Manda Šarčević.*

Broj članica: 60.

Zadatak: Potpomaganje siromašnih.

2. Dobrotvorna Zajednica Srkinja.

Osnovana 1878. god.

Tel.: 8-06.

Adr.: Pašićeva 1.

Predsjednica: *Mica J. Radić.*

Broj članica: 200.

Zadatak: Potpomaganje siromašnih i održavanje Ženske Zanatlijske Škole.

3. „Szeretet“ Subotička Ženska Zadruga

Osnovana 1872. god.

Tel.: —

Adr.: Brozova 1.

Predsjednica: *Ud. Stipana Lenard.*

Broj članica: 200.

Zadatak: Higijensko čuvanje naroda od plućnih bolesti.

Zadruga ima vlastiti dom.

4. Prva Subotička Ženska Zadruga.

Osnovana 1910. god.

Tel.: —

Trg Ćirila i Metoda. 6.

Predsjednica: *Ud. Arpada Hideg.*

Broj članica: 80.

Zadatak: Karitativan rad.

5. Jevrejska Ženska Zadruga i Pučka Kuhinja.

Osnovana 1852. god.

a) *Ženska Zadruga.*

Tel.: 7-23.

Adr.: Boška Vujića 16.

Predsjednica: *supr. Pavla Ungar.*

Broj članica: 400.

b) *Pučka Kuhinja.*

Tel.: 3-04.

Adr.: Zrinjski trg 21.

Predsjednica: *supr. Adolfa Glid.*

Zadatak je zadruga karitativan rad, a Pučke Kuhinje besplatna prehrana sirotinje.

6. Udruženje Evangl. Žena.

Osnovano 1897. god.

Tel.: —

Adr.: Paje Kujundžića 17.

Predsjednica: *Ud. Jovana Lebah.*

Broj članica: 130.

Zadatak: Karitativan rad.

D) Dobrotvorna i Privredna Udruženja.

1. Crveni Krst.

(Mesni odbor).

Tel.: — Adr.: Vilsonova 53. Pravni Fakultet.

Predsednik: *Dr. Miodrag Acimović.*

Broj članova: pomažućih 1286, redovnih 223, stalnih i utemeljača 3.

Podmladak „Crvenog Krsta“ je u Subotici mnogobrojan.

2. Udruženje Ratnih Invalida.

Osnovano 1920. god.

Tel.: — Adr.: Dulićeva 8.

Potpredsednik: *Sava Janković.*

Broj članova: 1800.

3. Srpsko Privredno Društvo „Privrednik“.

Tel.: 4-83. Adr.: Štrosmajerova 3.

Glavni poverenik za Suboticu: *Miloš Kurteš.*

Društvo ima u Subotici: 13 samostalnih gospodara, 30 pomoćnika i 280 šegrta.

4. Hrvatski Radiša.

Tel.: 5-86. Adr.: Zlatarićeva 21.

Poverenik: *Ivan Tolj.*

Društvo ima u Subotici zaposleno: 6 pomoćnika kao i 52 šegrta.

5. Organizacija Baranjskih Izbeglica.

Osnovana 1922. god.

Tel.: — Adr.: Kvaternikova 12.

Predsednik: *Josip Sabadoš.*

Broj članova: 110.

E) Vatrogasno Udruženje.

1. Subotičko Dobrovoljno Vatrogasno Udruženje.

Osnovano 1888. god.

Tel.: 1-27. Adr.: Trumbićeva 25.

Predsednik: *Aleksandar Suvajdžić.*

Broj članova: 40.

Momčad vatrogasne čete: 35.

Zapovednik momčadi: *Franjo Petonski.*

F) Književna Udruženja.

1. Matica Srpska.

Poverenik: *Božidar Ristić, Zajčeva 17.*

2. Matica Hrvatska.

Poverenik: *Ivan Vojnić-Tunić, prof., Sudarevićeva 7.*

3. Srpska Književna Zadruga.

Poverenik: *Bogdan Svirčević, Crnojevićeva 11.*

4. Kr. Zemaljski Arhiv, Zagreb.

Predstavnik: *Joca Milekić, Kralja Aleksandra 14.*

G) Prosvetna Udruženja.

1. Bunjevačka Prosvetna Matica.

Osnovana 1926. god.

Tel.: — Adr.: Paje Kujundžića 9.

Predsednik: *Marko Jurić.*

Broj članova: 200.

Društvo ima vlastiti dom sa dvoranom za zabave i predstave.

2. Hrvatski Prosvetni Dom.

Osnovan 1926. god.

Tel.: 7-83.

Adr.: Sudarevićeva 7.

Predsednik: *Dr. Stipan Vojnić-Tunić.*

Broj članova: 120.

Cilj: Gradnja doma za sva hrvatska društva.

3. Les Amis de la France.

Osnovano 1919. god.

Predsednik: *Jovan Dorđević*, sudija okrž. suda.

Broj članova: 230.

Lokal društva: Hotel National.

4. Ruski klub.

Osnovan 1927. god.

Tel.: —

Adr.: Paje Kujundžića 48.

Predsednik: *Vasilije Vdovenkov.*

Broj članova: 70.

5. Seljačka Sloga Ljutovo—Čikerija.

Osnovana 1927. god.

Tel.: —

Adr.: —

Predsednik:

Broj članova: 100.

Ima svoj mešoviti pevački kor od 40 članova.

6. Seljačka Sloga Tavankut.

Osnovana 1927. god.

Tel.: —

Adr.: Dolnji Tavankut 609.

Predsednik:

Broj članova: 120.

7. Kelebijska Narodna Knjižnica i Čitaonica.

Osnovana 1928. god.

Tel.: —

Adr.: Kelebija 121, u školi A. Černojevića.

Predsednik: *Mate Poljaković.*

Broj članova: 370.

Društvo ima diletantsko odeljenje i kino.

8. Československa Obec.

Osnovana 1919. god.

Tel.: —

Adr.: Trumbićeva 1, u Gimnaziji.

Predsednik: *Dragutin Jeger.*

Broj članova: 30 porodica.

9. Jugoslovenska Matica.

Društvo je postojalo ali sada neradi.

10. Narodni Univerzitet.

Sada neradi.

H) Pevačka Društva.**1. „Graničar“ Subotička Srpska Pevačka Družina.**

Osnovana 1865. god.

Tel.: —

Adr.: Štrosmajerova 3. Gr. Muzička Škola.

Podpredsednik: *Stojan Sekulić.*

Broj članova: 100.

Horovođa: Aleksandar Gavanski.

2. „Neven“ Hrvatsko Pevačko Društvo.

Osnovano 1920.

Tel.: —

Štrosmajerova 3. Gr. Muzička Škola.

Predsednik: *Ivan Vojnić-Tunić.*

Broj članova: 210.

Horovođa: Matej Jankač.

3. Obrtničko i Zanatlijsko Pevačko Društvo.

Osnovano 1898. god.

Tel.: 1-70.

Adr.: Trumbićeva 8.

Predsednik: *Aleksandar Korom.*

Broj članova: 200.

4. Radničko Pevačko Društvo.

Osnovano 1893. god.

Tel.: —

Adr.: Tojstojeva 18.

Predsednik: Svagdanji predsednik Radničkog Sindikalnog Veća.

Broj članova: 150.

I) Čitaonice i Kasine.

1. Građanska Kasina.

Osnovana 1840. god.

Tel.: 8-99.

Adr.: Cara Dušana 2.

Predsednik: *Dr. Ivo Milić.*

Broj članova: 400.

Kasina ima vlastiti veliki dom sa svečanom salom i knjižnicom.

2. Oficirski Dom.

Osnovan 1919. god.

Tel.: —

Adr.: Trg Vojvode Putnika 3.

U vlastitoj kući.

3. Pučka Kasina.

Osnovana 1878. god.

Tel.: —

Adr.: Sokolska 7.

Predsednik: *Joško Malagurski.*

Broj članova: 1000.

Kasina ima vlastiti dom.

4. Népkör.

Osnovan 1921. god.

Tel.: 6-90.

Adr.: Terezina 4.

Predsednik: *Geza Nojček.*

Broj članova: 900

Društvo ima vlastiti dom sa salom za priređivanje zabava i predstava. Društvo podržava Diletantsku Sekciju.

5. Radnička Čitaonica.

Tel.: —

Adr.: Ivana Antunovića 11. II.

Čitaonica nalazi se u prostorijama: Poverenika Radničke Komore u Novom Sadu.

6. Srpska Čitaonica u Aleksandrovu (XII. krug).

Osnovana 1910. god.

Tel.: —

Adr.: Glavna 24.

Predsednik: Nepopunjeno.

Broj članova: 130.

7. Subotički Gazdački Krug.

Osnovan 1900. god.

Tel.: 3-37.

Adr.: Knjaz Mihajla 2.

Predsednik: *Dr. Julije Vojnić-Tunić.*

Broj članova: 600.

8. Subotičko Zanatlijsko Udruženje.

Osnovano 1886. god.

Tel.: 1-70.

Adr.: Trumbićeva 8.

Ima svoju čitaonicu i biblioteku.

9. Trgovački Lojd.

Osnovan 1893. god.

Tel.: 3-09.

Adr.: 8. Pešad. Puka 5.

Vlastita čitaonica i biblioteka.

K) Radničke Kulturno-Prosvetne Organizacije.

1. Kulturno Prosvetni Pododbor Radničke Komore za Vojvodinu.

Tel.: 6-57. Adr.: Ivana Antunovića 11.

Predsednik: *Luka Kazinci.*

Zadatak: Kulturno, moralno i stručno podizanje radenika.

Čitaonica otvorena 8—12 časova.

2. Ujedinjena Radnička Umetnička Grupa „Abrašević“.

Tel.: — Adr.: Tolstojeva 18.

Predsednik: *Jovan Kemenci.*

Broj članova: 90.

Zadatak: Gajenje dramske i muzičke umetnosti.

Sekcija: dramska, pevačka i muzička.

3. Radnička Umetnička Grupa „Sloboda“.

Tel.: — Adr.: Tolstojeva 18.

Predsednik: *Bela Buljović.*

Broj članova: 120.

Zadatak: Gajenje dramske i muzičke umetnosti.

Sekcija: dramska i pevačka.

L) Studentska Univerzitetska Udruženja.

1. „Svetlost“

Osnovana 1919. god.

Tel.: — Adr.: Vilsonova 53. Pravni Fakultet.

Broj članova: 350.

2. Ferijalni Savez.

Osnovan 1922. god.

Tel.: — Adr.: Vilsonova 53. Pravni Fakultet.

3. Jadranska straža.

(Kao Sekcija Mesnog Odbora).

Tel.: — Adr.: Vilsonova 53. Pravni Fakultet.

4. Društvo za Ligu Naroda.

Tel.: — Adr.: Vilsonova 53. Pravni Fakultet.

5. Književno Udruženje „Nada“.

Osnovano 1928. god.

Tel.: — Adr.: Vilsonova 53. Pravni Fakultet.

Broj članova: 20.

2. „**Bunjevac**“ *Bunjevački Šport Klub.*

Osnovan 1926. god.

Tel.: — Adr.: Obrtničko Udruženje, Trumbićeva 8.

Predsednik: *Pero Bajić.*

Broj članova: 100.

Vrsta športa: nogomet.

Vlastito igralište u Zapadnim Ugarnicama.

3. „**Elektrik**“ *Športklub Subotičke Električne Centrale.*

Osnovan 1926. god.

Tel.: 5-08. Adr.: 8. Peš. Puka 1.

Predsednik: *Milan Vasić.*

Broj članova: 220.

Vrsta športa: nogomet, tenis, bicikl.

Igralište za nogomet nema.

Ima 2 vlastita igrališta na Paliću za tenis.

4. „**Ferum**“ *Šport Klub.*

Osnovan 1923. god.

Tel.: 5-85. Adr.: Tvornica Ferum.

Predsednik: *Aleksandar Weis.*

Broj članova: 150.

Vrste športa: nogomet, hrvanje.

Vlastito igralište nema.

5. „**Hakoah**“ *Jevrejsko Kult. i Športsko Udruženje.*

Osnovan 1921. god.

Tel.: 6-11. Adr.: Kafana National.

Predsednik: *Marcel Kop.*

Broj članova: 100.

Vrste športa: nogomet, hrvanje, mačevanje, tenis.

Vlastito igralište nema.

6. „**Konobar**“ *Konobarski Atletski Klub.*

Osnovan 1924. god.

Tel.: 37. Adr.: Cara Lazara 41.

Predsednik: *Oskar Burkovski.*

Broj članova: 80.

Vrsta športa: nogomet.

Vlastito igralište nema.

7. „**Poštar**“ *Poštanski Šport Klub.*

Osnovan 1925. god.

Tel.: — Adr.: Pošta, Vilsonova 27.

Predsednik: *Janko Jančigaj.*

Broj članova: 120.

Vrsta športa: nogomet.

Vlastito igrališta nema.

8. „**Radnički**“ *Šport Klub.*

Osnovan 1925. god.

Tel.: — Adr.: Tolstojeva 18.

Predsednik: *Ivan Pinter.*

Broj članova: 80.

Vrsta športa: nogomet.

Vlastito igrališta nema.

9. „**S. A. N. D.**“ *Subotičko Atl. Nogometno Društvo.*

Osnovano 1920. god.

Tel.: 2-60. Adr. Poštanski pretinac, Hotel Beograd.

Predsednik: *Dušan Manojlović.*

Broj članova: 700.

Vrsta športa: nogomet, atletika, bicikl, gimnastika.

Vlastito igralište na Daničićevom putu.

Prvak podsaveza za 1927./28. god.

10. **S. M. T. C. Subotički Metalski Telovežbački Klub.**

Osnovan 1921. god.

Tel.: — Adr.: Subotička Ind. Žel. Nameštaja, Daničićev put.
Predsednik: *Duka Marković.*

Broj članova: 120.

Vrsta športa: nogomet.

Igralište provizorno na Daničićevom putu.

11. **„Šport“ Subotički Športski Klub.**

Osnovan 1878. god.

Tel. — Adr.: Rosija-Fonsier, Kralja Aleksandra 4.
Predsednik: *Dr. Miloš Račajlović.*

Broj članova: 400.

Vrsta športa: nogomet, bicikl.

Vlastito igralište u Dudovoj Šumi.

12. **„Ž. A. K.“ Železničarski Atletski Klub.**

Osnovan 1921. god.

Tel.: — Adr.: Železnička Direkcija.
Predsednik: *Vjekoslav Glavina.*

Broj članova: 500.

Vrsta športa: nogomet.

Vlastito igralište nema.

U delokrug S. N. P. spadaju još i sledeći pokrajinski športski klubovi:

U Somboru:

Somborsko Športsko Udruženje.

Jugoslavensko Športsko Društvo „Soko“.

Železničarski Atletski Klub.

Somborsko Gimnastičko Društvo.

U Senti:

Senčanski Atletski Klub.

Radnički Športski Klub.

U Topoli:

Topolski Športski Klub.

U Vrbasu:

Vrbaški Športski Klub.

Športski Klub „Dulcis“.

U St. Kanjiži:

Staro-Kanjiški Atletski Klub.

U St. Bečeju:

Stari Bečejski Šport Klub „Soko“.

U Bezdanu:

Bezdanski Športski Klub.

Odžaci:

Odžački Šport Klub.

U Čantaviru:

Čantavirski Atletski Klub.

Bačko Gradišće:

Bačko-Gradišćanski Atletski Klub.

13. **Subotički Omladinski Nogometni Odbor.**

Osnovan 1926. god.

Tel. — Adr.: Save Tekelije 77.

Predsednik: *Aleksandar Perl.*

Broj članova: 500.

C) Bicikl i motorni bicikl.

1. Koturaški Savez Kraljevine S. H. S.

(Podsavez u Subotici).

Osnovan 1828. god.

Tel.: 82.

Predsednik: *Miloš Lepedat.*

Adr.: Vilsonova 20.

Podsavez je u osnivanju.

Ovaj šport gaje športski klubovi:

„S. A. N. D.“ i

„Sport“.

D) Filatelističko Društvo.

Osnovano 1920. god.

Tel.: —

Predsednik: *Mirko Ungar, Stara Moravica.*

E) Gimnastika.

Ovaj šport gaje:

1) *Sokolsko Društvo Subotica,*

2) *Hrvatski Sokol,*

3) *Hrv. Kat. Orao i*

4) „S. A. N. D.“, športski klub.

F) Hrvanje.

Ovaj šport gaje športski klubovi:

1) „*Hakoah*“

2) „*Ferum*“.

G) Lovački Šport.

1. Savezno Šumsko Lovačko Društvo u Subotici.

Osnovano 1922. god.

Tel.: 502.

Adr.: Gradska Kuća, soba 41.

Predsednik: *Paja Dobanovački.*

Broj članova: 30.

2. Lovačko Udruženje „Nimrod“

Osnovano 1891. god.

Tel.: —

Adr.: Vilsonova 45.

Predsednik: *Dr. Mihajlo Prokeš.*

Broj članova: 35.

3. Lovačko Društvo „Sloga“.

Osnovano 1922. god.

Tel.: —

Adr.: Trg Fra Jese 2.

Predsednik: *Jerko Šokšić.*

Broj članova: 20.

H) Mačevalački šport.

1. Subotičko Društvo za Mačevanje.

Osnovano 1925. god.

Tel.: —

Adr.: Kralja Aleksandra 13.

Predsednik: *Dušan Manojlović.*

Broj članova: 75.

2. „*Hakoah*“ športski klub.

I) Turistika.

Fruška Gora,
planinsko društvo i društvo za promet stranaca u Vojvodini.

Središte Novi Sad.

Sekcija Subotica.

Tel.: 77.

Adr.: Aleksandrova 8.

Predsednik sekcije: *Dušan Manojlović.*

Broj članova: 56.

J) Plivački šport.

Ovaj šport gaji športski klub „Elektrik“.

K) Skautizam.

„Skaut“.

Steg Izvidnika i Planinki.

Osnovan 1925. god.

Tel.: —

Adr.: Dulićeva 8.

Predsednik: *Dr. Matija Evetović.*

Broj članova: 400.

L) Streljački šport.

Oblasna Savezna Streljačka Subotička Družina.

Osnovana 1926. god.

Tel.: Divizija.

Adr.: Oficirski Dom.

Predsednik: *Div. den. Milivoj Dimitrijević.*

Streljište na Horgoškom putu.

Vežbe svake nedelje.

M) Šah.**1. Subotički Šahovski klub.**

Osnovan 1921. god.

Tel.: —

Adr.: Bunjevačka Matica, Paje Kujundžića 9.

Predsednik: *Dr. Miloš Rafajlović.*

Broj članova: 50.

N) Tenis.**1. Lawn Tenis-Klub Subotičkog Športa.**

Osnovan 1926. god.

Tel.: 4-42.

Adr.: Crnojevićeva 14.

Predsednik: *Aleksandar Suvajdžić.*

Broj članova: 90.

Vlastitih 5 igrališta sa klubskom kućom u Dudovoj Šumi.

2. Lawn Tenis-Klub Subotica—Palić.

Osnovan 1922. god.

Tel.: —

Adr.: Uprava kupališta Palić.

Predsednik: *Dr. Gavro Santo.*

Broj članova: 90.

Vlastitih 8 igrališta sa klubskom kućom u parku Kupališta Palić.

3. Oficirski Dom.

Tel.: —

Adr.: Trg Vojvode Putnika 3.

Vlastita 2 igrališta.

4. „Bačka“.

Prestolonaslednika Petra ul.

Na svom igralištu 1 tenis igralište.

5. „Elektrik“.

2 igrališta u Kupalištu Palić uz obalu jezera,
kraj Štrand kupatila.

O) Trke konja.

Subotičko Kolo Jahača „Kralj Aleksandar“.

Osnovano 1920. god.

Tel.: 8-22.

Adr.: Komanda Mesta, Obilićev Venac 2.

Predsednik: *Div. den. Milivoj Dimitrijević.*

Broj članova: 130.

P) Veslački šport.

Veslački Klub Palić.

Osnovan 1923. god.

Tel.: 4-00.

Adr.: Gradska Štedionica.

Predsednik: *Ilija Lepedat.*

Broj članova: 50.

Vlastita klubska kuća i 10 športskih čamaca,
Bezeredi park 2.

XV. Štampa, Štamparije i Knjižare.

A) Novine.

1. „Neven“.

Odgovorni urednik: *Dr. Mirko Ivković-Ivandečić.*

List osnovan: 1884. god.

Tel.: 1-40.

Uredništvo i administracija: Zagrebačka 18.

Izlazi svakog četvrtka.

2. „Hrvatske Novine“.

Odgovorni urednik: *Miško Prčić.*

List osnovan: 1919. god.

Tel.: —

Uredništvo i administracija: Harambašićeva 7.

Izlazi svakog drugog tjedna.

3. Narodne Novine“.

Odgovorni urednik: *ml. Marko Jurić.*

List osnovan: 1927. god.

Tel.: 3-00.

Uredništvo i administracija: Harambašićeva 5.

Izlazi svakog 1. i 15. u mesecu.

4. „Bácsmegyei Napló“.

Odgovorni urednik: *Dr. Franjo Fenyves.*

List osnovan: 1898. god.

Uredništvo: Zmaj Jovin trg 3. Tel.: 5-10 i 8-52.

Administracija: Zmaj Jovin trg 3. Tel.: 8-58.

Izlazi svakog dana.

5. „Hirlap“.

Odgovorni urednik : *Karlo Havas*.

List osnovan : 1921. god.

Tel.: 6-09.

Uredništvo i administracija : Jelačićeva 6.

Izlazi svakog dana.

6. „A Munka“.

Odgovorni urednik : *Dezider Szentiványi*.

List osnovan : 1924. god.

Tel.: 3-37.

Uredništvo i administracija : Knjaz Mihajla 2.

Izlazi svake nedelje.

7. „Szervezett Munkás“.

Odgovorni urednik : *Josip Hegedüs*.

List osnovan : 1923. god.

Tel.: —

Uredništvo i administracija : Tolstojeva 18.

Izlazi svake nedelje.

8. „Sportélet“.

Odgovorni urednik : *Mirko Fišer*.

List osnovan : 1924. god.

Tel.: 6-29.

Uredništvo i administracija : Šenoina 12.

Izlazi svakog ponedjeljnika.

9. „Sziv Ujság“.

Uređuje odbor.

List osnovan : 1922. god.

Tel.: 3-00.

Uredništvo i administracija : Harambašićeva 5.

Izlazi svake nedelje.

10. „Szombat“.

Urednik : *Dr. Mirko Vidor*.

Tel.: 84.

Uredništvo : Ivana Antunovića 11.

Izlazi svake subote.

11. „Képes Vasárnap“.

Urednik : *Zoltan Csuka*.

Tel.: 6-29.

Uredništvo i administracija : Šenoina 12.

Izlazi svake nedelje.

B) Časopisi i kalendari.

1. „Književni Sever“.

Časopis za književnost, nauku i kulturu.

Osnovan : 1925. god.

Urednik : *Milivoj V. Knežević*, profesor Drž. Muške Gimnazije.

Izlazi mesečno.

2. „Miroljub“.

Književni list našeg mladog naraštaja.

Urednik : *Miloš Matović*.

Tel.: —

Uredništvo i administracija : Harambašićeva 16.

Izlazi mesečno.

3. „Vajdasági Kultura“.

Uređuje odbor.

Tel.: 3-00.

Uredništvo i administracija : Harambašićeva 5.

4. „Subotička Danica“.

Bunjevačko-Šokački Kalendar.

Osnovan : 1884. god.

Uredništvo : *Miško Prčić*, Harambašićeva 7.

C) Štamparije.

1. Štamparija Červik Vladislav.

Tel.: —

Adr.: Pašićeva 2.

2. Štamparija **Direkcije Drž. Železnica.**
Tel.: Preko Direkcije. Adr.: Trg Vojvode Putnika 2.
3. Štamparija „**Express**“.
Tel.: — Adr.: Varga Imre, Ljubljanska 1.
4. Štamparija **Fischer Ernest.**
Tel.: 62. Adr.: Karadžićeve 26.
5. Štamparija **Fischer i Kraus.**
Tel.: 6-29. Adr.: Šenoe 12.
6. **Gradska Štamparija i Knjigoveznica.**
Vlasnik: *Gradska Štedionica.*
Tel.: 1-80. Adr.: Pozorišna 2.
7. Štamparija **Horvat Andrija.**
Tel.: — Adr.: Požarevačka 9.
8. Štamparija **Horvat Joso.**
Tel.: — Adr.: Jelačićeve 5.
9. Štamparija „**Minerva**“ d. d.
Direktor: *Dr. Franjo Fenjueš.*
Tel.: 8-58. Adr.: Zmaj Jovin trg 3.
10. Štamparija **Rajčić Etelka.**
Tel.: 3-10. Adr.: Zagrebačka 2.
11. Štamparija **Sv. Antuna.**
Direktor: *Alojzije Začko.*
Tel.: 3-00. Adr.: Harambašićeva 5.
12. Štamparija **Zvezda.**
Vlasnik: *Louvo Rautopol.*
Tel.: — Adr.: Gorička 8.

D) Knjižare i papirnice.

Knjižare.

1. „**Jedinstvo**“.
Dokić i drug.
Tel.: 7-44. Adr.: Karadordev trg 8.
2. **Maričić i Janković,** filijala.
Tel.: 2-52. Adr.: Karadordev trg 2.
3. **A. Mamužić.**
Tel.: — Adr.: Karadordev trg 1.
4. **A. Žigmond Vig.**
Tel.: 57. Adr.: Karadordev trg 10.
5. **Mavro Hajman.**
Tel.: 3-85. Adr.: Karadordev trg 12.
6. **A. Žigmond Vig.**
Tel.: — Adr.: Kralja Aleksandra 15.

Papirnice.

- „**Papyrus**“.
Andrija Švarc.
Tel.: — Adr.: Zrinjski trg 1.
- Lipšic i Lampel.**
Veletrgovina papira.
Tel.: 6-04. Adr.: Trumbićeva 36.

XVI. Novčani zavodi i osig. društva.

A) Novčani zavodi.

1. Centralna Banka kao Zadruga.

Osnovana 1909. god.

Tel.: 4-35.

Adr.: Kralja Aleksandra 6.

Direktor: *Dr. Lenke Reves r. Kraus.*

2. Gradska Štedionica u Subotici.

Tel.: 4-00 i 4-24.

Adr.: Gradska Kuća.

Direktor: *Ilija Lepedat.*

3. Jugoslavenska Eskomptna i Hipotekarna Banka D. D. podr.

Tel.: 1-79 i 20.

Adr.: Štrosmajerova ul. 11.

Direktor: *Emil Dinter.*

4. Jugoslavenska Banka D. D. podr.

Tel.: 19, 3-07 i 7-31.

Adr.: Jelačićeva ul. 1.

Direktor: *Ervin Gedike.*

5. Narodna Banka S. H. S. filijala Subotica.

Tel.: 36.

Adr.: Pašićeva ul. 15.

Direktor: *Novak Miloradović.*

6. Opšta Kreditna Banka D. D.

Deon. Kapital 10,000,000 — Din. — Osnovana 1923. god.

Tel.: 49, 50 i 51.

Adr.: Karadordev trg 2.

Direktor: *Dr. Alfred Fellner.*

7. *Opšta Privredna Banka D. D.*

Deon. Kapital 10,000.000' — Din. — Osnovana 1892. god.
 Tel.: 83 i 1-26. Adr.: Aleksandrova ul. 5.
 Direktor: *Dr. Josip Kiš.*

8. *Poljoprivredna i Založna Banka.*

Deon. gl. 1,000.000' — Din. — Osnovana 1923. god.
 Tel.: 2-00. Adr.: Vilsonova ul. 8.
 Direktor: *Šamu Nad.*

9. *Prva Hrvatska Štedionica podr.*

Tel.: 4-50 i 4-51. Adr.: Štrosmajerova ul. 1.
 Direktor: *Dragan Mrljak.*

10. *Srpska Banka D. D. u Zagrebu podr.*

Tel.: 2-56. Adr.: Pašičeva ul. 4.
 Direktor: *Ivan Brankovan.*

11. *Subotička Trgovačka i Industrijska Banka.*

Deon. Kapital 100.000' — Din. — Osnovana 1872. god.
 Tel.: 3-99. Adr.: Park Kralja Petra 6.
 Direktor: *Šamu Kertes.*

12. *Bankarska radnja A. Goldmann i drug.*

Tel.: 3-32. Adr.: Aleksandrova ul. 9.
 Direktor: *Aleksandar Goldmann.*

13. *Bankarska radnja Lepedat i Jovanović.*

Tel.: 2-16. Adr.: Paje Kujundžića ul. 1.
 Direktor: *Aleksandar Jovanović.*

14. *Prva Građevinska Banka. Filiala Subotica.*

Tel.: — Adr.: Pašičeva ul. 12.
 Direktor: *Dragutin Gabor.*

B) *Osiguravajuća društva.*1. *„Adrija“ osiguravajuće društvo.*

Tel.: 30. Adr.: Fra Jese trg 15.
 Direktor: *Desider Poganj.*

2. *„Anker“ osiguravajuće društvo.*

Tel.: — Adr.: Paje Kujundžića 5.
 Zastupnik: *Hugo Schönfeld.*

3. *Beogradska Zadruga A. D.*

Tel.: 4-00 i 4-24. Adr.: Gradska Štedionica.

4. *„Croatia“ osiguravajuće društvo.*

Tel.: 5-42. Adr.: Trg Vojvode Putnika 10.
 Tajnik: *Vilim Tiefenbah.*

5. *„Dunav“ osiguravajuće društvo.*

Tel.: 7-97. Adr.: Vilsonova 8.
 Direktor: *Eugen Kalmar.*

6. *„FeniKS“ osiguravajuće društvo.*

Tel.: 3-34. Adr.: Kralja Aleksandra 6.
 Zastupnik: *Dušan Lukić.*

7. *„Herceg-Bosna“ osiguravajuće društvo.*

Tel.: 3-99. Adr.: Park Kralja Petra 6.
 Tajnik: *Matija Bodiš.*

8. *Jadransko osiguravajuće društvo.*

Tel.: 3-93. Adr.: Jelačićeva 5.
 Direktor: *Mikša Eppinger.*

9. *„Jugoslavija“ osiguravajuće društvo.*

Tel.: 3-03. Adr.: Kralja Aleksandra 7.
 Tajnik: *Eugen Lipković.*

10. „L' Union“ osiguravajuće društvo.

Tel.: — Vilsonova 24.
Zastupnik: Aladar Kohan.

11. „Rosija-Foncière“ osiguravajuće društvo.

Tel.: 3-50. Adr.: Kralja Aleksandra 4.
Direktor: Lajčo Gomboš.

12. Royal Exchange Assurance
Englesko Osiguravajuće Društvo u Londonu.

Glavno zastupstvo Subotica.
Tel.: 3-34. Adr.: Kralja Aleksandra 6.

13. „Sava“ osiguravajuće društvo.

Tel.: 20. Adr.: Štrosmajerova 11.
Tajnik: Mano Štein.

14. „Šumadija“ osiguravajuće društvo.

Tel.: 2. Adr.: Paje Dobanovačkog 1.
Zastupnik: Ljubo Stanković.

15. „Triglav“ osiguravajuće društvo.

Tel.: 3-07 i 7-31. Adr.: Jelačićeva 1.
Zastupnik: Jugosl. Banka D. D. podr.

XVII. Industrija.

A) Mlinska industrija.

1. Aleksandrovski Parni Mlin.

Osnovan: 1912. god.
Tel.: 8-50. Adr.: Zapadne Ugarnice 475. (Topolski put.)
Vlasnik: Jovan Crnjaković.

Dnevna proizvodnja: 80 met. centi.
Najveći broj zaposlenih: 10.
Zaposlenost preduzeća god. 1927.: 30 %.

2. Berger Jakov.

Osnovan: 1906. god.
Tel. 3-28. Adr.: Save Tekelije 80.

Dnevna proizvodnja: 200 met. cent.
Najveći broj zaposlenih: 20.
Zaposlenost preduzeća god. 1927.: 40 %.

3. Gornjobačko Udruženo Paromlinsko D. D.

Osnovano: 1916. god.
Tel.: 3-43 i 5-30. Adr.: Beogradski put 120.
Direktor: Arnold Balog.

Dnevna proizvodnja: 600 met. centi.
Najveći broj zaposlenih: 70.
Zaposlenost preduzeća god. 1927.: 35 %.

4. Glid Vilim.

Osnovan: 1911. god.
Tel.: 5-88. Adr.: Save Tekelije 37.

Dnevna proizvodnja: 250 met. centi.

Najveći broj zaposlenih: 30.
Zaposlenost preduzeća god. 1927.: 30⁰/₀.

5. Glid Vilim.

Tel.: 5-89. Adr.: Bajski Vinogradi 131.

Dnevna proizvodnja: 150 met. centi.
Najveći broj zaposlenih: 15.
Zaposlenost poduzeća god. 1927.: 20⁰/₀.

6. Kladek mlin.

Osnovan: 1912. god.

Tel.: — Adr.: Frankopanska 24.

Dnevna proizvodnja: 100 met. centi.
Najveći broj zaposlenih: 8.
Zaposlenost preduzeća god. 1927.: nije radio.

7. Margit D. D.

Osnovan: 1904. god.

Tel.: 5-19. Adr.: Sudarevićeva 50.

Dnevna proizvodnja: 350 met. centi.
Najveći broj zaposlenih: 44.
Zaposlenost poduzeća god. 1927.: 30⁰/₀.

8. Mikuška mlin.

Tel.: — Adr.: Paje Kujundžića 132.

Dnevna proizvodnja: 200 met. centi.
Mlin neradi.

B) Industrija životnih namirnica.

a) Proizvodnja mesa.

1. Hartman i Conen izvoz mesa d. d.

Osnovano: 1885. god.

Tel.: Kancelarija 12. Adr.: Kancelarija, Preradovićeva 18.
Tel.: Fabrika 1-84, 7-46. Fabrika, Tuk 5. (Horgoški put).

Kapacitet: Klanje svinja 120 kom. dnevno.
Proizvodnja sapuna 200 kg. dnevno.

Fabrikacija leda 1 vagon dnevno.

Izvoz jaja i živine 400 vag. godišnje.

Najveći broj zaposlenih: 250.

Zaposlenost preduzeća 1927. god.:

Izvoz jaja i živine 10⁰/₀.

Klanje svinja 0⁰/₀.

Fabrikacija leda 30⁰/₀.

Fabrikacija sapuna 0⁰/₀.

2. Korhec Julio, fabrika salame.

Osnovana: 1923. god.

Tel.: 7-28 i 7-29. Adr.: Paje Kujundžića 128.
Trgovina: Karadordev trg 2.

Kapacitet: Prerada 50 kom. svinja i goveda dnevno.

Najveći broj zaposlenih: 40.

Zaposlenost preduzeća 1927. god.: 20⁰/₀.

3. Gradska Klanica.

Osnovana: 1891. god.

Tel.: 25. Adr.: Tuk 118. (Sencanski put).

Godišnji kapacitet: 6000 kom. marve.

7000 kom. teladi.

2200 kom. ovaca.

8000 kom. jaganjaca.

15000 kom. svinja.

Najveći broj zaposlenih: 10.

Zaposlenost preduzeća 1927. god.: 70⁰/₀.

b) Industrija konzervi.

1. Gingold Salamon i Sinovi.

Osnovana: 1916. god.

Tel.: 4-25. Adr.: Skotus Viatora 12.

Godišnji kapacitet: 15 vagona konzerva riba svake vrste. Firma dobiva ribu u ledu, a ima ujedno i fabriku limenih kutija.

Najveći broj zaposlenih: 100.

Zaposlenost poduzeća 1927. god.: 30⁰/₀.

c) Pekare.

1. **Tvornica hleba Ilija Šibalić.**

Osnovana: 1912. god.

Tel.: 5-23.

Adr.: Petrogradska 12.

Dnevni kapacitet: 20000 kg. hleba.

Najveći broj zaposlenih: 30.

Zaposlenost poduzeća 1927. god.: 10⁰/₀.d) **Industrija šećerne robe i čokolade.**1. **Braća Ruff (tvornica bonbona).**

Osnovana: 1916. god.

Tel.: 2-04.

Adr.: Vilsonova 17.

Godišnji kapacitet: 15 vagona šećerne robe i čokolade.

Najveći broj zaposlenih: 55.

Zaposlenost preduzeća god. 1927.: 70⁰/₀.2. **Prva Subotička Tvornica Bonbona i Čokolade J. Brumer.**

Osnovana: 1904. god.

Tel.: 1-56.

Adr.: Prestol. Petra 29.

Godišnji kapacitet: 4 vagona.

Najveći broj zaposlenih: 30.

Zaposlenost poduzeća god. 1927.: 60⁰/₀.e) **Proizvodnja leda i sode.**1. **Centrala Piva (proizvodnja leda).**

Osnovana: 1903. god.

Tel.: 7-17.

Adr.: Daničićev put 20.

Vlasnik: *D. D. Pivara, Sarajevo.*

Dnevni kapacitet: 960 tabla leda.

Najveći broj zaposlenih: 5.

Zaposlenost poduzeća god. 1927.: 30⁰/₀.2. **Hartman i Conen (tvornica leda).**

Podaci: vidi pod „Proizvodnja mesa“.

Kapacitet: 1 vagon leda dnevno.

3. **„Johanna“ fabrika soda vode Josip Heler.**

Tel.: 5-32.

Adr.: Paralelni put 30.

Dnevni kapacitet: 3500 flaša sode.

Najveći broj zaposlenih: 20.

Zaposlenost poduzeća god. 1927.: 40⁰/₀.4. **Peić Grga i drugovi, fabrika sode.**

Osnovana: 1898. god.

Tel.: 2-92.

Adr.: Preradovićeva 4.

Dnevni kapacitet: 10000 flaša sode i bez alkohnog pića.

Najveći broj zaposlenih: 30.

Zaposlenost poduzeća god. 1927.: 20⁰/₀.5. **Vuković Antun, tvornica leda.**

Osnovana: 1924. god.

Tel.: 6-44

Adr.: Preradovićeva 21.

Dnevni kapacitet: 250 tabla leda.

Najvećih broj zaposlenih: 10.

Zaposlenost poduzeća god. 1927.: 90⁰/₀.C) **Tvornice alkohola, kvasca, alkoholnih pića i sirćeta.**1. **„Bačka“, fabrika špirita i kvasca d. d.**

Osnovana: 1923. god.

Tel.: —

Adr.: Oslobođenja 71.

Vlasnik: *Kartel kvasca.*

Godišnji kapacitet: 15 vagona kvasca.

Fabrika neradi od god. 1925.

2. **„Dege“, fabrika likera, ruma, konjaka i destilacija voćnih sokova.**

Osnovana: 1923. god.

Tel.: 6-32.

Adr.: Park Kralja Petra 10.

Vlasnik: *Julio Der.*

Godišnji kapacitet: 1200 hektolitara.

Najveći broj zaposlenih: 5.
Zaposlenost preduzeća god. 1927.: 50⁰/₀.

3. Frank Pajo, destilacija rakije.

Osnovano: 1914. god.

Tel.: 2-70.

Adr.: Oslobođenja 34.

Godišnji kapacitet: destilira 1000 hektol. rakije.
Najveći broj zaposlenih: 4.
Zaposlenost preduzeća god. 1927.: 80⁰/₀.

4. Kemenj Dezider, tvornica sirćeta.

Osnovana: 1891. god.

Tel.: 6-43.

Adr.: Vojnovičeva 5.

Godišnji kapacitet: 1500 hl. sirćeta.
Najveći broj zaposlenih: 4.
Zaposlenost preduzeća god. 1927.: 80⁰/₀.

5. Piuković Josip, fabrika špiritusa.

Osnovana: 1900. god.

Tel.: Subotica 5-41.
Žednik 5.

Adr.: Subotica, Jelačićeva 4.
Žednik 83.

Godišnji kapacitet: 3000 hektolitara.
Najveći broj zaposlenih: 12.
Zaposlenost preduzeća god. 1927.: 90⁰/₀.

D) Industrija koža i prerada creva.

1. D. D. za Izradu Creva.

Osnovano: 1895. god.

Tel.: 2-29.

Adr.: Petrogradska 46.

Direktor: *Herman Dajč*.

Proizvodnja: prerađivanje sve vrsti creva, izrada žica za muzičke instrumente, catgut.
Najveća godišnja proizvodnja: 2,000.000 metara.
Najveći broj zaposlenih: 25.
Zaposlenost preduzeća god. 1927. 40⁰/₀.

2. Subotička Industrija Koža d. d.

Osnovana: 1918. god.

Tel.: 8-78 i 1-61.

Adr.: Zrinjski trg 35.

Fabrika: Natoševićeva 44.

Direktor: *Aleksandar Kon.*

Proizvodnja: prerađivanje sirove kože, đonovi, boks i druge vrste kože.

Najveća godišnja proizvodnja: 50 vag. đonova i 600.000 kvad. stopa kože.

Najveći broj zaposlenih: 120.

Zaposlenost preduzeća god. 1927.: 100⁰/₀.

E) Hemijska industrija.

a) Štirka i ćiriz.

1. Levi i Drug, fabrika štirke d. d.

Osnovano: 1898. god.

Tel.: 4-55.

Adr.: Čantavirska 13.

Najveća dnevna prerada: 20 met. centi žita i 40 met. centi kukuruza.

Najveći broj zaposlenih: 30.

Fabrika neradi od 1926. god.

2. „Rekord“, fabrika štirke.

Osnovana: 1901. god.

Tel.: 3-47.

Adr.: Daničićev put 58.

Vlasnik: *Makso Sabadoš*.

Proizvodi: štirku, dekstrin, ćiriz, puder i t. d.
Najveća dnevna prerada: 25 metr. centi žita i 40 metr. centi kukuruza.

Najveći broj zaposlenih: 35.

Zaposlenost preduzeća god. 1927.: 30⁰/₀.

3. Tvornica štirke i konzervi S. Kop i Sinovi d. d.

Osnovana: 1919. god.

Tel.: 6-11.

Adr.: Majšanski put 9.

Direktor: *Samuel Kop*.

Proizvodi: štirku, dekstrin, čiriz, puder, gli-kozu i t. d.

Najveća godišnja proizvodnja: 80 vag. štirke, 10 vag. čiriza, 25 vag. dekstrina, 60 vag. produkata glikoze.

Najveći broj zaposlenih: 50.

Zaposlenost preduzeća god. 1927.: 30⁰/₀.

4. I. Subotička Tvornica Štirke i Lepila.

Osnovana: 1901. god.

Tel.: 7-87.

Adr.: Skotus Viatora 59.

Vlasnik: *Josip Šlezinger*.

Proizvodi: štirku, dekstrin, puder.

Najveća godišnja prerada: 40 vag. žita i 50 vag. kukuruza.

Najveći broj zaposlenih: 20.

Zaposlenost preduzeća god. 1927.: 40⁰/₀.

b) Sapun i kozmetička roba.

1. „Erika“, fabr. sapuna i kozmetike, parfema.

Osnovano: 1880. god.

Tel.: 1-02 i 7-62.

Adr.: Beogradski put 105.

Vlasnik: *Mavro Šporer*.

Najveća godišnja proizvodnja: 100 vag. sapuna za pranje.

Najveći broj zaposlenih: 100.

Zaposlenost preduzeća god. 1927.: 10⁰/₀.

2. „Nizza“ (Hartman i Conen d. d.) fabr. sapuna.

Osnovano: 1885. god.

Tel.: 12, 1-84, 7-46.

Adr.: Preradovićevo 18.

Fabrika: Tuk 5.

Najveća dnevna proizvodnja: 200 kg. dnevno toaletnog sapuna.

Zaposlenost preduzeća god. 1927.: 0⁰/₀.

3. Julio Mitler, fabr. sapuna i izrada kamene stipse.

Osnovana: 1905. god.

Tel.: —

Adr.: Skotus Viatora 10.

Godišnji kapacitet: 15 vagona sapuna.

Najveći broj zaposlenih: 20.

Zaposlenost preduzeća god. 1927.: 10⁰/₀.

4. Tvornica sapuna Mano Bek.

Osnovana: 1886. god.

Tel.: 97.

Adr.: Prestol. Petra 50.

Godišnji kapacitet: 15 vagona sapuna i sveća.

Najveći broj zaposlenih: 20.

Zaposlenost preduzeća god. 1927.: 25⁰/₀.

c) Tvornica laka i boja.

1. Klein Geza i Sinovi, tvornica laka i boja.

Osnovana: 1891. god.

Tel.: 55.

Adr.: Sudarevićevo 6.

Najveća godišnja proizvodnja: 50 vag. laka, boja, firnisa i t. d.

Najveći broj zaposlenih: 25.

Zaposlenost poduzeća god. 1927.: 20⁰/₀.

d) Plinare.

1. Plinara Državne Železnice.

Osnovana: 1922. god.

Tel.: preko 7-70.

Adr.: Železnička stanica.

Šef: *Ing. Branislav Stanković*.

Najveća dnevna proizvodnja: 600 m³ za osvetljavanje vozova.

Najveći broj zaposlenih: 8.

Zaposlenost preduzeća god. 1927.: 70⁰/₀.

2. Plinara Gradska.

Osnovana: 1890. god.

Tel.: Fabr. 18. Kancelarija 4-24.

Adr.: Oslobođenja 75.

Direktor: *Ing. Adam Guttwein*.

Najveća godišnja proizvodnja: 800.000 m³ plina.
Najveći broj zaposlenih: 15.
Zaposlenost preduzeća god. 1927.: 60%.

e) Kolomaz, paste, katranski papir i t. d.

1. **Lajčo M. Švajger, kolomaz, sveće.**

Osnovano: 1913. god.

Tel.: 85.

Adr.: Tolstojeva 17.

Godišnji kapacitet: 50 vagona kolomaza, sveće,
preparati za čuvanje biljaka.

Najveći broj zaposlenih: 10.

Zaposlenost poduzeća god. 1927.: 30%.

2. **„Primarius“, fabrika katran-proizvoda
i krovne lepenke.**

Osnovana: 1919. god.

Tel.: —

Adr.: Paralelni put 98.

Godišnji kapacitet: 100 vagona.

Najveći broj zaposlenih: 30.

Fabrika od god. 1926. neradi.

3. **Kalmar, hemijska industrija.**

Tel.: —

Adr.: Vinkovačka 4.

Proizvodnja smole za obučare i slično.

i) **Industrija veštačkog đubra.**

1. **„Zorka“ d. d.**

prvo jugoslavensko društvo za hemijsku industriju.

Osnovano: 1905. god.

Tel.: 3-18 i 3-19.

Adr.: Zapadni Vinogradi 302. Halaški put.

Direktor: Ing. Ed. Pauler.

Proizvodi: modru galicu, superfosfat, glauberovu
sol, kristalnu sodu i sumpornu kiselinu.

Najveća godišnja proizvodnja: 10.000 vagona
superfosfata i 600 vagona modre galice.

Najveći broj zaposlenih: 200.

Zaposlenost preduzeća god. 1927.: 25%.

F) **Građevna industrija (ciglane, krečare,
kamenorez, veštački kamen).**

a) **Ciglane i krečare.**

1. **Ciglana Kovač.**

Osnovana: 1904. god.

Tel.: 3-15.

Adr.: Pustara Aleksandrovo 201.

Zakupnik: Vilim Herman.

Najveća godišnja proizvodnja: 8,000.000 cigala.

Najveći broj zaposlenih: 150.

Zaposlenost preduzeća god. 1927.: 50%.

2. **Ciglana Mačković.**

Osnovana: 1880. god.

Tel.: —

Adr. Mlaka.

Vlasnik: Prva Sub. Parna Ciglana i Cem. Robe D. D.

Najveća godišnja proizvodnja: 3,000.000 cigala.

Najveći broj zaposlenih: 100.

Zaposlenost preduzeća god. 1927.: 10%.

3. **Ciglana Molcer.**

Osnovana: 1898. god.

Tel.: 3-23.

Adr.: Zapadne Ugarnice 418.

Vlasnik: Karlo Molcer.

Najveća godišnja proizvodnja: 6,000.000 cigala.

Najveći broj zaposlenih: 150.

Zaposlenost preduzeća god. 1927.: 30%.

4. **Ciglana Prokeš.**

Osnovana: 1886. god.

Tel.: —

Adr.: Bajski Vinogradi 10.

Vlasnik: Dr. Mihajlo Prokeš.

Najveća godišnja proizvodnja: 5,000.000 cigala.

Najveći broj zaposlenih: 150.

Zaposlenost preduzeća god. 1927.: 30%.

5. Ciglana Glied.

Osnovana: 1900. god.

Tel.: 8-73.

Adr.: Tuk, 114.

Vlasnik: *ud. Bernada Glieda.*

Najveća godišnja proizvodnja: 5,000.000 cigala.
 Najveći broj zaposlenih: 120.
 Zaposlenost preduzeća god. 1927.: 50%.

6. Šipoš Aleksandar, krečara.

Osnovana: 1925. god.

Tel.: 8-67, 8-68.

Adr.: Beogradski put 123.

Najveća nedeljna proizvodnja: 170 mtr. centi.
 Najveći broj zaposlenih: 4.
 Zaposlenost preduzeća god. 1927.: 60%.

b) Kamenorez i veštački kamen.**1. Bačvanska tvornica cementne robe i građevno d. d.**

Osnovana: 1918. god.

Tel.: 6-20.

Adr.: Daničićev put 26.

Direktor: *Žiga Ajzler.*

Proizvodi: veštački kamen i ostalu cementnu robu.
 Najveća godišnja proizvodnja: 300 vagona.
 Najveći broj zaposlenih: 120.
 Zaposlenost preduzeća god. 1927.: 30%.

2. Industrija mramora i kamenoreza d. d.

Osnovano: 1892. god.

Tel.: 4-27.

Adr.: Gimnazijska 3.

Direktor: *Mavro Levi.*

Proizvodi: Građevinski kameni materijal svake vrste i kiparske radove.
 Najveća godišnja prerada: 200 vagona.
 Najveći broj zaposlenih: 120.
 Zaposlenost preduzeća god. 1927.: 50%.

3. Palatinus, kamenorezac.

Osnovano: 1908. god.

Tel.: —

Adr.: Madarska ul. 22.

Proizvodi: građevinski kameni materijal, kiparske radove i cem. robu.
 Najveća godišnja proizvodnja: 25 vagona.
 Najveći broj zaposlenih: 40.
 Zaposlenost preduzeća god. 1927.: 30%.

G) Metalna industrija.**1. Adis A. D.**

za izradu saobraćajnih, rudarskih i poljoprivr. potreba.

Osnovano: 1923. god.

Tel.: 5-85.

Adr.: Paralelni put 74.

Direktori: *Koloman Štajner i Ing. Mavro Donat.*

Izrađuje: šrofove, poljoprivredne strojeve, delove za vagona i lokomotive.

Najveća godišnja proizvodnja: 60 vagona.
 Najveći broj zaposlenih: 120.
 Zaposlenost preduzeća god. 1927.: 60%.

2. Ferrum d. d.

Osnovano: 1919. god.

Tel.: 5-85.

Adr.: Majšanski put 2.

Direktori: *Koloman Štajner i Ing. Mavro Donat.*

Proizvodnja: Gradnja i opravka lokomotiva, teretnih i putničkih vagona.

Najveći godišnji kapacitet: 1200 teretnih, 240 putničkih vagona i 50 lokomotiva.
 Najveći broj zaposlenih: 500.
 Zaposlenost preduzeća god. 1927.: 800 teretnih i 30 putničkih vagona.

3. Industrija železnog nameštaja i metala d. d.

Osnovano: 1919. god.

Tel.: 43.

Adr.: Gavrilovićeva 16.

Direktor: *Mavro Štamberger.*

Proizvodi: željezni i mesingani nameštaj, peći, štednjake, galv. i nikl. artikli.

Godišnji kapacitet: 120 vagona.

Najveći broj zaposlenih: 130.

Zaposlenost preduzeća god. 1927.: 60%.

4. Konrat d. d.

Osnovano: 1921. god.

Tel.: 6-23.

Adr.: Save Tekelije 79.

Direktor: *Kornelije Konrat.*

Proizvodi: gvozdenu i metalnu robu, peći, tablice i slično presovanjem lima.

Posebno odelenje: Proizvodnja radioaparata, prva i jedina fabrika u Jugoslaviji.

Najveći broj zaposlenih: 80.

Zaposlenost preduzeća god. 1927.: 40% za radioaparate, 90% za ostalo.

Godišnji kapacitet: 40 vagona robe i 5000 radioaparata.

5. Livnica Ferrum d. d.

Osnovano: 1923. god.

Tel.: 5-82.

Adr.: Livnička 16.

Direktori: *Ing. Mavro Donat i Koloman Štajner.*

Proizvodnja: Levanje zvona, čelika i t. d. 250 vagona godišnje.

Najveći broj zaposlenih: 150.

Zaposlenost preduzeća god. 1927.: 20%.

6. Rotman Mirko.

Osnovano: 1888. god.

Tel.: 98.

Adr.: Cara Lazara 5.

Proizvodnja: Željezni i metalni nameštaj i slično.
Livnica.

Kapacitet godišnji: 50 vagona.

Najveći broj zaposlenih: 160.

Zaposlenost preduzeća god. 1927.: 70%.

7. „Mema“,

tvornica metala i galvanotehničkih proizvoda.

Osnovana: 1922. god.

Tel.: —

Adr.: Zapadni Vinogradi, Halaški put.

Vlasnik: *Mita Medanski.*

Proizvodi: Građevinski i nameštajni okov, livnica, vodovodne armature, niklovanje, bakrovanje.

Može zaposliti do 80 radnika, ali od 1926. ne radi.

8. Bori Bela, pumpe, elektr. motori.

Osnovano: 1889. god.

Tel.: 3-40.

Adr.: Štosova 7.

Proizvodi: Pumpe i elektr. motore i drugo.

Godišnji kapacitet: 6 vagona.

Najveći broj zaposlenih: 10.

Zaposlenost preduzeća god. 1927.: 20%.

9. Šimon Laslo, livnica.

Osnovana: 1901. god.

Tel.: —

Adr.: Tolstojeva 27.

Proizvodi: Levanje željeza i metala i opravka poljoprivrednih mašina.

Zaposlenih radnika: 3.

10. Čisar Josip, livnica.

Osnovana: 1925. god.

Tel.: —

Adr.: Miloša Obilića 9.

Proizvodi: Levanje kandelabra i manju metalnu robu.

Godišnji kapacitet: 5 vagona.

Zaposleno: 10 radnika.

Zaposlenost preduzeća god. 1927.: 30%.

11. Seidner, tvornica gvođenog nameštaja.

Osnovana: 1914. god.

Tel.: —
 Kapacitet godišnji: 100 vag. gvozd. nameštaja.
 Zaposleno: 15 radnika.
 Zaposlenost preduzeća god. 1927.: 90%.

12. Goldner Braća, metalna roba i livnica.

Vidi: „Drvena Industrija“.

H) Električna industrija.

a) Električne centrale.

1. Subotička Elektr. Železnica i Osvetljenje D. D.

Osnovano: 1895. god.

Tel.: 1-08 centrala.
 7-30 stan direktora.
 5-07 stovarište, Karadordev trg 2.
 5-08 ured za montiranje, 8. Pešad. Puka 5.
 Direktor: *George H. Schellens*.

Centrala snabdevena sa jednom parnom turbinom od 1000 KW i tri parna stroja od 500, 300 i 200 KW, ukupno 2000 KW.

Tramvajske pruge:

Jelačićeva ulica—Palić 8.5 km.

Jelačićeva ulica—Somborska kapija 1.5 km.

Okružni Sud—Predgrađe Aleksandrovo 4 km.

God. 1927. bilo je 6000 potrošača struje, koji su konsumirali 2,500.000 KW sati.

Tramvaj je prevezao 1,900.000 putnika.

Broj ukupno zaposlenih iznosi: 250.

2. Elektr. Centrala Direkcije Železnica.

Osnovana: 1928. god.

Tel.: 7-90.
 Aadr.: Železnička stanica.
 Šef: *Ing. Branislav Stanković*.

Centrala je snabdevena sa 1 lokomobilom i 2 dizelmotora sa ukupno 400 HP.

b) Električni motori.

1. Reiter Ladislav.

Osnovano: 1906. god.

Tel.: 2-86.

Aadr.: Daničićev put 18.

Vlasnik: *udova Karla Reiter*.

Proizvodnja: elektromotori.

Najveća godišnja proizvodnja: 350 motora.

Najveći broj zaposlenih: 50.

Zaposlenost preduzeća god. 1927.: 5%.

2. „Sever“, tvornica elektr. strojeva d. d.

Osnovana: 1923. god.

Tel.: 5-84.

Aadr.: Daničićev put 8.

Direktor: *Ernest Irge*.

Proizvodnja: elektromotori, generatori, transformatori i t. d., nosači za železne izolatore i slično.

Najveća godišnja proizvodnja: 500 kom. motora.

Najveći broj zaposlenih: 140.

Zaposlenost preduzeća god. 1927.: 35%.

3. Bori Bela, pumpe i elektromotori.

Vidi: „Metalna industrija.“

c) Radio aparati.

1. Konrath d. d.

Tel.: 6-23.

Aadr.: Save Tekelije 79.

Vidi: G) Metalna industrija.

I) Drvena industrija.

1. Hrast d. d. za izradu drva.

Osnovano: 1924. god.

Tel.: 5-85.

Aadr.: Paralelni put 50.

Direktori: *Mavro Donat i Koloman Stajner*.

Proizvodnja: potrebne drvene delove za vagone i poljoprivredne strojeve a isključivo za „Ferrum“ D. D. i „Adis“ D. D.

2. Goldner Braća, tvornica ormara leda.

Osnovana: 1906. god.

Tel.: 1-34.

Adr.: Jugovića 20.

Proizvodi godišnje najviše: 800 kom. ormara za led, 40 soba nameštaja, 4 vagona metalne robe (slavine, ležaji i drugi proizvodi iz levanog mesinga.

Najveći broj zaposlenih: 100.

Zaposlenost preduzeća 1927. god.: 80%.

3. Bachinger Fridrih, proizv. okv. i crkv. pribora.

Osnovano: 1922. god.

Tel.: —

Adr.: Sudarevićeva 34.

K) Industrija celuloidne robe.

1. Weinhut i Sinovi.

Tel.: —

Adr.: Pašićeva 8.

2. Hay Adolf.

Tel.: —

Adr.: Đenerala Milojevića 7.

3. Deutsch Adolf.

Tel.: —

Adr.: Jugovića 7.

L) Tekstilna industrija.

1. „Fako“ Jugoslav. Tvornica Čarapa i Trikotaže Arpad Hiter i Drugovi K. D.

Osnovana: 1926. god.

Tel.: 6-40.

Adr.: Oslobođenja 85.

Direktori: Arpad Hiter i Dr. Silaši Egmund.

Najveća mesečna proizvodnja: 1500 tuceta čarapa i 1000 kg. trikotaže.

Najveći broj zaposlenih: 130.

Zaposlenost preduzeća god. 1927.: 60%.

2. „Merkur“ Tvornica Čarapa i Trikotaže.

Osnovana: 1927. god.

Tel.: 5-70.

Adr.: Daničićev put 10.

Vlasnici: Henrik Levental i Haver Majer.

Najveća godišnja proizvodnja: 12.000 tuceta čarapa, 40.000 kom. kaputa.

Najveći broj zaposlenih: 160.

Preduzeće radi sada sa 60% snage.

3. Rot Armin, fabrika šešira.

Osnovana: 1889. god.

Tel.: 5-58.

Adr.: Đenerala Milojevića 5.

Vlasnik: Armin Rot.

Najveća dnevna proizvodnja: 1200 kom. šešira.

Najveći broj zaposlenih: 150.

Zaposlenost preduzeća god. 1927.: 60%.

4. Varga Florijan, umetni tkač.

Osnovano: 1820. god.

Tel.: —

Adr.: Trumbićeva 3.

Najveća godišnja proizvodnja: 300 met. centi predene vune i osim toga laneni damast.

Najveći broj zaposlenih: 20.

Zaposlenost preduzeća god. 1927.: 10%.

5. Montalion Lajčo, umetni tkač damasta.

Osnovano: 1895. god.

Tel.: —

Adr.: Jukićeva 33.

Godišnji kapacitet: 20.000 metara lanenog damasta, koji se u glavnom izvozi iz Subotice.

Najveći broj zaposlenih: 15.

Zaposlenost poduzeća 1927. god.: 60%.

6. Bek Đeno, trikotaža.

Osnovano: 1925. god.

Tel.: —

Adr.: Pašićeva 10.

M) Papirna i grafička industrija.

a) Štamparije.

Vidi: „XV. Štampa, štamparije i knjižare“.

b) Kartonaža.

1. Fišer Ernest, fabrika kartonaže.

Osnovana: 1907. god.

Tel.: 62.

Adr.: Karadžićeva 26.

Proizvodi sve vrste kartonaže.

Najveći broj zaposlenih: 200.

Preduzeće zaposleno 1927. god.: 30 %.

N) Industrija seruma.

1. „Patria“, zavod za proizvodnju seruma.

Osnovan: 1921. god.

Tel.: 60.

Adr.: Beogradski put 123.

Vlasnici: *Jovan Grančarević, Vasa Rajković, Dr. Aleksandar Sigeti i Dr. Dezider Erdeš.*

Proizvodi: Serum protiv sviju pašasti stoke.

Kapacitet je toliki, da može podmiriti potrebe cele Jugoslavije, a osim toga izvozi u Rumuniju, Cesku i Švajcarsku.

Najveći broj zaposlenih: 25.

Zaposlenost preduzeća 1927. god.: 25 %.

O) Industrija vaga i mrtvačkih sanduka.

1. Tvornica vaga J. Šebešćen.

Osnovana: 1922. god.

Tel.: —

Adr.: Parčetićeva 2.

Godišnji kapacitet: 800 kom. raznih vaga.

Najveći broj zaposlenih: 10.

Zaposlenost preduzeća god. 1927.: 20 %.

2. Braća Pletl, tvornica mrtvačkih sanduka.

Osnovana: 1922. god.

Tel.: 6-36.

Adr.: Miloša Obilića 26.

Godišnje proizvodi najviše 1500 metalnih i 2500 drvenih mrtvačkih sanduka.

Najveći broj zaposlenih: 50.

Zaposlenost preduzeća god. 1927.: 50 %.

XVIII. Trgovci i zanatlije.

U ovaj spisak uvedeni su samo oni trgovci i zanatlije, koji su to želeli.

A) Trgovci.

1. Agenture.

- „Amerika“ biro, Štrosmajerova 12.
Baka Ambruš, Skotus Viatora 8.
Cittler Antun, Blesakova ul. 21. Tel.: 3-71.
„Eros“ opšta agentura, Zrinjski trg 2.
Eisler Antun, Knez Mihajlova 2. Tel.: 7-07.
„Globus“ agentura, Karadžićeva 6.
Hesser Ladislav, Zrinjski trg 37. Tel.: 7-77.
Kukulides Nikola, Paralelni put 12.
„Ocean“ agentura za trgovinu i nekretninu, Paje
Kujundžića 3.
„Pallas“ agenturna i komisiona radnja, Paje Kujun-
džića 4. Tel.: 4-47.
Peić Josip, Cara Dušana 5.
Šteiner Albert, Brozova 8.

2. Antikviteti.

- „Pallas“, Paje Kujundžića 4/I. Tel.: 4-47.

3. Autoagentura.

- Reiner Nandor, Sokolska 18.

4. Bazari.

- Čilag Vilim, prije Joso Štern i drug, Puk. Krup-
ževićeva 2.

5. Boje.

Klein Geza i Sinovi, Sudarevićeva 6. Tel.: 55.
 Nemenyi i drug, Fra Jese trg. Tel.: 69.
 Vašvari A. Josip, Fra Jese trg 5. Tel.: 6-92.
 Vašvari Zoltan, Jelačićeva, pored male kapele.
 Virag Joyan, Štrosmajerova 9.
 Weis i Šlezinger, Pašićeva 12. Tel.: 3-55.

6. Cveće.

Balog Lina, Aleksandrova 5.
 Supr. Kain Lajče, Gradska Kuća.

7. Drvo.

Adam Aladar, Prestolonasl. Petra 45. Tel.: 7-51.
 Ač Andor, Badalićeva 12.
 „Bosna“ Tupanjanin Mirko, Oslobođenja 83. Tel.: 5-12.
 Engler Braća, Daničićev put 29. Tel. 5-79.
 Romić Pero, Preradovićevo 11.
 Velicki Aleksandar, Palić, Horgoški put. Tel.: 10.

8. Džakovi.

Weitzenfeld i Drug, Cara Dušana 1. Tel.: 1-90.

9. Električni artikli.

Ing. Maller Bela, Petrogradska 8. Tel.: 35.
 Subotička Električna Željeznica i Osvetljenje d. d.
 Karadordev trg 2. Tel.: 107.

10. Građevinski materijal.

Mamužić Ivan, Preradovićevo 7.
 Schön Ernest, zastupnik Beočinske fabr. cementa d. d.
 Park Kralja Petra 9. Tel.: 42.

11. Gvožđe staro.

Donat Lipot, Cara Lazara 25.
 Engelsmann Zoltan, Oslobođenja 138. Tel.: 5-96.

12. Gvoždari.

Medanski Mita, Karadordev trg 9.
 Senoš Koloman, Jelačićeva 4. Tel. 73.
 Vidaković M. Veco i Sinovi, Jelačićeva 10.

13. Gostioničari.

Bećak Đula, Palić, Amerikanska ul.
 Hajverth Mihajlo, Sučićeva 7.
 Horvat Lajčo, Cara Dušana 4.
 Hirt Pajo, Jelačićeva 6.
 Krnjajski Lazar, Palić, Horgoški put.
 Sabo Lajčo, Majšanski put 65.

14. Hartija. (Papirnice).

„Hartija“ trg. papira, Gradska Kuća.
 Löw Gizela, Puk. Krupeževićeva 1.

15. Juveliri.

Krekuš Stevan, Puk. Krupeževićeva 4.
 Paul Đuro, Puk. Krupeževićeva 2.

16. Kafa, uvoz.

Majnl Julio d. d., Karadordev trg 2. Tel.: 5-01.

17. Knjižare.

„Jedinstvo“ Đokić i drug, Karadordev trg 8. Tel.: 7-44.
 Mamužić A., Gradska Kuća.
 Maričić i Janković, Karadordev trg 3. Tel.: 2-52.
 „Univerzitas“ Vig Lajčo, Kralja Aleksandra 15.

18. Kolonijalna roba.

Baić Andrija, Rajićeva 40.
 Bartušević Marko, 13. Novembra 21.
 Blesić Đeno, Masarikova 69.

Cicvarić Mihajlo, Save Tekelije 42.
 Drenković Ivan, Skotus Viatora 39.
 Felvinc Đuro, Praška 26.
 Hercl Vilim, Vilsonova 8. Tel.: 5-40.
 Ilanković Stevo, Beogradski put 37.
 Klein Geza i Sinovi, Sudarevićeva 6. Tel.: 55.
 Kovač i Gelanji, Puk. Krupeževića 1. Tel.: 8-45.
 Kőrösi Geza, Puk. Krupeževićeva 4. Tel.: 5-13.
 Kurteš Đuro, Bunjevačka 28.
 Kurteš Miloš, Šrosmajerova 3. Tel.: 4-83.
 Lanji Bela, Majšanski put.
 Mijatov Gavro, Bajška kapija 122.
 Nemenji i drug, Karađorđev trg 6. Tel.: 69.
 Nojček Geza, Sudarevićeva 27.
 Rieger i Hunjadi, Prestol. Petra. Tel.: 6.
 Sabo Andrija, Masarikova 29.
 Sabo Nikola, Masarikova 86.
 Šefčić Matija, Palić, Splitska Alea.
 Seleši Antun, Paje Kujundžića 114.
 Singer Antal, Gajeva 34.
 Šugar Mano, Puk. Krupeževića 6. Tel. 47.
 Žeželj Dragica, Dalmatinska 19.

19. Konfekcija.

Eisler Ižo, Trg Fra Jese.
 Feldeš Šamu, Puk. Krupeževića 3.
 Hegyi Filip, Kralja Aleksandra 7.

20. Koža.

Andraši i drug, Jelačićeva 4.
 Kaufman Herman, Karađorđev trg 12. Tel.: 2-73.

21. Kratke robe.

Banjai Mavro, Gradska Kuća.
 Hütter Arpad, Sudarevićeva 4. Tel. 7-33.

Kohn Šimon, Pašićeva 7.
 Littman Braća, Štrosmajerova 8.
 Švarc Josip, Puk. Krupeževića 2.

22. Kvasac, veletrgovina.

Hercl Vilim, Vilsonova 8. Tel. 5-40.

23. Manufakturna roba.

Grosberger Ignac veletrg., Trumbićeva 4. Tel.: 2-49.
 Löwenthal Henrik veletrg., Trumbićeva 6. Tel.: 7-78.
 Pressburger Aleksandar, Gradska Kuća.
 „Primarius“ tekstilna roba na veliko, Cara Dušana 2.
 Tel.: 8-85.
 Šar Aleksandra supr., Karađorđev trg.
 „Tekstil“ manufakturno skladište, Pašićeva 7.
 Tumbas Franjo, Štrosmajerova 4.
 Vidaković M. Veco i Sinovi, Jelačićeva 10. Tel.: 3-77.
 Vujković Pero, Štrosmajerova 5.
 Vuković Martin, Jelačićeva 13.

24. Mašine.

Engl S. Ad., Puk. Krupeževića 5. Tel.: 8-15.
 „Pallas“ agentura i komisiona radnja. Generalno zastupstvo fabrika Rud. Sack - Leipzig, Paje Kujundžića 4. Tel. 4-47.
 Racko D., Trg Slobode. Tel.: 4-47.
 Stern Adolf, Jelačićeva 2.

25. Mlekare.

Piuković Josip, Jelačićeva 4. Tel.: 5-41.

26. Obućarske radnje.

Bata d. d. Štrosmajerova 10. Tel.: 5-99.
 Chic de Paris, Kralja Aleksandra 6.
 Lang Ilija i Brat, Gradska Kuća.
 „Palma“ Englender Martin, Pašićeva 8.
 Presburger Marko, Kralja Aleksandra 5.

27. Oglasni zavod.

Pallas reklamni zavod, Paje Kujundžića 4. Tel.: 4-47.

28. Optika.

Deutsch Izidor, Kralja Aleksandra 5. Tel.: 2-16.
Tenner B. poduzeće za lekarsko-tehničku industriju,
Kralja Aleksandra 11.

29. Posudna biblioteka.

Posudna biblioteka, antikvarnica i papirnica, Štros-
majerova 16.
Lów Gizela trafika, Labor palata.

30. Pogrebni zavodi.

Horvacki Mate, Trg Ćirila i Metoda 11. Tel.: 15.
Horvat Pajo, Šumadijska 10.

31 Pomodna roba.

Lehner Braća, Kralja Aleksandra 5.
Stipančević Braća, Kralja Aleksandra 9.

32. Pivo, stovarište.

Centrala piva, Daničićev put 20. Tel.: 7-17.

33. Radio aparati.

Kontrath d. d. Pašićeva 1 Tel.: 6-23.
Maller Bela Ing. Petrogradska 8. Tel.: 35.

34. Rakija.

Klopfer Aleksandar, Jelačićeva 5.

35. Šeširi.

Lehner Braća, Kralja Aleksandra 5.
„Modes Elegant“, Gradska kuća.

Poganj Salon, Fra Jese trg 15.
Roth Marga, potrebštine za šešire, Kralja Petra trg 8.
Veis Henrik, Jelačićeva 5.
Vitanović M. Braća, Sokolska 4.

36. Špediteri.

Beinhauer špedicija, Cara Dušana 2. Tel.: 4-34.
Caro i Jelinek, međunarodno otpremništvo d. d.,
Kralja Petra Park 11. Tel.: 7-59.
„Interkontinentale“ jugoslavensko transportno i pro-
metno d. d., prede S. i W. Hofman, Park
Kralja Petra 11.
Jugoslavensko otpremničko d. d., Adolf Blum i Poper,
Park Kralja Petra 6. Tel.: 3-12.
„Jugotranzit“ internacionalni transportni biro i carin-
sko posredništvo, Vojnovićeva 6. Tel.: 8-01.
„Slavija“ međunarodno otpremništvo, Cara Dušana 1.
Tel.: 3-75.

37. Špiritus.

Piuković Josip, Jelačićeva 4. Tel.: 5-41.
Polak Lajoš, Zrinjski trg 2. Tel.: 4-19.

38. Tarifski biro.

„Povraćaj“ prvi jugoslavenski željeznički i parobro-
darski biro, Vojnovićeva 6. Tel.: 8-01.

39. Trgovačka društva.

Trgovačko prometno d. d., za Vojvodinu, Fra Jese
trg 15. Tel. 1-05, 5-76.

40. Umetnine.

Balog Lina, Kralja Aleksandra 5.
Bachinger Friedrich ud., Sudarevićeva 34.

41. Vino.

Bruck Lipot, Petrogradska 10. Tel.: 5-16.

42. Voće.

Eisler Karlo, Jelačićeva 6.
Rezička Stevan, Badalićeva 1.

43. Žito.

Lazar Ladislav, Trumbićeva 34. Tel.: 6-33.
Lederer Emil Fra Jese trg 12. Tel.: 40, 4-41.
Trgovačko prometno d. d. za Vojvodinu, Fra Jese
trg 15. Tel.: 1-05, 5-76.

B) Zanatlije.**1. Automobili, radionice za popravke.**

„Automobilia“, Skadarska 7. Tel.: 1-51.
„Metropol“ garage, Oslobođenja 23.
Weigand et Co., Paje Kujundžića 4. Tel.: 61.

2. Bačvari.

Kriks Josip, Kvaternikova ul.
Kriks Lajčo, Mažuranićeva 19.

3. Bravari.

Kočiš Josip, Trumbićeva 2.
Medak Lipot, Jelačićeva 5.
Vasić Milan, Miloša Obilića 11.

4. Creparski majstori.

Horvat Aleksandar, Sudarevićeva 34.
Kovač Franjo, Save Tekelije 36.
Pletl Mijo, Svačićeva 3.

5. Čurčije.

Rak Ladislav, Gradska Kuća.
Špitzer Lajčo, Sokolska 3.

6. Časovničari (Sajdžije).

Krekuš Stevan, Puk. Krupeževića 4.
Paul Đorđe, Puk. Krupeževića 2.

7. Drvena roba.

Špitzer B. Badalićeva.

8. Elektrotehničari.

Andriška J., Jelačićeva 7.
Kardoš Đula, Boška Vujića.
Leipnik Braća, Terezijina 5. i Miletićeva 13.
Šimonji Geza i Sin, Sudarevićeva 2.
Schönborn Dezider, Paje Kujundžića 20.
Varga Antun, Poštanska 6.
Weiss Jovan, Cara Dušana 1. Tel.: 4-22.
Wilhelm Vladislav, Pašićeva 2.

9. Farbari.

Išpanović Marko, Sokolska 8.
Sudarević Stevan, Oslobođenja 19.

10. Firmopisci.

Kohn Izidor, Jelačićeva 5.
Petrik Đeno, Pašićeva 9.
Sabo Stevan nasl., Sokolska 10.

11. Fotografi.

Adler Franjo, Plinarska 4.
Ereš Aladar, Puk. Krupeževića 5.
Kapista Fotosalon, Kralja Aleksandra 9.

Pertić fotoumetnik, Trumbićeva 5.
„Rekord“ Gergić foto-atelje, Kralja Aleksandra 13.

12. Građevinari.

Govorković i Krmpotić, Jelačićeva 9.
Gršić i Sin, Koruška 12.
Kraus i Krmpotić, Paje Kujundžića 10.

13. Kazandžije.

Bartek i Supr. Rem, Vilsonova 47.

14. Kliše zavodi.

Eškenazi Ašer, Trumbićeva 17. Tel.: 2-01.
Fišer i Kraus, Šenoe 12. Tel.: 6-29.

15. Knjigoveznice.

Berkeš F. Bela, Fra Jese trg 5.
Gradska Štamparija, Pozorišna 2. Tel.: 1-80.
Schmidt Vilim, Vilsonova 40.

16. Kolari.

Birman Jakov, Oslobođenja 27.
Erdei Balint, Cara Lazara 19.

17. Kovači.

Mozi Antun, Save Tekelije 84.

18. Kožari (Gerber).

Orčić Bela, Dalmatinska ul. 61.

19. Kozmetika.

Roth Olga, Kralja Aleksandra 4.

20. Krojači ženski i dečji.

Čapo Aleksandar, Karadžićeva 4.
Fačar S. A., Paje Kujundžića 11.
Gomboš Juliška, Kralja Aleksandra 1.
Hauser Sestre, Karadžićeva 9.
Herman Berta, Zrinjski trg 2.
Jovanović Natalija, Albina 1.
Licht Andrija, Puk, Krupeževića 4.
Weinert Herman, Štrosmajerova 16.

21. Krojači muški.

Bodi Fabian, Masarikova 10.
Božo Vince, Albina 2. Tel.: 6-51.
Glas Karlo, Fra Jese trg 15.
Kilijanović Jakob, Preradovićeva 5.
Korom Aleksandar, Sienkievićeva 16. Tel.: 6-66.
Kramer Antun i drug, Kralja Aleksandra 2. Tel.: 95.
Künstler Ernest, Sokolska 4.
Lichtig Eugen, Pašićeva 9.
Manheim Mark, Štrosmajerova 9.
Mirnić Bela, Trumbićeva 14.
Ostrogonac i Kenedić, Cara Dušana 1.
Petz Đuro, Sudarevićeva 1.
Pressburger Aleksandar, Gradska Kuća.
Rozenfeld Ilija, Jelačićeva 9.
Tili Adam Sin, Štrosmajerova 8.
Ungar Franjo, Štrosmajerova 22.

22. Lakovanje.

Skala Mihajlo, Oslobođenja 23.

23. Limari.

Bošnjak Stipan, Miletićeva 21.
Matuška Lenard, Paje Dobanovačkog 7.

24. Litografski zavodi.

Fišer Ernest, Karadžićeva 26. Tel.: 62.

25. Mesari i kobasičari.

Čik Aleksandar, Palić.
 Korhec Julio, Karadordev trg. 2. Tel.: 7-28.
 Palotaš Stevan, Save Tekelije 41.
 Rakić Slavko, Gradska Kuća.
 Vojnić P. Pero, 13. Novembra 24.
 Vukov Miška, Zrinjski trg 2.

26. Manikir saloni.

Heli Šimon, Kupatilo Palić.
 Pap Oktava supr., Paje Kujundžića 3.
 „Pompadour“ Stevo Ranisavljević, Gradska Kuća.

27. Mazaoci (ličioci).

Farkaš Stevan, Jugovića 48.

28. Mehaničari.

Andriška J., Jelačićeva 9.
 Francišković Gustika, Ivana Antunovića 5.
 Kardoš Julio, Boška Vujića.
 Leipnik Braća, Terezijina 5 i Miletićeva 13.
 „Nacional“ mehanička radionica, P. Dobanovačkog 8.
 Šimonji Geza, Sudarevićeva 2.
 Veis Jovan ml., Cara Dušana 1. Tel.: 4-22.
 Vilhelm Ladislav, Pašićeva 2.

29. Modistkinje.

„Modes Elegant“, Gradska Kuća.
 Poganj salon, Fra Jese trg 15.
 Vitanović M. Braća, Sokolska 4.

30. Moleri.

Drenković Lajčo, Mihanovićeveva 1.
 Novaković Mijo, Sudarevićeveva 55.
 Špitzer I., Štrosmajerova 8.

31. Muzički instrumenti.

Krombholtz Albert, Vilsonova 30.
 Machnic S., Ivana Antunovića 1.

32. Nožari.

Ud. Meznerić Petra, Brozova 5.
 Molnar Stevan, Sudarevića 26.

33. Obučari.

Čanji Samujlo, Beogradski put 3.
 Dondo Josip, Zrinjski trg 33.
 Mirović Konstantin, Karadžićeva 18.
 Polgar Rudolf, Zmaj Jovina 27.
 Pressburger Marko, Kralja Aleksandra 5.
 Turzo Pajo, Karadordev trg 6.

34. Ortoped-mehaničari.

Šenborn Dezider, Paje Kujundžića 20.

35. Papučari.

Leker Aleksandar, Plitvička 13.
 Šomodj Josip, Praška 16.

36. Parketeri.

Bula Franjo, Praška 23.

37. Pećari.

Saniter Tivadar, Pašićeva 10.

38. Poslastičari.

Bodiš Lajčo, Trumbićeva 8.
 Rakić Stojan, Negotinska 49.
 Šteiner Mirko, Jelačićeva 8.

39. Pekari.

Farago Antuna ud., Obilićev Venac 5.
 Kun Sabo Mihajlo, Trumbićeva 12.
 Majer Alfred, Frankopanska 3.
 Sabo Lajčo, Majšanski put 65.

40. Rolo proizvodnja.

Vasić Pera, Sučićeva 8.

41. Ručni rad.

Holender ud., Kralja Aleksandra 15. II.
 Kohn Mikša ud., Karadordev trg 10.
 Turzo Sestre, Zrinjski trg 19.

42. Sarači.

Andraši i Fazekaš, Trumbićeva 11.

43. Stolari.

Erdelji Antun, Sudarevićeva 4.
 Eder Kalman, Vilsonova 40.
 Hadnađ Stevan, Petrogradska 34.
 Kaić Lajčo, Palić, Kanjiški put 30.
 Kohajda Franjo, Šokačka 11.
 Koloži Josip, Ružina 7.
 Nađ Varjaš Roko, Vukovićeva 38.
 Seleši Josip, radionica berberskih stolica, Paje Kujundžića 20.
 Šipoša Karla Sinovi, Oslobodenja 3.
 Senti i Virag, Sudarevićeva 54. Tel.: 3-83.
 Talanji Ede, Miletićeva 16.
 Teke Danilo, Palmotićeva 20.
 Zanin Andrija, stolar stolica, 13. Novembra 13.

44. Tapetari.

Nađ Đula, Sokolska 3.

Nađ Buzder Matija, Miletićeva 44.
 Haupt Henrik, Sudarevićeva 2.

45. Umetni vajari.

Gal Stevan, Štrosmajerova 20.

46. Umetni vezovi.

Montalion Lajčo, Jukićeva 33.
 Varga Florian, Trumbićeva 3.

47. Užari.

Mihajlo Brečka ud., Hajduk Veljkova 6.

48. Vage, proizvodnja.

Mesaroš Mirko, Zagrebačka 17.

49. Zubotehnički ateljei.

Kraus Mirko, Cara Dušana 5.
 Remenji Friđeš, Štrosmajerova 5. Tel.: 7-43.
 Roman Oskar, Jelačićeva 1. Tel. 6-12.

XIX. Spisak ulica i trgova.

1. *Ovde su navedene ulice i trgovi I—XII. kvarta.*
2. *Ulice Kupatila Palić nalaze se: XXI. Kupalište Palić.*
3. *Kraj imena ulice nalazeća se oznaka (n. pr.: D—3) označuje položaj ove ulice na planu.*

Agina ulica	I. krug	D—4
Albanska ulica	V. "	B—4
Albina ulica	I. "	D—4
Avalska ulica	IX. "	E—1
Bačka ulica	IV. krug	B—5
Badalićeva ulica	I. "	D—4
Bakarska ulica	III. "	D—7
Banatska ulica	III. "	C—6
Baruna Rudića ulica	I. "	D—4
Bašićeva ulica	IV. "	C—4
Bečejska ulica	XI. "	E—5, F—5
Beogradski put	III-IV. "	C—5, D—6, D—7
Bistrička ulica	XI. "	E—4
Bledska ulica	I. "	D—4
Blesakova ulica	X. "	F—3
Bogovićeva ulica	I. "	D—5
Bosanska ulica	II. "	E—6
Boška Vujića ulica	VIII. "	D—3
Boškovićeva ulica	IV. "	C—5
Botićeva ulica	VI. "	C—2
Branka Radičevića ul.	V. "	B—5, B—4

Brozova ulica	I. krug	D-4
Budanovićeua ulica	IX-X. "	E-1, E-2, E-3, F-3
Bunjevačka ulica	III. "	C-6, D-7

Cara Lazara ulica	VII. krug	C-2, C-3
Cara Dušana ulica	I. "	D-4
Carinarska ulica	XI. "	E-4, E-5
Celjska ulica	V. "	B-5
Cetinska ulica	V. "	A-3
Ciglarska ulica	III. "	D-7
Crnkova ulica	V. "	B-4, B-5
Crnogorska ulica	III. "	D-6
Crnojevićeua ul.	VII-VIII. "	C-2, D-2
Cvetna ulica	VII. "	C-2, C-3
Cvijićeva ulica	IX. "	D-1, E-1

Čemerna ulica	III. krug	D-7
---------------	-----------	-----

Čantavirski put	XII. krug	E-9, E-10
Čantavirska ulica	III. "	D-6, E-7
Česka ulica	I-II-III. "	D-5, D-6
Četnička ulica	XI. "	F-5
Činovnička ulica	XI. "	E-4, E-5
Čistisarska ulica	IX. "	D-0, E-0
Čudna ulica	IV. "	C-6
Čurčićeva ulica	IX. "	D-0

Dalmatinska ulica	II. krug	E-6, F-6
Daničićeva ulica	III. "	C-5
Daničićev put	IX-X. "	E-3, F-3
Dedina ulica	V. "	B-4
Devojačka ulica	V. "	B-5
Dinarska ulica	V. "	B-4
Dizdareva ulica	V. "	B-4

Dobojska ulica	X. krug	F-3
Dolnja ulica	II-III. "	F-6, E-7
Draškovićeua ulica	II. "	E-5, E-6
Dravska ulica	XI. "	F-5
Drinska ulica	III. "	C-7, D-6
Dudov prilaz	VII. "	C-2
Dudova ulica	VII-VIII. "	C-2, C-1
Dulićeua ulica	III-IV. "	C-5, C-6
Dunav. Artiler. Puka ul.	II. "	D-4
Dunavska ulica	V. "	B-5

Đačka ulica	VI. krug	C-4
Đakovačka ulica	IV. "	B-6
Đenerala Milojevića ul.	VIII. "	D-3
Đurđinska ulica	III. "	D-6

Evetovićeua ulica	IX-X. krug	E-0, F-0, F-1, F-2
-------------------	------------	--------------------

Fra Grge Martića ul.	III. krug	D-7
Frankopanska ulica	VI-VII. "	B-2, C-2
Fruškogorska ulica	V. "	A-4, B-4

Gajeva ulica	V. krug	B-4
Gajev trg	V. "	A-3
Gavrilovićeua ulica	XI. "	E-4
Gimnazijska ulica	VI. "	C-3, C-4
Glavna ulica	XII. "	E-10, F-10
Golubova ulica	V. "	B-4
Gorička ulica	I. "	D-4
Gundulićeua ulica	III-IV. "	C-5, C-6

Harambašićeva ulica	IV. krug	C-4, C-5
Hadžićeva ulica	VII. "	D-3

Hajduk Veljka ulica	V. krug	B-3
Hercegovačka ulica	II-III. "	E-6
Hranilovićeua ulica	V. "	A-2, B-3
Hrastova ulica	IX. "	D-2, E-2
Hvarska ulica	IV. "	C-5
Hrvatska ulica	XI. "	E-5, F-5, F-4

Ilirska ulica	VI. krug	C-2
Istarska ulica	II. "	E-6, F-6
Ivana Antunovića ul.	I-VIII. "	D-3
Ivanova ulica	III. "	D-5
Ivićeua ulica	IX. "	E-0

Jadranska ulica	III. krug	D-7
Jagićeua ulica	V. "	A-3
Jagodinska ulica	VIII. "	D-2
Jakšićeva ulica	XI. "	E-4, F-4
Jelačićeva ulica	I-VI. "	C-4
Jašina ulica	IV. "	C-5
Josićeua ulica	III. "	D-5
Jugovića ulica	VII. "	C-2
Jugoslavenska ulica	XII. "	E-10, F-10
Jukićeua ulica	I-III. "	D-5
Jurićeua ulica	III. "	D-5
Jurjevska ulica	II. "	E-5

Kaićeua ulica	V. krug	B-4, B-5
Kalimegdanska ulica	VIII. "	D-1
Karadžićeva ulica	VIII. "	D-3
Karadorđev trg	I-VII. "	D-3
Karlovačka ulica	V. "	B-4
Karola Milodanovića ul.	IV. "	C-6, C-5
Kireški put	IX-X. "	D-2, E-2, E-1, F-1, F-0
Ključeva ulica	VIII. "	D-2
Kerska ulica	III. "	C-6

Kninska ulica	III. krug	D-6
Knjaza Mihajla ul.	VII-VIII. "	D-3
Konjički put	IX-X. "	F-0, F-1, F-2, G-3
Kopitarova ulica	IV. "	B-5
Kopunovićeua ulica	X. "	E-2, F-2, F-3
Koruška ulica	II. "	E-5
Kosovo polje	VIII. "	D-1
Kosovska ulica	IV. "	C-5
Kotorska ulica	V. "	B-4
Kožarska ulica	XI. "	G-5, F-5
Kragujevačka ulica	VII. "	C-2
Kralja Aleksandra ul.	I-VIII. "	D-3
Krekova ulica	V. "	A-4
Kriva ulica	II. "	E-6
Krupeževićeva ul.	VI-VII. "	C-3
Kruševačka ulica	VIII. "	D-2
Kuhaćeua ulica	VI. "	C-3
Kumanovska ulica	VIII. "	D-3
Kumičićeva ulica	I-II-III. "	D-5
Kutuzova ulica	XII. "	F-9, F-10
Kvarnerska ulica	II. "	D-6, E-6
Kvaternikova ulica	VI. "	B-3, C-3

Lamićeua ulica	VI. krug	B-2
Laze Mamužića ulica	V. "	C-4
Lička ulica	I-II. "	E-5
Lisinskijeva ulica	VIII. "	D-2
Livnička ulica	IX. "	E-0
Lošinjska ulica	II. "	F-5

Ljubljanska ulica	III. krug	C-5
-------------------	-----------	-----

Madžarska ulica	VI. krug	C-3, B-3
Majčina ulica	IV. "	C-5
Majšanski put	VIII. "	D-2, D-1, D-0, E-0

Makedonska ulica	VIII. krug	D-1
Mala ulica	II. "	E-6
Mandićeva ulica	IV. "	C-5
Manojlovićeva ulica	I. "	D-3, D-4
Marka Kraljevića ul.	V. "	A-4
Markovićeua ulica	XI. "	E-4, F-4, F-5
Mariborska ulica	V. "	B-4
Marije Vojnić Tošince ul.	X. "	E-3
Masarikova ulica	I-II. "	E-5, E-6
Masna ulica	II. "	E-5
Matijevićeva ulica	II-III. "	D-6
Matina ulica	II. "	E-6
Mažuranićeva ulica	V. "	B-4
Medulićeva ulica	II. "	E-5
Meštrovićeva ulica	XI. "	E-4
Mihanovićeva ulica	V. "	B-3
Mila ulica	VIII. "	C-2
Milanova ulica	VI. "	B-2
Milašinova ulica	IX-X. "	E-1, E-2, E-3, F-3
Miletićeva ulica	VI. "	B-2, B-3
Miloša Obilića ul.	VII-VIII. "	C-3, C-2, D-2
Mirna ulica	III. "	C-6
Miška Prčića ulica	V. "	B-4
Mitrovačka ulica	VIII. "	D-2
Mlinkova ulica	II. "	D-5
Mokranjčeva ulica	V. "	A-3, B-3
Momačka ulica	VI. "	B-3
Monastirska ulica	IV. "	C-5, D-4
Moravska ulica	III. "	C-6
Moskovska ulica	III. "	C-6
Mostarska ulica	V. "	B-4
Mrazovićeva ulica	II. "	E-5
Mukićeva ulica	IV. "	C-5
Murska ulica	V. "	B-4
Narodna ulica	VI. krug	B-2
Nasip	XI. "	F-5

Natalijina ulica	VI. krug	B-2
Natoševićeva ulica	XI. "	F-3, F-4, G-4, G-5
Negotinska ulica	III-IV. "	B-6, C-6
Neretvanska ulica	V. "	B-3
Nikole Kujundžića ul.	VI. "	C-4
Nikolićeva ulica	II-III. "	D-7, D-6, E-6
Niška ulica	V. "	B-3
Nova ulica	IX. "	D-0
Novosadska ulica	VII. "	C-2
13. Novembra ulica	V. "	A-3, B-3

Njegoševa ulica XI. krug F-4, F-5

Obilićev Venac	II. krug	D-4
Obradovićeva ulica	III. "	C-5, C-6, D-6
Ognjanova ulica	XI. "	F-4
Opatijska ulica	III. "	D-7, E-7
Osječka ulica	V. "	A-4, A-3
Ostojićeva ulica	VII. "	D-3, C-3
Otvorena ulica	V. "	A-3
Oslobođenja ulica	II. "	E-5, F-6, F-7

Paje Bačića ulica	IV. krug	B-5
Paje Dobanovačkog ul.	VIII. "	D-3
Paje Kujundžića ul.	I-II. "	D-4, D-5, E-6
Palmotićeva ulica	IV. "	B-5, B-6, C-6, C-5
Pančevačka ulica	VIII. "	D-3
Paralelni put	IX-X. "	D-1, D-2, D-3, E-3
Pardićeva ulica	IV. "	B-5
Parčetićeva ulica	IX-X. "	D-1, E-1, E-2, E-3
Park Kralja Petra	I. "	D-3
Pašićeva ulica	VII. "	C-3
Pavlovačka ulica	IX-X. "	D-2, E-2, E-3
Pazinjska ulica	III. "	E-7
Perčićeva ulica	III. "	C-5

8. Pešadijskog Puka ul.	I. krug		D-3
Petrogradska ulica	VI.	"	C-3
Petrova ulica	II.	"	E-5
Pirotska ulica	V.	"	B-4
Piukovićeva ulica	IX-X.	"	D-2, E-2, E-3
Plebanijska ulica	I-II.	"	E-5, D-5
Pletikosićeva ulica	IV.	"	C-4, C-5
Plinarska ulica	II.	"	E-6
Plitvička ulica	VIII.	"	C-1, C-2, D-2
Pored Pašnjaka	IX.	"	D-0
Poštanska ulica	I.	"	D-4
Potočka ulica	III.	"	D-5
Pozorišna ulica	I.	"	D-4
Prestolonasl. Petra ul.	IV-V.	"	B-5, C-5, C-4
Požarevačka ulica	VI.	"	B-2
Požeška ulica	V.	"	A-3
Praška ulica	VI.	"	B-2
Prava ulica	XII.	"	F-9, F-10
Preradovićeva ulica	V-VI.	"	C-4
Prešernova ulica	II-III.	"	D-7, D-6, E-6, E-5
Prilepska ulica	IV.	"	C-5
Prizrenska ulica	IX.	"	D-2, E-2
Pupinova ulica	X.	"	E-2, E-3

Radakova ulica	IV. krug		C-5
Radićeva ulica	IX-X.	"	E-1, E-2, F-2, F-3
Radnička ulica	I.	"	D-4
Rajićeva ulica	II-III.	"	E-6, D-6
Ravna ulica	V.	"	A-3, A-4
Reljkovićeva ulica	V.	"	B-4
Rokina ulica	III.	"	C-6
Rudnička ulica	V.	"	B-3
Ruska ulica	V.	"	B-4
Ružina ulica	VII.	"	C-2

Save Tekelije ulica	IV-V. krug		A-2, B-2, B-3
Savska ulica	V.	"	B-4, B-5
Sekina ulica	VI.	"	B-2
Senjska ulica	III.	"	D-7
Seoska ulica	V.	"	B-3
Severna ulica	VIII.	"	C-2
Sienkovićeva ulica	VI.	"	C-3
Simina ulica	II.	"	E-5
Singerova ulica	X.	"	E-3, F-3, F-2
Sirotinjska ulica	III.	"	D-7
Sitna ulica	IV.	"	C-5
Skadarska ulica	I.	"	D-4
Skenderbegova ulica	III.	"	C-6
Skenderova ulica	III.	"	C-6
Skerlićeva ulica	III.	"	D-6, D-7
Skopljanska ulica	V.	"	B-3
Skotus Viatora ulica	I-II.	"	D-4, D-5, D-6, E-6
Slavska ulica	XI.	"	F-4
Slepa ulica	VII.	"	C-2
Slovačka ulica	II.	"	E-6
Smederevska ulica	V.	"	B-4
Sokolska ulica	I.	"	C-4
Srednja ulica	X.	"	F-2
Sremska ulica	III.	"	D-6, D-5
Srpska ulica	XI.	"	F-4, F-5
Stalačka ulica	VIII.	"	D-2
Stara ulica	II.	"	E-5
Stipe Grgića ulica	VI.	"	B-2, B-3
Streljačka ulica	V.	"	A-3
Sučićeva ulica	I.	"	D-4, D-5
Sudarevićeva ulica	I-III-IV.	"	C-4, D-4, D-5, D-6
Svačićeva ulica	V.	"	B-3
Svetla ulica	III.	"	D-7
Svetosavska ulica	IX-X.	"	E-0, E-1, F-1, F-2, F-3

Šarčevićeva ulica	XI. krug		F-4, F-5
Šabačka ulica	VIII.	"	C-2, C-1

Šantićeva ulica	X. krug	E-3, E-2, F-2
Senoe ulica	I. "	D-4
Šibenička ulica	V. "	B-4
Školska ulica	V. "	B-4
Šokačka ulica	IV. "	C-4, C-5
Štrosmajerova ulica	I. "	D-4
Štosova ulica	I. "	D-4
Šumadijska ulica	V. "	B-3, B-4
Šumska ulica	IX. "	D-0

Tamiška ulica	VIII. krug	C-2
Teretna ulica	XI. "	E-4, F-4
Terezijina ulica	VI. "	C-3
Teslina ulica	X. "	F-2, E-2, E-3
Tesna ulica	VIII. "	C-2
Tiršova ulica	X. "	F-3
Tiha ulica	IV. "	C-5
Timočka ulica	IX. "	D-0
Tolstojeva ulica	VI. "	C-3
Tomićeva ulica	XI. "	E-5, F-5, F-4
Topnička ulica	I. "	D-4, D-5
Travnička ulica	VI. "	B-2
Trebinjska ulica	XI. "	E-4, F-4, F-5
Trg Fra Jese	VII-VIII. "	D-3
Trg Kralja Tomislava	V-VI. "	B-4
Trg sv. Đurđa	II. "	E-6
Trg sv. Ćirila i Metoda	VI. "	C-4
Trg sv. Roka	III. "	D-6
Trg Slobode	I-VIII. "	D-3, D-4
Trg Vojvode Putnika	I. "	D-4
Triglavska ulica	V. "	B-3
Tršćanska ulica	III. "	E-7
Trumbićeva ulica	VI. "	C-3, C-4
Turska ulica	VI. "	B-2
Tvornička ulica	IX. "	D-1, E-1, E-0, F-0

Uska ulica	VI. krug	C-3
Usporedna ulica	VII. "	C-3, D-3
Užička ulica	VIII. "	D-2

Valjevska ulica	VII-VIII. krug	C-2, D-1
Varaždinska ulica	IV. "	C-6
Vardarska ulica	V. "	B-4
Varoška ulica	V. "	B-3
Vašarište	V. " A-5, A-6, B-5, B-6	
Velebitska ulica	IV. "	B-6, C-6
Veleska ulica	IX. "	D-1, D-0
Verušićka ulica	XII. "	E-9
Vesela ulica	V. "	B-4
Vesnićeva ulica	X. "	F-3
Vidakovićeva ulica	III. "	C-6, D-6
Vidovdanska ulica	X. "	E-3, F-3, F-2
Vilsonova ulica	I-IV. "	C-5, C-4, D-4
Vinkovačka ulica	VII. "	C-2
Vinogradska ulica	VI. "	B-2
Viška ulica	III. "	D-6
Vlaška ulica	I. "	D-4, D-5
Voćarska ulica	VI. "	B-2
Vojnička ulica	V. "	B-4
Vojnovićeva ulica	I. "	D-3, D-4
Vojvodanska ulica	X. "	F-3
Vukovićeva ulica	VI. "	C-3, C-4

Zadarska ulica	III. krug	D-6
Zadnja ulica	II. "	F-7
Zagorska ulica	V. "	B-4
Zagrebačka ulica	IV. "	C-4, C-5
Zajčeva ulica	VIII. "	D-2
Zakopna ulica	II. "	F-7
Zapadna ulica	XII. "	E-9, E-10
Zasebna ulica	II. "	F-7

Zatvorena ulica	VIII. krug	D-1
Zavojna ulica	II. "	E-6
Zlatarićeva ulica	IV. "	C-4, C-5
Zmaj Jovina ulica	VII-VIII. "	D-3
Zmaj Jovin Trg	VII. "	C-3
Zračna ulica	II. "	F-7
Zrinjski Trg	VI-VII. "	C-3

Železnička ulica	VIII. krug	D-3
Žitni Trg	V. "	B-5
Žuta ulica	XII. "	E-9

XX. Adrese telefonskih pretplatnika.

A.

- Br. 534 Abelsberg dr. Pavle, lečnik, Pašićeva 8.
 „ 154 Abrašić Mihajlo, limar, Skotus Viatora 6.
 „ 751 Adam Aladar, trgov. drva, Prestol. Petra 45.
 „ 339 „ „ „ „ stan: Vukovićeva 56.
 „ 585 Adis d. d. poljoprivr. sprave, Majšanki put 2.
 „ 325 „Adria“ carinsko posredništvo i otprem. pod-
 zeće N. K. Đorđević, Kralja Petra trg 4.
 „ 30 „Adria“ osiguravajuće društvo, Fra Jese trg 15.
 „ 850 Aleksandrovski parni mlin, Zap. Ugarn. 475.
 „ 452 Andrejević dr. A., zubni lekar, Park Kr. Petra 7.
 „ 781 Atanacković M., đeneral u pens., Fra Jese trg 8.
 „ 151 Autogaraža „Automobilia“, radionica automo-
 bila, Bledska 5.
 „ 61 Autogaraža „American Auto“, P. Kujundžića 4.

B.

- Br. 858 „Bácsmegyei Napló“, Admin. Zmaj Jovin trg 3.
 „ 370 „ „ Uredn. „ „ „ 3.
 „ 510 „ „ „ „ „ „ 3.
 „ 852 „ „ „ „ „ „ 3.
 „ 620 Bačvanska Tvorn. Cem. Robe, Daničićev put 26.
 „ 475 Bakteriološka drž. stan., Grad. kuća III., 147.
 „ 678 Balogh Arnold, dir. mlina, P. Dobanovačkog 10.
 „ 618 Balogh dr. Ernest, lečnik, Poštanska 9.

- Br. 549 Balogh Lina, Daničićev put 56.
 „ 653 Bardoš dr. Ižo, advokat, P. Kujundžića 3.
 „ 466 Bartha dr. Adam, advokat, Vilsonova 11.
 „ 128 Bartha dr. A., umirov. gl. fiz., Štrosmajerova 22.
 „ 353 Baruch H. i sin, trgov. pileža, Tolstojeva 9.
 „ 124 Barzel d. d. trgovina gvožđa, Jelačićeva 2.
 „ 599 Bata, trgovina cipela, Štrosmajerova 10.
 „ 614 Bata V. sin, stov. lov. robe, Kr. Aleksandra 7.
 „ 436 Bedö Franjo, inženjer, Šenoa 19.
 „ 97 Beck Emanuel, trg. sapuna, Prestol. Petra 40.
 „ 401 Beck Lajčo, priv. činovnik, Vilsonova 17.
 „ 800 Beinhauer Fani, udova, špedicija, Carinska 9.
 „ 434 „ „ „ „ Cara Duš. 2.
 „ 706 Beljanski Đorđe, novinar, P. Dobanovačkog 26.
 „ 328 Berger Jakov, mlinar, Save Tekelije 80.
 „ 560 Bioskop Gradski, Kralja Aleksandra 2.
 „ 887 Bioskop Lifka, Trg Ćirila i Metoda 19.
 „ 667 Birman Hugo udova, trg. drva, Kr. Aleksandra 1.
 „ 8 Birman Jakov udova, trgovac, Tolstojeva 4.
 „ 93 Biro dr. Andor, advokat, Park Kr. Petra 4.
 „ 80 Biskupija Bačka, kancelarija, Ćirila i Met. trg 12.
 „ 78 Biskupija Bačka, dijec. uredi, Harambašićeva 7.
 „ 110 Blagajna za Osig. Radn., Đen. Milojevića 25.
 „ 568 Blagojević Desanka, profesor, Pašićeva 2.
 „ 312 Blum A. i Poper, odpr. d. d., Park Kr. Petra 6.
 „ 271 Blum Alfred, apotekar, Štrosmajerova 11.
 „ 456 Bolnica Jevr., Dr. B. Singera, Vojnić Tošinice 11.
 „ 113 Bolnica Gradska Javna, Beogradski put 124.
 „ 145 Bondy dr. Đuro, bank. čin., Kr. Aleksandra 5.
 „ 340 Bory Bela, bravar, Štosova 7.
 „ 512 Bosna drvvara, Oslobođenja 83.
 „ 684 Bošan dr. Samojlo, advokat, Pozorišna 2.
 „ 651 Božo Vince, krojač, Agina 2.
 „ 122 Braun H. sinovi, trg. drva, Železnička 16.
 „ 859 Breuer Karlo, privatnik, Jukićeva 22.
 „ 699 Bröder Leopold, trgovac, Zagrebačka 7.
 „ 516 Bruck dr. Matija, trgovac, Petrogradska 10.
 „ 591 Brummer J., trg. bonbona, Kr. Aleksandra 1.

- Br. 156 Brummer J., tvorn. čok. i bonb., Prestol. Petra 29.
 „ 208 Buxbaum Josip, trgovac, Sijenkijevićeva 7.
 „ 538 Buxbaum Josip, trg. gvožđa, Daničićev put 1.

C.

- Br. 418 Carinarnica I. reda, Željeznička stanica.
 „ 759 Caro & Jelinek, međun. otpr., Park Kr. Petra 11.
 „ 435 Centralna Banka, Kr. Aleksandra 4.
 „ 717 Centrala Piva, Daničićev put 20.
 „ 371 Ćitler Antun, agent, Blesakova 21.
 „ 119 Conen Vilim, veletrgovac, Trumbićeva 23.
 „ 545 Copf Herman, zemljoposjednik, Oslobođenja 14.

Ć.

- Br. 66 Ćajkaš dr. Blaško, lečnik, Trg Ćir. i Met. 6.
 „ 241 Ćajkaš Zlata, profesorica, Save Tekelije 11.
 „ 737 Ćanji dr. Tibor, advokat, Park Kralja Petra 9.
 „ 447 Ćernin Hinko, tvrtka „Pallas“, P. Kujundžića 4.
 „ 402 Ćikoš Blaško, špediter, Praška 55.
 „ 17 Ćović Grga, veterinar, Sudarevićeva 3.
 „ 191 Ćović dr. Josip, lečnik, Paje Kujundžića 36.

D.

- Br. 216 Dajč Izidor, optičar, Kralja Aleksandra 5.
 „ 109 Dajč Žiga ud. privatnica, Cara Lazara 12.
 „ 390 David Vilim, zlatar, stan: Jukićeva 26.
 „ 251 Deći Julijo, apotekar, Jelačićeva 5.
 „ 632 „Dégé“ destilacija voća, Park Kralja Petra 10.
 „ 879 Demeter Žiga ud. privatnica, Štrosmajerova 8.
 „ 496 Dimitrijević dr. Drag., advokat, Šenoa 3.

- Br. 229 Dion. društvo za izr. creva, Petrogradska 46.
 „ 794 Dmohovski Vlad., čin. drž. žel. dir., Česka 22.
 „ 235 Dobrotv. udruž. zanatlija, Trg Ćir. i Met. 1/d.
 „ 806 Dobrotvorna Zajednica Srpkinja, Pašičeva 1.
 „ 160 Dohanj Oto, trgovac drva, Trumbićeva 20.
 „ 365 Dohanj Zoltan, trg. drva, Beogradski put 109.
 „ 606 Dom sirot. devojaka „Marija“, Daničićev put 11.
 „ 581 Donat Mavro Ing. direktor, Vilsonova 6 a.
 „ 765 Drča Velimir umir. kapetan, Karadorđev trg 1.
 „ 457 Drž. ambulanta, besplatna, Harambašićeva 1.
 „ 475 Drž. bakteriološka stanica, Gradska Kuća.
 „ 225 Drž. Gimnazija, Trumbićeva 1.
 „ 53 Drž. odvetništvo, Park Kralja Petra 1.
 „ 188 Drž. Trgov. Akademija, Frankopanska. 2

D.

- Br. 704 Đački Dom, Daničićev put 50.
 „ 515 Đelmiš Gavro, trg. spec., Prestol. Petra 51.
 „ 243 Đörd dr. Mirko, odvetnik, Štrosmajerova 6.
 „ 242 Đörd Terezija ud. privatnica, Štrosmajerova 6.
 „ 333 Đördfalvi Aladar, trg. gvožđa, Palmotićeveva 8.
 „ 28 Đorđević Drag., penzioner, Beogradski put 9.

E.

- Br. 707 Eisler Antun, agent, Knjaza Mihajla 2.
 „ 58 Eisler Žiga, stan: Daničićev put 7.
 „ 507 Elektr. Centr., varoška radnja, Karadorđev trg 2.
 „ 108 „ „ direkcija, Daničićev put 22.
 „ 508 „ „ varoška kanc., 8. Pešad. puka 5.
 „ 730 „ „ stan direkt.: Daničićev put 22.
 „ 45 „Energia“ Ernest Šoljom, Park Kr. Petra 6.
 „ 443 Engelman dr. J., zemljopos., P. Dobanovačkog 9.
 „ 596 Engelsmann Zoltan, gvožđar, Oslobođenja 138.
 „ 815 Engl Adolf, trg. mašina, Krupeževićeva 5.

- Br. 816 Engl Adolf, stan: Petrogradska 4.
 „ 817 „ „ stovarište, Daničićev put 10.
 „ 338 Engler Albert, trgovac, Štrosmajerova 8.
 „ 579 Engler Braća, drvara, Daničićev put 29.
 „ 748 Erdős dr. Dezider, veterinar, Antunovićeveva 11.
 „ 201 Eskenazi Aser, umetni vajar, Trumbićeva 17.

F.

- Br. 43 Fabrika željeznog nameštaja i metalne industrije, Gavrilovićeveva 16.
 „ 640 „Fako“ jugosl. tvor čarapa, Oslobođenja 85.
 „ 159 Farkaš Aladar, zemljoposjedn., Zrinjski trg 13.
 „ 376 Farkaš J., trg. spec., Trg Slobode 1.
 „ 334 „Feniks“ osig. društvo, Kr. Aleksandra 6.
 „ 370 Fenjveš dr. Franjo, uredn., stan: Zmaj Jovin trg 3.
 „ 111 Fenjveš Ljudevit, priv. činovn., Tolstojeveva 21.
 „ 582 Ferrum d. d. livnica, Livnička 16.
 „ 585 Ferrum d. d. tvorn. mašina, Majšanski put 2.
 „ 405 Finansijska Uprava Sreska, Sudarevićeveva 8.
 „ 267 First Geza, agent žita, Vojvode Putnika trg 4.
 „ 374 First Leopold, trg. koža, Sienkievićeveva 11.
 „ 420 Fister Aga, stolar, Gajeveva 38.
 „ 62 Fišer Ernest, štamparija, Karadžićeva 26.
 „ 13 Fišer dr. Jako i Dr. Kalmar Elemer, advokati, Kralja Aleksandra 4.
 „ 629 Fišer i Kraus, štamparija, Šenoe 12.
 „ 527 Fišer Mavro, trgovac, Trenkova 15.
 „ 625 Fišl dr. Manojlo, lečnik, Trumbićeva 13.
 „ 624 Fišl Pajo, činovn. banke, Zrinjski trg 11.
 „ 270 Frank Pajo, pecara rakije, Oslobođenja 34.
 „ 48 Frankl i Levi, drvara, Daničićev put 5.
 „ 211 Frenkel dr. Andrija, lekar, Trg Gir. i Met. 3.
 „ 118 Frenkel Vatroslav, fabrikant, Piukovićeveva 57.
 „ 605 Futo Mihajlo, staratelj Bajskog Groblja.

- Br. 279 Nad Bertalan, apotekar, stan: Marie Vojnić
Tošinice 8.
" 740 Nad Fr., insp. žel. dir., Kralja Tomislava trg 1.
" 36 Narodna Banka, Pašićeva 15.
" 680 Nej dr. Ladislav, lekar, Karadordev trg 2.
" 69 Nemenji i drug, trg. spec., Karadordev trg 6.
" 788 Nemenji Makso ud., stan: Tolstojeva 12.
" 690 Népkör, Terezijina 4.
" 33 Neuhaus Josip, trg. hrane, Jugovića 12.
" 872 Nikodinović Kristo, pekar, Frankopanska 32.
" 793 Nikolić T., maš. odel. žel. stan., Tvornička 43.

O.

- Br. 135 Obl. Dečji Dom „Kolevka“, Daničićev put 43.
" 862 Oblasni Segrtski Dom, Marije Tošinice 5.
" 170 Obrtničko Udruženje, Trumbićeva 8.
" 447 Oglasni zavod „Pallas“, P. Kujundžića 4.
" 608 Ognjanov dr. Svetozar, advokat, Pozorišna 2.
" 110 Okr. Blag. za Osig. Radn., Đen. Milojevića 25.
" 146 Okružni Sud, Kralja Petra Park 1.
" 49 Opšta Kreditna Banka, Karadordev trg 2.
" 50 " " " " "
" 51 " " " " "
" 82 Opšta Privredna Banka, Kralja Aleksandra 5.
" 83 " " " " "
" 126 " " " " "
" 380 Ostojićeva zaklada, Pančevačka 7.
" 387 Ostrogonac dr. Bela, lekar, Harambašićeva 6.
" 647 Osvald Bela, trgovac, P. Dobanovačkog 3.

GRADSKA BIBLIOTEKA
P. SUBOTICA

Br. 600 Palić, Uprava kupališta.

" 601 " " " "

- Br. 447 „Pallas“ reklamno poduzeće, P. Kujundžića 4.
" 447 " agent. i komis. radnja, " "
" 99 Paloc dr. Simon, advokat, Jelačićeva 4.
" 839 Paljić R., drvar, teretna stanica, Daničićev put.
" 380 Parohija Srp. Crkv. Opštine, Pančevačka 1.
" 60 „Patria“, zavod za proizvodnju seruma,
Beogradski put 123.
" 671 „Patria“, zavod za proizvodnju seruma,
Trg Ćirila i Metoda 5.
" 557 Pavković dr. M., grad. gl. fizik, Pozorišna 2.
" 292 Peić Grgo i drug, fabr. sode, Preradovićeva 4.
" 897 Perazić dr. Božidar, lekar, Ivana Antunovića 5.
" 529 Pilišer Geza, drvar, Majšanski put 13.
" 541 Piuković Josip, zemljoposjednik, Jelačićeva 4.
" 332 Piuković i komp., trg. gvožđa, Sudarevićeva 21.
" 804 Plavšić dr. Kosta, lekar, P. Kujundžića 14.
" 636 Pletl Braća tvor. mrtv. sanduka, M. Obilića 26.
" 18 Plinara, Oslobođenja 85.
" 218 Polak dr. Lajoš udova, Kr. Aleksandra 1.
" 419 Polak Lajčo, trg. alkohola, Zrinjski trg 2.
" 24 Policija, gl. kapetan, Gradska Kuća II., 120.
" 326 " dež. kapetan, " " " 108.
" 226 " krivični ods., " " " 115.
" 258 " I-II. krug, P. Kujundžića 83.
" 259 " III-IV. " Viška 12.
" 264 " V-VI. " Save Tekelije 94.
" 262 " VII-VIII. " Zapad. Vinogradi 17.
" 321 " Aleksandrovo, Glavna 9.
" 26 " Mali Bajmok, Bajski Vinogradi 34.
" 200 Poljopr. i založna banka d. d., Vilsonova 11.
" 346 Popović dr. Milivoj, advokat, Sokolska 1.
" 491 Pošta 1. blagajna, Vilsonova 27.
" 499 " 1. javna postaja I.
" 500 " 1. " " II.
" 497 " 1. " " III.
" 445 " 1. gostinjska soba.
" 493 " 1. kontrolor tel. i telegr. odseka.
" 411 " 1. kontrolor poštanskog odseka.

- Br. 495 Pošta 1. mehaničarska radionica.
 „ 498 „ 1. predaja telef. razgovora.
 „ 494 „ 1. telegraf.
 „ 490 „ 1. upravnička pisarna.
 „ 489 „ 1. upravnik, Vilsonova 27.
 „ 883 „ 1. stan upravnika.
 „ 719 „ 1. pomoćnik šefa XVIII. t. t. t. sekcije,
 stan: Laze Mamužića.
 „ 720 Pošta 1. šef XVIII. t. t. t. stan: Oslobođenja 1.
 „ 481 „ 2. žel. stanica, carinarn. pošt. odeljenje.
 „ 487 „ 2. „ „ javna postaja.
 „ 488 „ 2. „ „ kartiranje.
 „ 485 „ 2. „ „ upravnik.
 „ 482 „ 2. „ „ stan upravnika.
 „ 486 „ 2. „ „ transit carina.
 „ 386 Potesman Iso, drvar, Štrosmajerova 22.
 „ 409 Potiška Divizija, komandant, Obilićev Venac 2.
 „ 410 „ „ „ stan: Pozorišna 2.
 „ 824 „ „ nač. štaba, Obilićev Venac 2.
 „ 821 „ „ nač. intend. „ „ 2.
 „ 560 Pozorište i Bioskop, Gradski, Kr. Aleksandra 2.
 „ 266 Predović Marko, trgovac, Karadžićeva 21.
 „ 861 Presburger Jovan, trg. svinja, Trumbićeva 6.
 „ 885 Primarius, Trg Slobode 4.
 „ 76 Prohaska Viktor, bank. činovnik, Vilsonova 25.
 „ 450 Prva Hrvatska Štedionica d. d., podružnica,
 Štrosmajerova 3.
 „ 451 Prva Hrvatska Štedionica d. d., podružnica,
 Štrosmajerova 3.
 „ 77 Putnik d. d., agentura, Kralja Aleksandra 8.

R.

- Br. 39 Rabstein dr. Matija, lekar, Karadordev trg 7.
 „ 447 Racko D., trgovina strojeva, tehničke robe
 i ulja, Trg Slobode 2.
 „ 828 Račmanj Bela, privatnik, Brozova 3.

- Br. 827 Račmanj i Varga, drvari, Aleksandrovo,
 Čantavirski put 37.
 „ 806 Radić Mica, preds. Dobr. Zajed. Srpkinja,
 Pašićeva 1.
 „ 657 Radnička Komora za Vojvodinu, Povereništvo
 Subotica, Ivana Antunovića 11.
 „ 11 Rafajlović dr. M., advokat, Knjaza Mihajla 10.
 „ 310 Rajčić Etelka, štamparija, Zagrebačka 2.
 „ 64 Reiter Karlo, trg. špeceraja, P. Kujundžića 6.
 „ 286 Reiter Vladislav, tvornica elektromotora,
 Daničićev put 18.
 „ 871 Reis dr. Aleksa, lekar, Vilsonova 54.
 „ 447 Reklamni zavod „Pallas“, P. Kujundžića 4.
 „ 743 Reménji M., zubni tehničar, Štrosmajerova 5.
 „ 551 Revai Adolf, trg. kreča, Sokolska 2.
 „ 884 Revfi dr. Ljudevit, lekar, Trg Ćir. i Met. 10.
 „ 580 Richter Jovan, apotekar, Jelačićeva 9.
 „ 6 Riger i Hunjadi, trg. špec., Preradovićeve 1.
 „ 612 Roman Oskar, zubni tehničar, Jelačićeva 1.
 „ 841 Rosenfeld Aleks., trg. gvožđa, Jelačićeva 2.
 „ 123 Rosenfeld Braća, „ „ „ 2.
 „ 357 Rosenfeld Martin, „ „ „ 2.
 „ 350 „Rossija Foncière“, osig. društvo, Kralja
 Aleksandra 4.
 „ 153 Roth Armin, trg. cipela, Karadordev trg 5.
 „ 558 „ „ fabrika šešira, Đen. Milojevića 5.
 „ 470 Rothbart Mikša, špediter, stan: Meštovićeve.
 „ 98 Rothman Mirko, tvorn. željez. metalnog na-
 meštaja, Cara Lazara 7.
 „ 204 Ruff Josip, trgovac bonbona, Vilsonova 17.

S.

- Br. 413 Sabadoš Bela, veterinar, Karadordev trg 2.
 „ 347 Sabadoš Makso, fabrika štirke, Daničićev put 58.
 „ 709 Sabo Ervin, apotekar, Crnojevićeve 19.
 „ 388 Samostan Sv. Franje, Fra Jese trg 7.

- Br. 866 Santo dr. Gavro, lekar, Sokolska 2.
 „ 260 „Sand“, Nogometno Društvo, Daničićev put 72.
 „ 302 Savez Gornjobačkih Industrijalaca, 8. Pešad.
 Puka 5.
 „ 394 Sekelj dr. Aron, advokat, Pašićeva 9.
 „ 555 Sekelj dr. Imre, lekar, Jelačićeva 5.
 „ 403 Sekelj Luka, privatnik, P. Kujundžića 20.
 „ 314 Sekelj Matija, trg. pom. robe, Karadorđev trg 7.
 „ 404 Sekelj dr. Zoltan, advokat, Vilsonova 4.
 „ 363 Senoš Arnold ud. privatn., Knjaza Mihajla 7.
 „ 73 Senoš Koloman, trg. gvožđa, Jelačićeva 4.
 „ 222 Senti i Puhalak, trg. drva, Beogradski put 89.
 „ 383 Senti i Virag, stolari, Sudarevićeva 54—56.
 „ 584 „Sever“ fabr. elekt. strojeva, Gavrilovića 1.
 „ 554 Silard dr. Tibor, lekar, Sudarevićeva 14.
 „ 136 Silaši dr. Filip i Eden, advokati, Badalićeva 2.
 „ 592 Silberleitner F., apotekar, Karadorđev trg 6.
 „ 610 Singer dr. Adolf, lekar, Kr. Aleksandra 15.
 „ 799 Singer dr. Bela, advokat, P. Dobanovačkog 2.
 „ 265 Singer dr. Simon, advokat, Šenoa 22.
 „ 705 Sirotište gradsko, Save Tekelije 96.
 „ 460 Skaljer dr. Lovro, advokat, Vilsonova 28.
 „ 3 Skakić Stevan, otrp. pošte, Zmaj Jovina 24.
 „ 287 Skladište jugosl. nafte d. d., Carinarska 65.
 „ 375 „Slavia“ otpremn. d. d., Cara Dušana 1.
 „ 96 Sobonja Bert., zemljopos., P. Dobanovačkog 15.
 „ 532 Soda voda „Johanna“, Paralelni put 30.
 „ 23 Spasavaoci, stanica Vilsonova 55.
 „ 244 Spisić Danilo, trg. svinja, Šokačka 8.
 „ 405 Sreska Fin. Uprava, Sudarevićeva 8.
 „ 725 Sreski Sud, Park Kralja Petra 1.
 „ 256 Srpska Banka u Zagrebu, fil. u Subotici,
 Pašićeva 4.
 „ 380 Srpska Crk. Opština, parohija, Pančevačka 1.
 „ 2 Stanković Lj., agentura, P. Dobanovačkog 1.
 „ 656 Standard Oil Company, Vilsonova 11.
 „ 162 Stipić dr. Dragutin, gradonačelnik, stan:
 Skotus Viatora 9.

- Br. 718 Stojanović Vlada, ear. posr., I. Antunovića 1.
 „ 717 Stovarište sarajevskog piva, Daničićev put 20.
 „ 166 Sudski zatvor, nadzornik, Park Kralja Petra 1.
 „ 300 „Sveti Antun“ štamparija, Harambašićeva 5.

Š.

- Br. 711 Šafer Adolf, zemljopos., P. Dobanovačkog 13.
 „ 891 Šafer dr. Aladar, lečnički laboratorij, Knjaza
 Mihajla 6.
 „ 348 Šafer Mavro, privatnik, Bogovića 3.
 „ 505 Šefer dr. Matija, privatnik, Skotus Viatora 27.
 „ 704 Šefer Mihajlo, profesor, Daničićev put 50.
 „ 573 Šefer Roza, trg. spec., Štrosmajerova 26.
 „ 862 Šegrtski Oblasni Dom, Marije Tošinice 5.
 „ 42 Šen Ernest, zastup. Beočinske fabr. cementa,
 Park Kralja Petra 9.
 „ 550 Šenker & Komp., transportno d. d., Paje Do-
 banovačkog 3.
 „ 553 Šenker & Komp., transportno d. d., Paje Do-
 banovačkog 3.
 „ 521 Šibalić Ilija, trgovac, Gajeva 70-72.
 „ 868 Šipos A., trg. kreča i građ. mat., Sokolska 6.
 „ 867 „ „ „ „ „ Aleksandrovo.
 „ 641 Šlanger Artur, privatnik, Oslobođenja 15.
 „ 648 Šlanger Makso, trg. drva, Skotus Viatora 82.
 „ 787 Šlesinger Josip, fabr. štirke, Skotus Viatora 59.
 „ 295 Šosberger Matija, trgovac, Manojlovićeva 6.
 „ 642 Špicer i Štein, špediteri, Devojačka 2.
 „ 102 Šporer M., fabr. sapuna, Beogradski put 105.
 „ 762 Šporer Mavro, stan: Karadžićeva 8.
 „ 174 Šreger Ljudevit, veletrg., stan: Prestol. Petra 12.
 „ 180 Štamparija Gradska, Pozorišna 2.
 „ 506 Šteiner Dragutin, direkt., stan: Zrinjski trg 13.
 „ 714 Šteiner Eugen, kožar, Pašićeva 1.
 „ 206 Šteiner Mirko, poslastičar, Jelačićeva 8.

- Br. 316 Šteinfeld Josip, trgovac, Beogradski put 100.
 „ 522 Štiglic E., privatni čin., P. Dobanovačkog 11.
 „ 155 Štras Leo, civilni inž., Pašićeva 2.
 „ 322 Štrelicki dr. Deneš, adv., Kr. Aleksandra 1.
 „ 47 Šugar Emanuel, trg. spec., Krupeževićeva 6.
 „ 356 Šulman dr. Mirko, stan: P. Kujundžića 78.
 „ 293 Šumska Uprava Državna, Zmaj Jovina 32.
 „ 535 Švarc Andrija, trg. alkohola, Oslobođenja 17.
 „ 408 Švarc Andrija, trg. alkohola, Den. Milojevića 1.
 „ 5 Šveiger Eugen, bakalin, Ivana Antunovića 11.
 „ 85 Šveiger M. Lajčo, hem. tvor., Tolstojeva 17.
 „ 593 Švicer dr. Danilo, advokat, Štrosmajerova 8.

T.

- Br. 721 Telegr. telef. tehn. XVIII. sekc., Vilsonova 27.
 „ 812 Telegr. telefonski nadziratelj, „ 27.
 „ 813 Telegr. telefonsko skladište, „ 27.
 „ 430 Terek dr. Bela, lekar, Jelačićeva 4.
 „ 830 Todorović Braća, trafika, Kr. Aleksandra 8.
 „ 308 Tomanović, ciglana, Tuk 14.
 „ 890 Tonković Danilo, trgovac, 13. Novembra 51.
 „ 298 Tordai dr. Iso, advokat, Manojlovićeva 5.
 „ 465 Trafikant Gavro, agent, Cara Lazara 18.
 „ 88 Transport d. d., špediter, Teretna stanica.
 „ 836 „ „ „ Manojlovićeva 1.
 „ 524 „ „ „ Daničićev put 9.
 „ 188 Trgovačka Akademija, Frankopanska 2.
 „ 399 Trgovačka i Industrijska Banka d. d., Park
 Kralja Petra 6.
 „ 309 Trgovački Lojd, Kasina, 8. Pešad. Puka 5.
 „ 576 Trgovačko prometno društvo, Fra Jese Trg 15.
 „ 105 „ „ „ „ „ 15.
 „ 302 Trgovačko Udruženje Lojd, 8. Pešad. Puka 5.
 „ 523 Tvornica hleba I. Šibalić, Petrogradska 12.

U.

- Br. 302 Udruž. Trgovaca i Industr., 8. Pešad. Puka 5.
 „ 577 Ungar Bela, zemljoposjedn., Iv. Antunovića 7.
 „ 724 Ungar Franjo, „ Oslobođenja 13.
 „ 716 Ungar Josip, „ Iv. Antunovića 10.
 „ 723 Ungar Pavle, „ Boška Vujića 16.
 „ 785 „Union“ fabrika kesa, Bajski put.
 „ 600 Uprava Kupališta Palić.
 „ 601 „ „ „

V.

- Br. 603 Vadas Pavle, inžinjer, Agina 5.
 „ 659 Vajda dr. Veco, zubni lekar, Poštanska 9.
 „ 686 Vajner Geza, trg. gvožđa, Krupeževićeva 5.
 „ 147 Vajs Josip, trg. voća, Sokolska 2.
 „ 317 Vajs Šandor, privatnik, Ivana Antunovića 11.
 „ 827 Varga i Račmanj, drvvari, Aleksandrovo,
 Čantavirski put 37.
 „ 459 Vaš dr. Antun, advokat, P. Dobanovačkog 10.
 „ 692 Vašvari Josip, trgovac, Fra Jese trg 5.
 „ 23 Vatrogasno spremište, Vilsonova 55.
 „ 391 Vatrogasci, stan zapovednika.
 „ 127 Vatrogasni dobrovoljci, Trumbićeva 25.
 „ 539 Večei dr. Eugen, lekar, Trg Ćirila i Met. 5.
 „ 61 Veigand comp., American auto, P. Kujundžića 4.
 „ 422 Veis Joyan, električar, Cara Dušana 1.
 „ 355 Veis i Šlezinger, trgovci farbe, Pašićeva 12.
 „ 190 Veitzenfeld i dr., industr. vreća, Cara Dušana 1.
 „ 594 Veitzenfeld Deneš, trg. koža, Zagorska 5.
 „ 192 Veitzenfeld Marcel ud., stan: Vilsonova 7.
 „ 65 Veliki Župan grada Subotice, kancelarija.
 „ 247 Vermeš Drag., zemljopos., Park Kr. Petra 9.
 „ 518 Veterinarska stanica granična državna, Žel.
 stanica.
 „ 518 Veterinarski Ured državni, Žel. stanica.
 „ 650 Vidaković dr. Franjo, lekar, Sučićeva 2.

- Br. 750 Vidaković Koloman, graditelj, Prestol. Petra 69.
 " 377 Vidaković Veco M. i sinovi. trg. manufakture,
 Jelačićeva 10.
 " 752 Vig Lipot, drvar, Daničićev put 17.
 " 753 " " stan: Cara Lazara 11.
 " 57 Vig Ž. Šandor, knjižar, Karadorđev trg 10.
 " 474 " " " stan: Zrinjski trg 30.
 " 114 Vilheim dr. A., lekar, umir. gl. fizik, Šenoe 20.
 " 92 Vilheim dr. Eugen, advokat, Kr. Aleksandra 4.
 " 70 Vilheim dr. Mirko, lekar, P. Kujundžića 13.
 " 503 Virt Bela „Ignis“ drvara, Agina 13.
 " 504 " " " Daničićev put 6.
 " 282 Vizel Pavle, agent, Badalićeva 12.
 " 783 Vojnić-Tunić dr. St., advokat, Sudarevićeva 7.
 " 378 Vohl dr. Josip, lekar, Kralja Aleksandra 9.
 " 366 Volstein S., međ. otpremn., Park Kr. Petra 11.
 " 232 Volf dr. Julio, lekar, Zmaj Jovina 2.
 " 561 Vujković Đuro, trg. drva, P. Kujundžića 38.
 " 669 Vujković J. i dr., tvornica drvarske izradevine,
 Jukićeva 41.
 " 440 Vujković C. Benjamin, privatnik, Tuk 101.
 " 644 Vuković Antun, trorn. leda, Preradovićeva 21.

Z.

- Br. 635 Zanatlijska Škola, Frankopanska 2.
 " 170 Zanatlijsko Udruženje, Trumbićeva 8.
 " 545 Zopf Herman, trgov. hrane, Oslobođenja 14.
 " 319 „Zorka“ fabrika vešt. đubra, Zapadni Vino-
 gradi 302, Halaški put.

Ž.

- Br. 853 Žandarmerija Subotica, Trumbićeva 25.
 " 101 " Dol. Tavankut 474.

- Br. 240 Železnička Direkcija, vratar.
 " 771 " " stan direktora.
 " 661 " " deleg. min. vojn. i morn.
 " 116 " " načelnik I. odel.
 " 130 " " " III. " "
 " 54 " " " VIII. " "
 " 773 " " šef revizije kasa, stan.
 " 790 " " električna centrala.
 " 766 " " telegraf.
 " 768 " " načel. saobr. odel.
 " 473 " ložionica, Železnička stanica.
 " 775 " " stan šefa.
 " 654 " radionica, " "
 " 770 " stanica.
 " 586 " III. inžinjerska sekcija Subotica—
 Palanka, P. Dobanovačkog 2.
 " 396 Železnička IV. inžinjerska sekcija Subotica—
 Senta, Zmaj Jovina 18.
 " 772 Železničko skladište, Teretna stanica.
 " 833 Železnička i pogranična policija, komesarijat
 na železničkoj stanici.
 " 84 Židovska opština, Pašićeva 13.
 " 745 " " stan rabia: Pašićeva 13.
 " 870 Židovska ortodoks. opšt., Frankopanska 14.
 " 125 Židovsko groblje, Zapadni Vinogradi.
 " 563 Židovsko sv. udruženje, Zmaj Jovina 3.
 " 843 Župni ured Sv. Đurđa, Paje Kujundžića 79.
 " 388 " " " Mihovila, Trg Fra Jese 7.
 " 80 " " " Terezije, Trg Ćirila i Met. 12.
 " 464 " " " Roke, Beogradski put 52.

Kupalište Palić.

- Br. 14 Blagajna za Osig. Radn. sanatorium, Riječka 15.
 " 12 Gomboš Lajoš, dir. Ros.-Fons., Horgoški put 56.
 " 7 Heiblein J., čin. elektr. centr., Horgoški put. 58.

- Br. 27 Hercog Vladislav, trgovac, Splitska Alea.
 „ 3 Ingus Leopold, Šupljak.
 „ 31 Nej dr. Ladislav, Amerikanska 8.
 „ 100 Pošta, javna stanica, Veliki Park 9.
 „ 22 Pošta, agencija Šupljak.
 „ 18 Ravnatelj Palića, Veliki Park 9.
 „ 2 Redarstvo, Pijaca 1.
 „ 19 Štadtler Mavro, apotekar, Horgoški put 75.
 „ 4 Štrand kupatilo, Bezeredi Park 3.
 „ 9 Šobonja Bertalan, zemljoposed., Kraljev Breg.
 „ 6 Šugar Andrija, drvar, Horgoški put 77.
 „ 15 Veitzenfeld Đeno, Amerikanska 12.
 „ 20 Veitzenfeld Marcel ud., Horgoški put 47.
 „ 10 Velicki Aleksandar, drvar, Horgoški put 49.
 „ 11 Vermeš Dragutin, Stara Torina.
 „ 13 Žandarmerija, Stara Torina 379.

Subotica 600 Uprava Kupalište Palić.

„ 601 „ „ „

GRADSKA BIBLIOTEKA
SUBOTICA

XXI. Kupalište Palić.

A) Kratak opis.

1. Položaj.

Kupalište je Palić sastavni deo opštine grada Subotice, te kao administrativna jedinica ove opštine obuhvata površinu od 815 kat. jutara = 4.7 km².

Kupalište Palić broji 370 letnikovaca i drugih stanbenih zgrada, u kojima obitava 2500 stanovnika, a za vreme letne sezone još i 1500 sezonskih gostiju.

Kupalište se Palić smatra, u svakom pogledu, kao kvart (krug) grada Subotice.

Položaj kupališta Palić određen je sa 46° 05' 55" severne geografske širine i sa 37° 25' 40" geografske dužine od Ferra.

Udaljenost je centra kupališta Palić (Kursalon) do centra grada Subotice (Gradska Kuća)

zračnom linijom 7262.50 metara, a
kolskim putem 7830.— metara.

Kupalište Palić leži na obali istoimenog jezera *Palić*, kojeg je lekovitost vode i blata već koncem 17. veka bila poznata i priznata.

Položaj je Palića divna igra prirode u blagoslovenoj i bogatoj ravnici Bačke, žitnice Jugoslavije.

Za Palić se može mirno reći, da je prekrasna bašta, zasađena vinogradima i voćnjacima, koja završava sa juga na velikom jezeru, a sa severa zaštićena hiljadama jutara veličanstvene bagremove i hrastove šume.

Kupalište Palić leži na uzvisini između Dunava

i Tise. Apsolutna mu je visina 102 m, a udaljenost od Dunava 55 km i od Tise 25 km.

Usporedimo li Palić (102 m aps. vis.) sa mestima iste geografske širine na Tisi i Dunavu, koji leže samo na 85 m apsolutne visine, onda je posvema jasno, da jezero Palić nema pritoka iz Dunava ili Tise, već jedino stoji u vezi sa podzemnim vodama, koje ovde na sastavku lesa i peska vejavca izbijaju na površinu.

2. Jezero Palić.

Glavnu lepotu i značaj kupalištu daje njegovo jezero. Istina je, da jezero nema u svojoj pozadini planina, ali ipak ostaju nezaboravne njegove krastote bilo u proletnom ili jesenjem suncu.

Posebnu lepotu leti daju Paliću zrela okolišna žitna polja.

Samo jezero obuhvata površinu od 997 katastralnih jutara, što odgovara 5,76 kvadratnih kilometara. Širina je jezera između 350 i 950 metara, duljina 8250 metara, a dubina od 2 m do 8 metara. Duljina cele obale jezera iznosi 20 kilometara.

Širina se jezera usled delovanja talasa povećala u zadnjih 45 godina za 27 metara.

Palić je hladno, alkalično i slano jezero. Voda je jezera lekovita, a analiza je sledeća:

Natrium hydrocarbonicum	3,1156 gr.
Natrium chloratum	1,2283 "
Magnesium carbonicum	0,2283 "
Calcium carbonicum	0,0371 "
Ferrum carbonicum oxydulatum	0,0181 "
Lytium carbonicum	0,0881 "
Calium carbonicum	0,9610 "
Silicium carbonicum	0,0673 "
Alumen hypophosphoricum	0,0173 "
Materiae organicae	0,1707 "
Suma	5,9318 gr.

Temperatura vode kreće se za vreme sezone između 18° i 25° C.

Okus je vode slan, alkaličan i gorak. Dno je

jezera uz obalu čvrsto i peskovito, dok kod većih dubina i na osobitim mestima nailazimo na tamno-plavkasto sivo masno blato, kojeg je lekovito dejstvo opšte poznato.

Kemijski sastav blata je u glavnom jednak blatu naravnih, lekovitih i slanijih jezera u Rumuniji i Rusiji.

Kemijski sastav blata je sledeći:

100 delova blata sadrže:

Higroskopske vode	57.070 ⁰ / ₀
Čvrstih sastavina	42.410 ⁰ / ₀
U vodi rastopivih substanca	2.856 ⁰ / ₀

Sastavina u vodi rastopivih substanca na 100 delova blata:

Calium Chloricum et Natrium Cloricum	2.492
Calcium Sulfuricum	0.020
Magnesium Sulfuricum	0.080
Magnesium bromatum	0.013
Magnesium chloratum	0.00
Sales variae	0.075
Materiae organicae	0.173

U solnoj kiselini su rastopivi:

Calcium	3.888
Magnesium	0.563
Ferrum	3.120
Aluminium aceticum	0.320

Osim toga sadrži blato 4% peska i prašine, 80—90% gline i željeznog oksida.

Jezero Palić ima svoj prirodan otok potokom Begej, koji prolazi Krvavim i Ludoškim jezerom, te utiče u Tisu.

3. Klimatičke prilike.

Klima je Kupališta Palić umerena, ugodna, blaga i zdrava.

Srednja je godišnja temperatura 11° C.

Vazdušni talozi su za vreme sezone neznatni, a i jači vetrovi dosta su retki.

Međutim za vreme letne sezone duva na Paliću stalno ugodan povetarac od šuma na severu,

spram jezera jugu. Ovaj povetarac daje Paliću poznatu ugodnu svežinu.

Naročite su lepote kupališta u mesecu maju, kada je ceo Palić u cvatu.

Ugodnost klime na Paliću cene najbolje športiste, koji počinju već koncem marta da jedre i veslaju a koncem aprila sa kupanjem i plivanjem. Koncem meseca maja sezona je kupanja već u punom jeku.

4. Historijat.

O postanku jezera Palić manjkaju svaki dokumentovani podaci. Ali je jedno sigurno, da je ime jezera slavenskog (dalmatinskog) porekla.

Postoje dokazi iz kojih se pozitivno zna, da su građani Subotice koncem 17. i početkom 18. veka dolazili na izlete do jezera Palić, radi zabave i kupanja.

Lekovitost Palićke vode opisao je prvi Franjo Török u knjizi: „Lekoviti izvori i kupališta.“ Ova je knjiga štampana 1848. godine. Na osnovu mišljenja Töröka, gradska je uprava izvršila prve investicije za kupalište godine 1853.

God. 1855., na pola sata hoda od jezera, podigao je jedan preduzetnik vodenicu. Za pogon ove vodenice upotrebio je vodu iz Palića, te je iskopao odvodni jendek iz jezera. Usled naglog otoka vode, počela je Palićka voda gubiti svoju lekovitost, tako da je gradska uprava uzela u razmatranje pitanje: „Da li se može ovome doskočiti i da li imade svoju svrhu i nadalje podržavati kupalište Palić?“ Zaključak je bio, da se rečena vodenica mora ukloniti i da se kupalište ima povećati.

Zaključak gradske uprave bio je izvršen 1862. i narednih godina.

Ponajpre je opština otkupila šumu duž obale jezera, gde se danas nalazi Veliki Park. Nadalje je izgrađen hotel sa 32 velike sobe i sporednim prostorijama (današnji stari hotel) i nova kupka sa kadama i tuševima (današnja topla kupka).

U isto vreme podignuto je kupatilo na jezeru sa 48 kabina, na mestu, gde se danas nalazi luka za čamce.

Prema ovome može se uzeti godina 1862. kao početak današnjeg kupališta Palić.

Za dalnji razvitak kupališta važna je god. 1897. kada je izgrađena tramvajska električna pruga u dužini od 8 kilometara, te je na ovaj način stvorena dobra veza grada sa kupalištem.

Nov intenzivan život na Paliću počinje god. 1908.—1909., jer je u ovo doba izgrađen

a) Kursalon, koji je danas centar kupališnog života;

b) novi hotel sa 35 soba;

c) otvorena kupka (ženska kupka) sa 116 kabina, i

d) izgrađena je betonska zaštitna obala.

Sa godinom 1921. menja se iz osnova život Kupališta Palić, jer je na gradskom zemljištu i to na istočnoj obali jezera izgrađeno veliko štrand-kupatilo sa 600 kabina. Ovo je kupatilo izdato na 10 godina na iskorišćavanje zakupniku, koji je štrand izgradio.

Sve do god. 1927. kupalištem je upravljala u vlastitoj režiji opština grada Subotice.

God. 1927. kupalište je dato pod zakup „Subotičkoj Električnoj Željeznici i Osvetljenje D. D.“ na 10 godina sa obavezom, da celokupne kupališne uređaje, a napose zaštitnu obalu temeljito rekonstruira.

5. Kupališna sezona.

Kupališna sezona počinje sa 1. majem, a završava se 1. oktobrom.

Glavna sezona traje od 1. juna do 1. septembra.

B) Kupališni uređaji.

Celokupni kupališni uređaji, jezero Palić i Veliki Park, vlasništvo je opštine grada Subotice.

Svi kupališni uređaji nalaze se u Velikom Parku kupališta i između ovoga parka i Palićke Obale.

Svi su kupališni uređaji moderno uređeni i snabdeveni sa vodovodom i električnim osvetljenjem.

Direktor je kupališta: *Josip Goldšmit*.

1. Veliki Park.

Veliki Park omeđen je sa zapada Amerikanskom ulicom, sa severa železnicom i Horgoškim putem, sa istoka redom vila koje imaju pročelje na Veliki Park, a sa juga jezerom.

Veliki park zauzima površinu od 51 katastralnih jutara (0.30 km²) a zasaden je pretežnim delom bagremovom, a u severo-zapadnom delu jelovom šumom. U delu parka pored kursalona, hotela i obale uređen je lep engleski park.

Glavni ulaz u Veliki Park i prilaz kupališnim uređajima nalazi se sa strane Horgoškog puta.

Od Horgoškog puta pruža se divan pogled Glavnim aleom do Kursalona, a prolazom ispod Kursalona na samo jezero. Veliki Park ima lepe uređene šetališne puteve, a u severozapadnom delu parka nalaze se igrališta za tenis i zabavišta za decu.

2. Obala jezera.

Ona je neosporno najlepší deo kupališta Palić. Šetalište duž Palićke obale proteže se sve do Štrand-kupatila u dužini od 1400 metara.

Uzdruž *Palićke Obale* nalaze se dva mola. Uz zapadni molo smeštena je „Otvorena kupka“, a uz istočni „Luka za čamce“.

3. Kursalon.

Centar je celokupnog kupališnog života *Kursalon*, koji je jednospratna zgrada, sa dve velike prizemne terase.

U prizemlju kursalona smešten je:

a) *Veliki restaurant i kafana*, koji zauzimaju i obe otvorene terase. Na ovim terasama svira dnevno Jazz-Band;

b) *Amerikan Bar*;

c) *Letnji Bioskop*.

Na spratu kursalona nalazi se:

d) *Velika koncertna dvorana* i

e) *Sporting Klub Palić*, sa dve terase, sa kojih se pruža divan izgled na jezero.

Muzički Paviljon nalazi se između kursalona i jezera, gde koncertira kupališna muzika.

4. Kupališni hoteli.

Za smeštaj kupališnih gostiju stoje na raspoloženje 3 kupališna hotela sa ukupno 82 sobe za 150 osoba.

a) *Stari hotel*.

Jednospratna zgrada, koja leži severoistočno od kursalona. Hotel ima 30 soba, a snabdeven je sa svim modernim udobnostima (topla i hladna voda u svim sobama).

Temeljito renoviran 1927. god.

b) *Novi hotel*.

Jednospratna zgrada, leži severozapadno od Kursalona.

Hotel ima 30 soba, a snabdeven je sa svim modernim udobnostima.

c) *Prizemni hotel*.

Leži istočno od Kursalona.

Hotel ima 22 sobe, pred kojima se nalazi otvoren koridor. Ovaj je hotel najstarija kupališna zgrada. Zgrada je pokrivena trskom, smeštena u seni starih krošnjastih drveća i usled svog idiličnog izgleda subotički građani osobito vole letovati u ovom hotelu.

5. Lekovite kupke.

a) *Topla kupka*.

Ova se kupka nalazi istočno od Kursalona.

Kupka je snabdevena sa 30 pojedinačnih i 20 dvostrukih kabina, koje su delomično izrađene u mramoru.

Lekovitost je ovih kupka osobita kod dečjih i ženskih bolesti, skrofuloze i t. d.

Kupka je otvorena od 7:30 do 19 čas.

b) Blatna kupka.

Kupka se nalazi jugoistočno od Kursalona pored Paličke Obale.

Kupka je snabdevena sa zajedničkim i pojedinačnim bazenima i kadama, sa kadama za tople kupke, tuševima i prostorijama za znojenje i odmaranje.

Upotreba kupke je sledeća: Paličko lekovito blato ugrije se sa parom na temperaturu 40—50° C.

Iz ovog se blata prave:

- a) pune kupke iz čistog blata;
- b) srednje kupke, blato sa pola slane vode i
- c) tekuće kupke, blato sa 2 dela slane vode.

Kupke se uzimaju temperirane na 28—30° C, a oblozi temperirani na 42° C.

Kupke se upotrebljavaju sa osobitim uspehom kod sledećih bolesti:

1. Kod svih slučajeva kroničnog reumatizma.
2. Kod skrofuloze i u opšte kod bolesti limfsistema i rahitisa.

3. Kod kroničnih exudativnih procesa (Peri-parametritis-Salpingitis i t. d.).

4. Kod posledica traumatičnih procesa i zapalenja (na pr.: Callus, Ankylose, Infiltrat, Contractur i t. d.).

5. Kod kroničnih bolesti kosti, mišica i zglobova (Ositis, Osteomyelitis, Periostitis, Arthritis i t. d.).

6. Kod nekih kroničnih bolesti kože, parazitarne i upaljive naravi (na pr.: Eccema, Acne, Lichen, Urticaria) kod kroničnih bolesti sliznica (Katarrhe).

Kupka je otvorena svakog kalendarskog parnog dana za ženske, a neparnog za muške od 7:30—12 i 14—19 časova.

6. Otvorena kupka.

Ova se kupka nalazi na Paličkoj Obali jugozapadno od Kursalona.

Kupka je snabdevena sa 116 modernih, udobnih kabina, koje su izgrađene na vodi, a snabdevena je tuševima i udobnim ležištima za sunčanje. Dno je jezera kod ovog kupališta peskovito.

Ova je kupka osobito prijatna za goste koji ne vole vrevu na Štrandu, kao i za one goste, koji gaje šport plivanja i konačno za one, koji vole odeljeno sunčanje muških i ženskih.

7. Uprava kupališta, pošta i banjska policija

nalaze se u zgradi Uprave, koja leži severoistočno od Kursalona.

Personal kupališni smešten je u zgradi „Abel“ jugoistočno od Tople kupke.

8. Igrališta za tenis i dečja zabavišta

nalaze se u severozapadnom delu Velikog Parka uz Amerikansku ulicu.

(Poblize kod športa).

9. Mala Gostiona

nalazi se severoistočno od Tople kupke. Gostiona ima lepu terasu sa svakodnevnim muzikom.

Zakupnik: Kosta Novaković.

10. Luka za smeštaj čamaca

nalazi se jugoistočno od Kursalona, a ispod Blatne kupke. Gostima stoji na raspoloženje 36 čamaca.

C) Štrand-kupatilo.

Ovo se kupatilo nalazi na istočnoj obali jezera.

Kupatilo je vlasništvo opštine grada Subotice, a izgrađeno je 1921. godine.

Tel.: Palić 4.

Adr.: Palička Obala 17.

Zakupnik: *Jaša Čović.*

Štrand-kupatilo je najveće svoje vrste u državi, jer ima preko 600 kabina, sa kojima se može maksimalno dnevno poslužiti do 4000 osoba. U jednoj sezoni okupa se na Štrandu do 80.000 osoba.

Štrand se prostire uz obalu jezera u dužini od 350 metara. Dno je jezera peskovito. Štrand je osobito podesan za kupanje dece, jer na ovom mestu dubina jezera lagano raste.

Duž cele obale prostire se divna peščana plaža puna krošnjastog drveća, koje daje ugodne hladovine. Osim ovoga pruža se u vodu 100 m dugački most udoban za sunčanje.

Štrand je neobično podesan za zabavu, jer je snabdeven gimnastičkim spravama, klizaljka, čamcima i t. d.

Za cele sezone svira muzika u *Velikom Štrand-restorantu.*

Slobodna kupka.

Na zapadnoj obali jezera nalazi se kupka gde je kupanje svakome besplatno dozvoljeno.

D) Privatni restoranti i gostionice.

1. *Abazzia.*

Tel.: —

Adr.: Splitska Alea 25.

Vlasnik: *Lajčo Stipančev.*

2. *Gostiona Đula Bećak.*

Tel.: —

Adr.: Riječka 19.

3. *Gostiona Mijo Racko.*

Tel.: —

Adr.: Palička Obala 2.

4. *Gostiona Bartul Stantić.*

Tel.: —

Adr.: Kanjiški put 17.

5. *Gostiona Laza Krnjajski.*

Tel.: —

Adr.: Horgoški put 106.

E) Saobraćajni uređaji.

1. Državne železnice.

Stanica Palić udaljena je od stanice Subotice 8 kilometara.

Dnevno saobraća između Subotice i Palića po 4 voza u oba smera, i to: dva pre podne, a dva posle podne.

Od 15. maja do 15. septembra stoje u saobraćaju nedeljom i praznikom po pet šetnih vozova.

2. Tramvajski saobraćaj.

Iz grada do Štranda stalno je u saobraćaju tramvaj.

Vozni se red nalazi na strani 11.

3. Automobilski saobraćaj

vrše od Subotice do Palića — 8 km — autotaksi, kojih se stajalište nalazi pred Gradskom Kućom.

F) Javne ustanove.

1. Kapela u Splitskoj Alei

u kojoj se održava redovno svake nedelje i praznika služba za rim.-kat. vernike.

2. Pošta, telefon i telegraf.

Pošta na Paliću je kontraktualna. Telefon je za grad interurban. Zvanični časovi 8—12 i 14—18 osim nedelje i praznika.

Pošta se nalazi u Velikom Parku u zgradi kupališne uprave.

3. Policija.

a) Banjska policija.

Za vreme kupališne sezone nalazi se u zgradi kupališne uprave u Velikom Parku banjska policija.

b) Policijska ispostava.

Tel.: Palić 2. Adr.: Kanjiški put 19.

Vrši dužnost preko cele godine.

4. Apoteka kod Sv. Križa.

Tel.: Palić 15. Adr.: Horgoški put 75.

Vlasnik: Aurel Stadler.

Služba: stalna.

5. Lekari.

a) Kupališni lekar: *Dr. Gavro Santo*, stanuje u Starom Hotelu.

b) Privatni lekari:

Dr. Mardešić L., Horgoški put 71. Tel: —

Dr. Šime Ižak, Horgoški put 78. „ —

G) Socijalne i društvene ustanove.

1. Oporavilište Palić.

Osnovano: 1921. god.

Tel.: Palić 14. Adr.: Riječka 13 i 15.

Vlasnik: Okružna Blagajna za Osiguranje Radnika.

Ima mesta za 60 bolesnika. U jednoj sezoni koriste se oporavilištem 250 osoba.

2. Sokolovac.

Osnovan: 1927. god.

Tel.: — Adr.: Bezeredi Park 1.

Starešina: Ing. Kosta Petrović.

Sokolovac je vlasništvo Sokolskog Društva u Subotici.

Broj članova 700.

Oporavilište služi besplatno celokupnom sokolskom članstvu za oporavak i kao letno vežbalište.

3. Palička Kasina.

Osnovana: 1928. god.

Tel. —

Adr.: Horgoški put 106.

Predsednik: *Josip Heiblein*.

Broj članova: 60.

H) Šport i zabave.

Kupalište je Palić najidealnije mesto u Jugoslaviji za teranje športa svake vrste na vodi. Isto tako imade Palić najlepša tenisigrališta u državi.

Pojedine grane športa na Paliću su sledeće:

1. Veslački šport.

a) *Veslački Klub Palić*.

Osnovan: 1923. god.

Tel.: 4-00.

Adr.: Gradska Štedionica.

Predsednik: *Ilija Lepedat*.

Broj članova: 50.

Ima vlastitu klubsku kuću i deset športskih čamaca. Bezeredi Park 2.

b) *Veslanje na čamcima kupališta.*

35 čamaca u luci na Paličkoj Obali.

c) *Veslanje na Štrandu.*

10 čamaca.

d) *Privatnih čamaca* ima oko 20 komada.

e) *Prva velika regata na Paliću*

održana je god. 1928. velikom požrtvovnošću kupališne uprave i saradnjom Veslačkog Kluba Palić.

Na ovoj velikoj regati uzeli su učešća najbolji klubovi države: „Krka“ iz Šibenika, „Gusar“ iz Šplita, „Prvi Hrv. Vesl. Klub“ Zagreb, „Veslački Klub“ Beograd, „Dunav“ Pančevo, „Danubius“ Novi Sad.

2. Plivački šport i polo.

Ovaj šport gaji Sporting-Club Palić.

3. Jedrenje i motorni čamci.

Ovaj šport nije organizovan, ali gostima stoji na raspoloženje 3 jedrilice i 1 motorni čamac.

4. Sklizanje.

Paličko je jezero idealno za sklizanje na ledu, jer se svake godine smrzava.

Šport nije organizovan.

5. Lov i ribolov

organizovala je kupališna uprava.

6. Strelište na glinene golubove, Sporting-Kluba.

Strelište je po svojoj veličini i tehničkoj spremi jedno od najvećih i najmodernijih u Jugoslaviji. Strelište stoji ceo dan na raspoloženje zainteresovanim licima. Puške u zajam, i naročiti prvoklasni metci mogu se dobiti na licu mesta.

7. Tenis.

a) *Lawn Tennis Klub Subotica—Palić.*

Osnovan: 1922. god.

Tel: —

Adr.: Uprava Kupališta Palić.

Predsednik: *Dr. Gavro Santo.*

Broj članova: 90.

8 igrališta sa klubskom kućom u Velikom Parku kraj Amerikanske ulice.

Klub priređuje svake godine internacionalne utakmice.

b) *„Elektrik“ športsko društvo nameštenika elektr. centrale.* 2 igrališta uz Paličku Obalu kraj Štrand kupatila.

8. Zabave.

Uprava kupališta priređuje redovne i povremene zabave.

a) Redovne zabave.

1. *Kino predstave* 4—5 nedeljno.
2. *Jazz-Band* dnevno u Kursalonu.
3. *Čamci, jedrenje, motorni čamci.*
4. *Igranke nedeljno.*
5. *Ping-Pong.*
6. *Čitaonica.*
7. *Dnevni koncerti kurmuzike.*

b) Povremene zabave.

1. *Tenis turniri.*
2. *Natecanja u veslanju, plivanju, polo.*
3. *Lakoatletski mitingi, boksanje.*
4. *Venecijanske noći, vatrometi i druge letnje zabave.*
5. *Koncerti.*
6. *Pozorišne predstave.*
7. *Razni izleti na jezeru.*
8. *Izleti pešačenjem ili kolima u divne gradske šume, koje leže severno od kupališta.*

I) Spisak ulica.

Amerikanska ulica .	Palić
Arendaška ulica . . .	„
Bezeredi Park . . .	„
Begejska ulica . . .	„
Beneševa ulica . . .	„
Bohinjska ulica . . .	„

Cerska ulica . . .	Palić
Dembiceva ulica . . .	"
Dubrovačka ulica . . .	"
Duškova ulica . . .	"
Đulina ulica . . .	"
Glavni trg . . .	"
Granična ulica . . .	"
Horgoški put . . .	"
Kanjiški put . . .	"
Kupališna ulica . . .	"
Lastovo . . .	"
Ljubibratićeva ulica . . .	"
Lovačka ulica . . .	"
Lovranska ulica . . .	"
Ludaška ulica . . .	"
Majurska ulica . . .	"
Mamužićeva Alea . . .	"
Marijina ulica . . .	"
Palička Obala . . .	"
Ohridska ulica . . .	"
Pijaca . . .	"
Puljska ulica . . .	"
Radanovačka ulica . . .	"
Radičevićeva ulica . . .	"
Riječka ulica . . .	"
Rogatačka ulica . . .	"
Salašarska ulica . . .	"
Solunska ulica . . .	"
Splitska Alea . . .	"
Sređojina ulica . . .	"
Trogirska ulica . . .	"
Unska ulica . . .	"
Urbanova Alea . . .	"
Veliki Park . . .	"
Vrnjačka ulica . . .	"
Vranjska ulica . . .	"

HRADSKA BIBLIOTEKA
SUBOTICA